

REGIONÁLNÍ STATISTIKY

Ročník 2014

Kód publikace 330130-14

Pardubice, srpen 2014

Č. j.: 36/2014 - 7901

Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Pardubického kraje v roce 2013

Zpracoval:

Vedoucí oddělení:

Informační služby:

Kontaktní zaměstnanec:

Krajská správa ČSÚ v Pardubicích, oddělení informačních služeb

Ing. Hedvika Fialová

tel.: +420 466 743 480, e-mail: infoservispa@czso.cz

RNDr. Petr Dědič, e-mail: petr.dedic@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na Internetu: **www.czso.cz**

Údaje o Pardubickém kraji naleznete také na Internetu: **www.pardubice.czso.cz**

ÚVOD

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Pardubického kraje v roce 2013, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2008). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2013. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2012. Navíc v oblasti makroekonomiky (hrubý domácí produkt, hrubá přidaná hodnota, tvorba hrubého fixního kapitálu a navazující ukazatele) probíhá v současnosti rozsáhlá revize dat v celé časové řadě od roku 1995, a to jak na celostátní úrovni, tak na úrovni regionální. Její výsledky na regionální úrovni budou zveřejněny koncem letošního roku.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese www.pardubice.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Pardubického kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Pardubického kraje, který vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích.

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Pardubického kraje v roce 2013“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 7. 2014. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

OBSAH

Úvod.....	3
Souhrn hlavních poznatků.....	6
1. Demografický vývoj.....	8
2. Sociální vývoj.....	13
3. Ekonomický vývoj.....	21
4. Životní prostředí.....	31
Seznam použité literatury a informačních zdrojů.....	36
Tabulková příloha.....	37
1. Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů	
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj.....	37
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj.....	38
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj.....	39
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - životní prostředí.....	40
2. Vybrané ukazatele za Pardubický kraj	
Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj - demografický vývoj.....	41
Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj - sociální vývoj.....	42
Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj - ekonomický vývoj.....	45
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj - životní prostředí.....	47
3. Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje	
3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje.....	48

SOUHRN HLAVNÍCH POZNATKŮ

Demografický vývoj

- Počet obyvatel v roce 2013 poprvé od roku 2005 klesl, a to přirozenou měnou i stěhováním. Meziroční úbytek počtu obyvatel přirozenou měnou byl téměř jednocentní. Migrační přírůstek byl v kraji poprvé od roku 2003 záporný. Stěhováním se počet obyvatel zvýšil pouze na Pardubicku a Holicku.
- Porodnost v kraji meziročně poklesla a nedosáhla republikové úrovně. Úhrnná plodnost byla nejnižší od roku 2006. Průměrný věk matek dlouhodobě stoupá, za posledních deset let vzrostl o 2,4 roku na 30,5 roku.
- Podíl dětské složky v populaci kraje meziročně mírně stoupl. Zároveň výrazně vzrostl podíl obyvatel ve věku 65 a více let.
- Sňatečnost dlouhodobě klesá. Počet sňatků meziročně poklesl o 7 %, od roku 1993 o jednu třetinu. Manželství se uzavírají ve vyšším věku, průměrný věk snoubenců za posledních dvacet let stoupl o 8 let. Rozvodovost v kraji dlouhodobě stagnuje, míra rozvodovosti byla nižší než celorepublikový průměr.
- Počet potratů klesá, a to především díky poklesu počtu umělých přerušení těhotenství.

Sociální vývoj

- Počet uchazečů o zaměstnání v kraji nadále rostl, avšak pomalejším tempem než na celorepublikové úrovni.
- Meziroční růst mezd se výrazně zpomalil (po odečtení vlivu inflace mzda reálně klesla); v mezikrajském srovnání byly mzdy v kraji třetí nejnižší.
- Pokračoval nárůst podílu příjemců předčasných starobních důchodů; mezi kraji je druhý nejvyšší.
- Počet studentů středních škol nadále zřetelně klesal (vliv nízké porodnosti v 90. letech minulého století), nepatrně se snížil i počet studentů VŠ s bydlištěm v kraji; počet žáků v MŠ a ZŠ naopak mírně roste.
- Počet zjištěných trestných činů v kraji meziročně vzrostl, jednalo se však o jeden z nejmenších procentních nárůstů mezi kraji.
- Účast voličů při volbách do Poslanecké sněmovny PČR nadále klesá, v kraji však stále patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání.

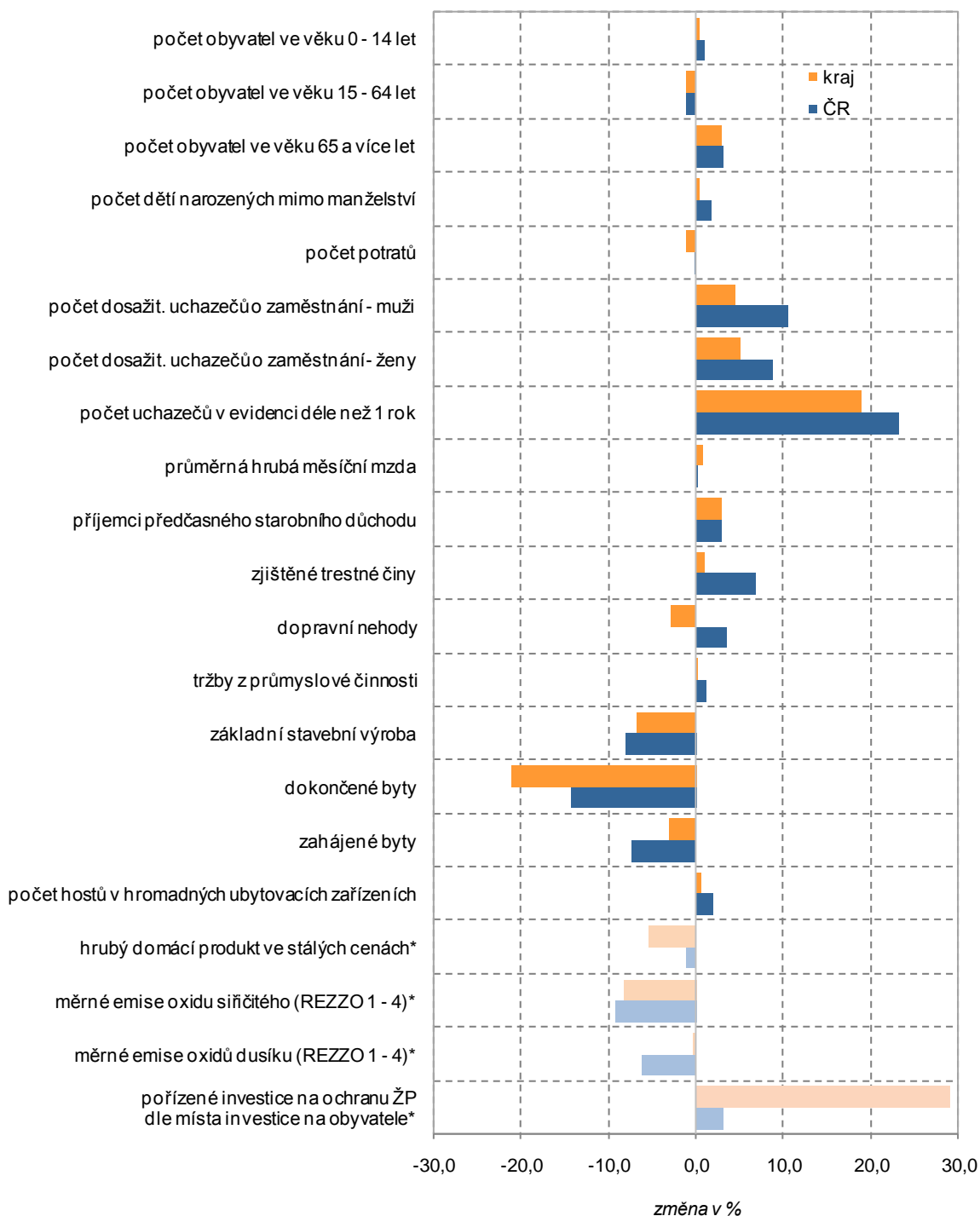
Ekonomický vývoj

- Po mírném oživení ekonomiky v letech 2010 a 2011 došlo v roce 2012 v Pardubickém kraji k poklesu HDP; snížila se hrubá přidaná hodnota v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví).
- Meziroční růst sklizně obilovin byl v kraji umožněn vyšší produkcí ozimé pšenice; sklizeň řepky byla nejvyšší v historii; rostly stavy skotu a prasat; v odchovu telat a selat kraj dlouhodobě patří k nejlepším.
- V průmyslových podnicích sídlících v kraji rostly v roce 2013 tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy pomaleji než v letech 2010 – 2012; stagnoval počet pracovníků; tržby na 1 zaměstnance byly mezi kraji třetí nejvyšší.
- Objem základní stavební výroby dlouhodobě klesá, pokles v roce 2013 byl výraznější než v roce předchozím; k výraznému meziročnímu poklesu došlo také u počtu stavebních podniků a jejich zaměstnanců.
- Počet dokončených bytů meziročně výrazně poklesl, více u bytových domů. Ke snížení došlo také u počtu zahájených bytů, pokles se týkal především bytů v rodinných domech.

Životní prostředí

- Výměra orné půdy se postupně zmenšuje, roste rozloha lesních pozemků; přírůstek zastavěných ploch byl v kraji v roce 2013 vyšší než úhm za předchozích 5 let.
- Spotřeba vody v domácnostech nadále klesá; v roce 2013 klesl i podíl ztrát v trubní síti.
- Měrné emise oxidu siřičitého a oxidů dusíku dlouhodobě pozvolna klesají, v roce 2012 vzrostly emise tuhých znečišťujících látek.
- Produkce podnikového i komunálního odpadu v roce 2012 rostla; podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu poklesl pod celostátní průměr.
- V roce 2012 rostly investice na ochranu životního prostředí a byly nejvyšší za posledních 15 let; nejvíce prostředků je určeno na budování kanalizací a čištění odpadních vod.

Změna hodnot vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a ČR mezi roky 2012 a 2013

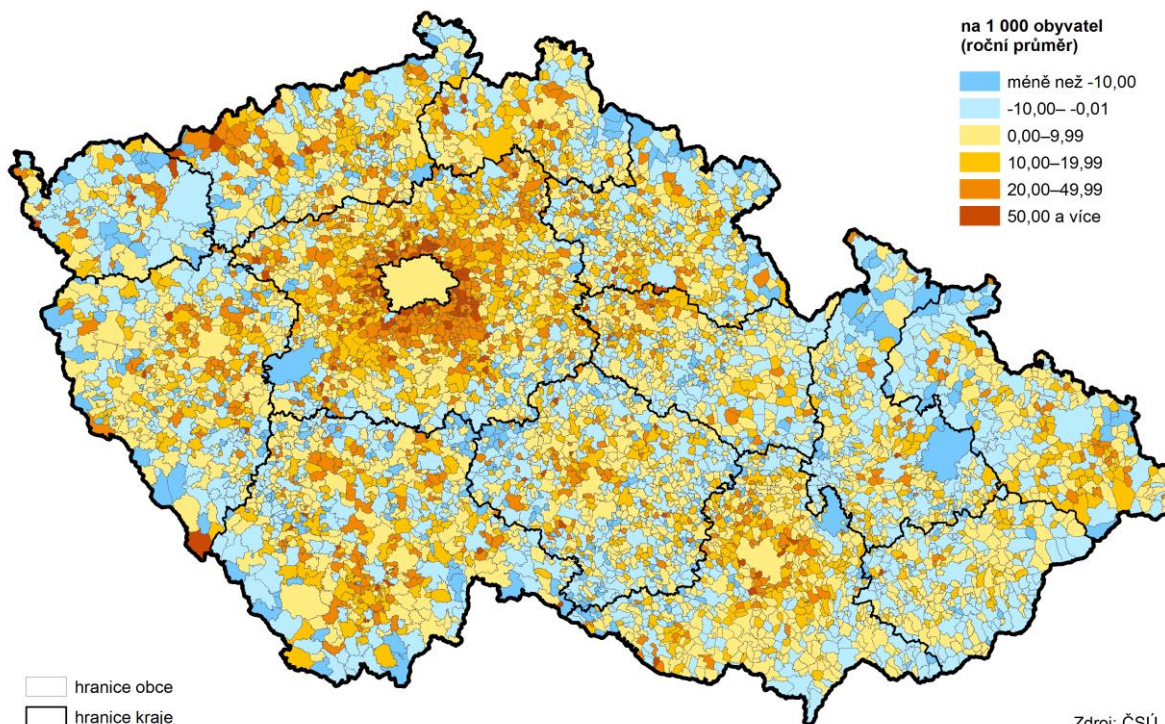
* změna hodnot mezi roky 2011 a 2012

1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Počet obyvatel kraje se snížil přirozenou měnou i stěhováním

K 31. prosinci 2013 žilo na území Pardubického kraje 515 985 obyvatel, z toho 254 797 mužů a 261 188 žen. Počtem obyvatel se Pardubický kraj zařadil na jedenácté místo mezi kraje České republiky; méně obyvatel žilo pouze v krajích Vysočina, Libereckém a Karlovarském. Ve srovnání s rokem 2012 se počet obyvatel Pardubického kraje snížil o 455. Přirozenou měnou počet obyvatel kraje poklesl o 315 osob, stěhováním ubylo v kraji 140 obyvatel. Pardubický kraj byl jedním z devíti krajů ČR, ve kterých počet obyvatel meziročně poklesl. Nejvíce se počet obyvatel snížil v Moravskoslezském a Ústeckém kraji, největší nárůst byl pak zaznamenán v kraji Středočeském. V rámci celé ČR počet obyvatel meziročně poklesl, k úbytku počtu obyvatel došlo přirozenou měnou i stěhováním.

Přírůstek obyvatel v obcích v letech 2008 až 2013

Počet obyvatel vzrostl pouze v okrese Pardubice, jednalo se o přírůstek stěhováním

V rámci kraje se počet obyvatel meziročně snížil v okresech Svitavy, Ústí nad Orlicí a Chrudim; k nárůstu došlo pouze v okrese Pardubice, kde počet obyvatel vzrostl o 332 osob. Přirozenou měnou počet obyvatel poklesl v okresech Chrudim, Svitavy a Pardubice; k velmi mírnému nárůstu došlo v okrese Ústí nad Orlicí. Stěhováním se počet obyvatel snížil v okresech Svitavy, Ústí nad Orlicí a Chrudim; zvýšení bylo zaznamenáno pouze v okrese Pardubice (nárůst o 407 osob), a to především na Pardubicku a Holicku.

Zpomalování nárůstu počtu obyvatel v předchozích letech vyústilo v jeho pokles v roce 2013

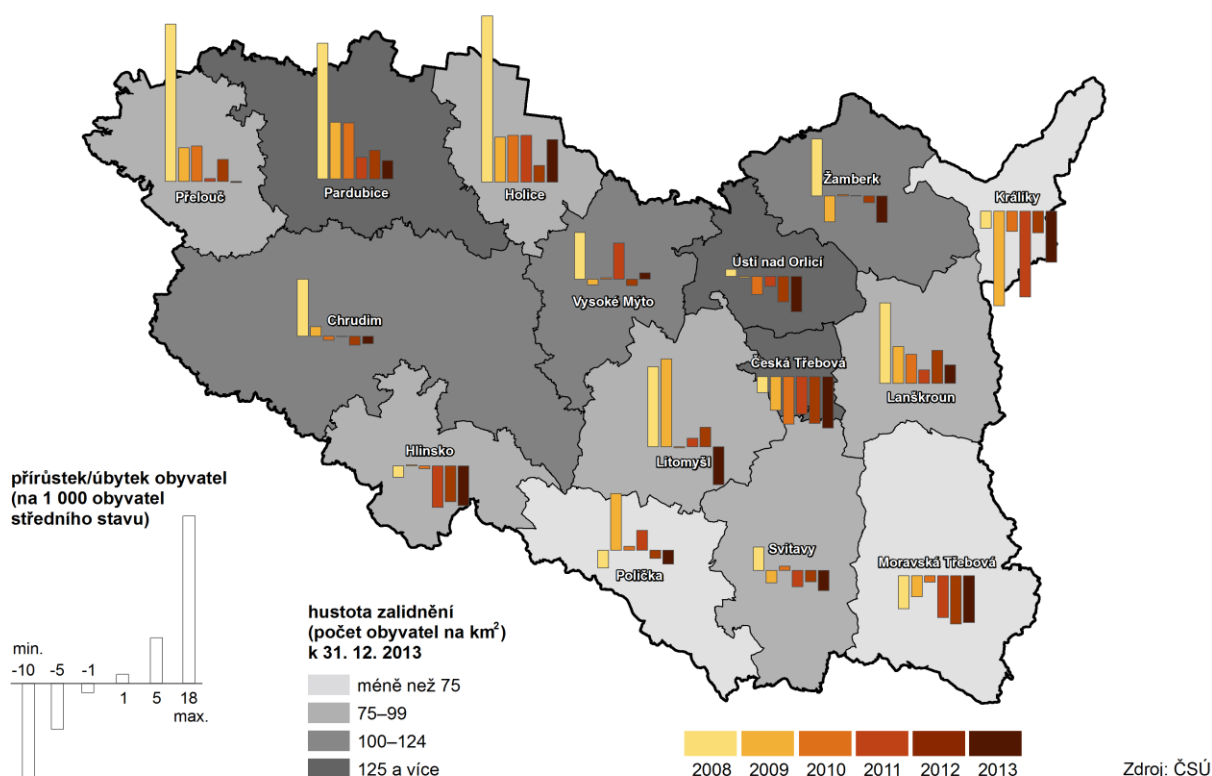
Z dlouhodobého pohledu vyplývá, že v polovině 90. let se začal počet obyvatel kraje snižovat a tento pokles trval až do roku 2004. Rok 2005 znamenal změnu trendu, počet obyvatel začal růst, a to především vlivem stěhování. Největší populační přírůstek byl zaznamenán v letech 2007 a 2008, kdy do kraje směřovaly nejvyšší počty přistěhovalých za posledních dvacet let. Od roku 2009 se nárůst počtu obyvatel zpomaloval. V roce 2013 počet obyvatel kraje meziročně poklesl, záporný byl jak přirozený přírůstek obyvatel, tak přírůstek obyvatel stěhováním.

Migrační přírůstek v kraji byl poprvé od roku 2003 záporný

V roce 2013 byl poprvé od roku 2003 počet vystěhovalých vyšší než počet přistěhovalých. Z důvodu stěhování se počet obyvatel kraje meziročně snížil o 140 osob. Do kraje se přistěhovalo 4 156 osob, z toho 849 osob (20,4 %) se přistěhovalo ze zahraničí. Z kraje se vystěhovalo 4 296 osob, z toho 731 osob (17,0 %) se vystěhovalo do zahraničí. Na rozdíl od domácího stěhování zaznamenalo zahraniční stěhování kladné saldo, do kraje se ze zahraničí přistěhovalo o 118 osob.

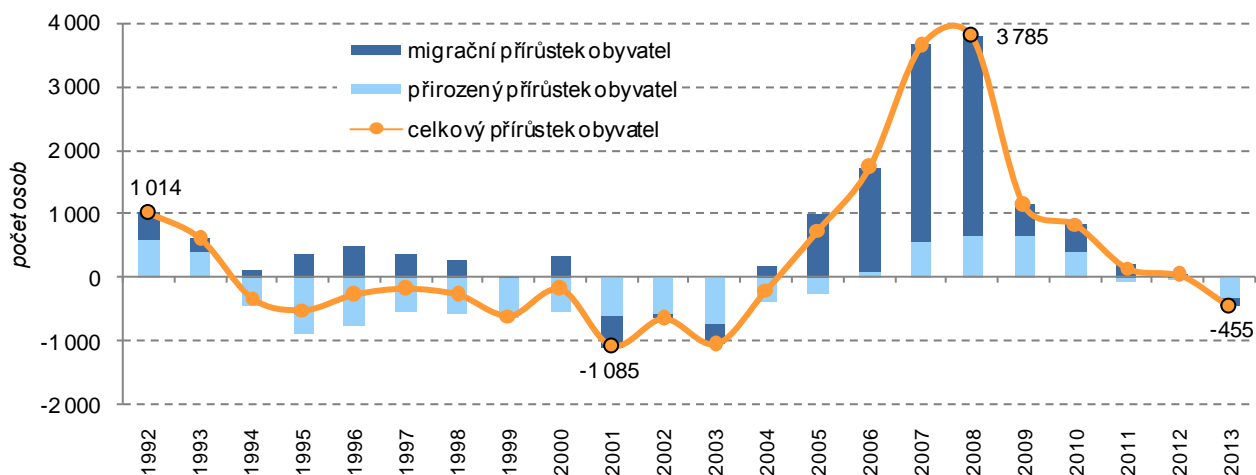
Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Pardubického kraje v letech 2008 až 2013

Dětí se narodilo méně, než kolik osob zemřelo

V roce 2013 se v kraji narodilo 5 077 dětí, jedná se o nejnižší počet živě narozených od roku 2005. Narodilo se o 69 chlapců více než dívek. V průběhu roku v kraji zemřelo 5 392 osob. Přirozenou měnou se tedy počet obyvatel snížil o 315 osob.

Graf 1.1 Celkový, přirozený a migrační přírůstek obyvatel v Pardubickém kraji

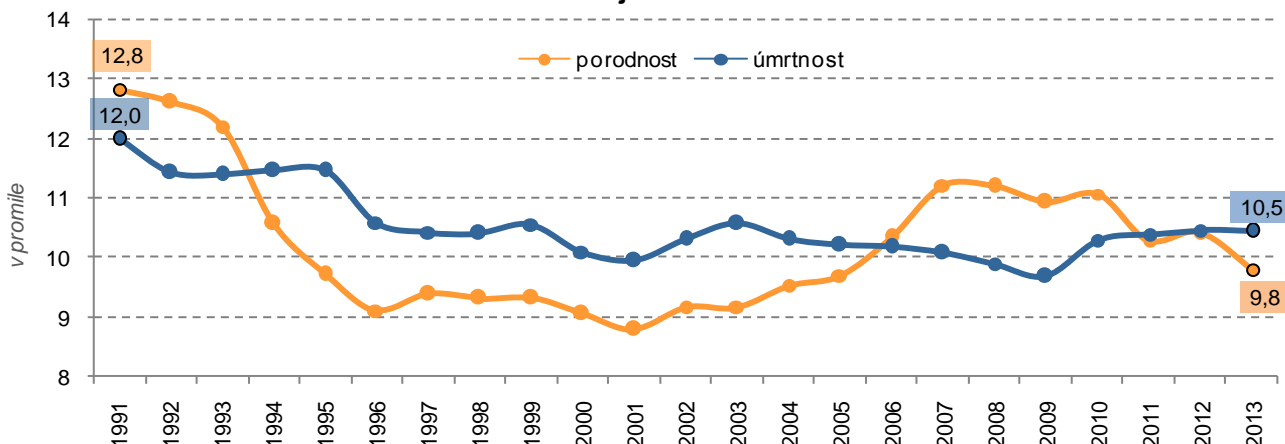
Průměrný věk matek dlouhodobě vzrůstá

Porodnost, tedy počet živě narozených dětí na 1 000 obyvatel středního stavu, byla v Pardubickém kraji v roce 2013 9,8 ‰, což znamenalo pokles oproti porodnosti zjištěné v roce 2012. Porodnost v kraji nedosáhla hodnoty za celou ČR (10,2 ‰), mezi kraji se jednalo o sedmou nejnižší hodnotu. Ukazatel úhrnné plodnosti ve srovnání s minulým rokem v kraji poklesl na hodnotu 1,45 živě narozeného dítěte na jednu ženu v reprodukčním věku (15 – 49 let); což znamená nejnižší hodnotu od roku 2006. Ženy v Pardubickém kraji rodily své první dítě v průměru ve věku 28,3 roku, průměrný věk všech matek celkem byl 30,3 roku. Za poslední desetiletí vzrostl průměrný věk matek o 2,4 roku. Dlouhodobě také roste počet dětí, které se rodí matkám ve věku 40 a více let. Z narozených dětí v kraji bylo 46 % prvorozených, 38 % druhorozených, 11 % dětí se narodilo jako třetí v pořadí a 5 % dětí bylo v pořadí čtvrtých a dalších.

**Přibývá dětí
narozených
mimo manželství**

Mimo manželství¹ se v roce 2013 v Pardubickém kraji narodilo 2 248 dětí a jejich podíl na celkovém počtu živě narozených dětí činil 44,3 %. Z dlouhodobého pohledu počet dětí narozených mimo manželství stále stoupá, v roce 1991 to bylo pouze 407 dětí a jejich podíl na celkovém počtu živě narozených byl jen 6,2 %.

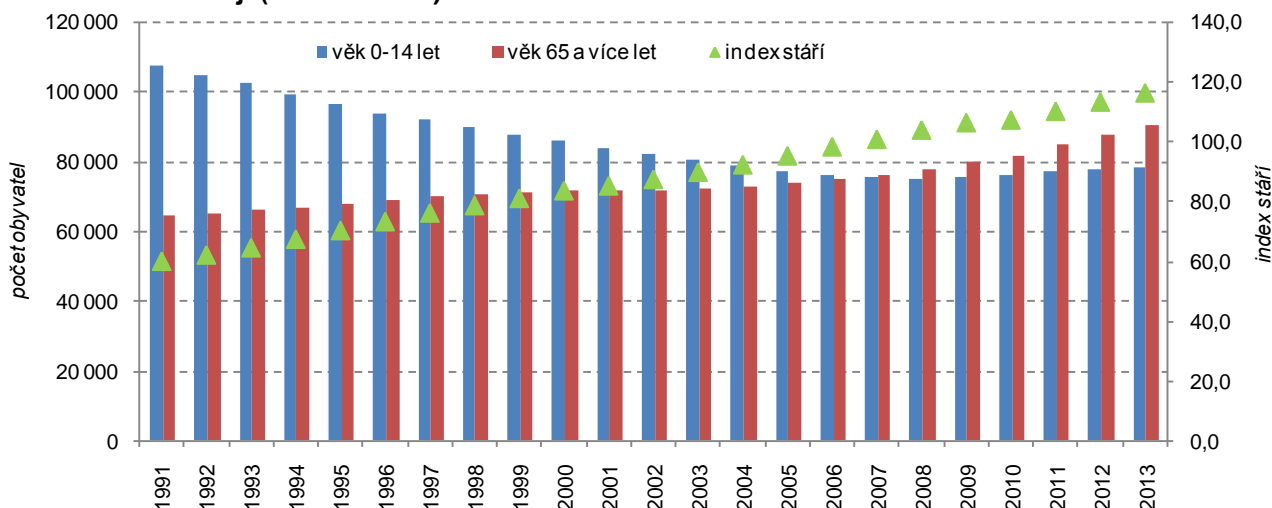
Graf 1.2 Porodnost a úmrtnost v Pardubickém kraji

**Podíl dětské složky
v populaci kraje mírně
vzrostl**

V roce 2013 se podíl nejmladší věkové kategorie (dětí do 15 let) v Pardubickém kraji zvýšil. Oproti předchozímu roku počet dětí stoupl o 320 na 77 936 osob a podíl této věkové skupiny na celkové populaci kraje se zvýšil o 0,1 procentního bodu na 15,1 %. Dlouhodobě pokračuje i růst počtu osob v nejstarších věkových kategoriích, s výjimkou osob ve věku 95 a více let. V roce 2013 žilo v kraji 90 463 obyvatel ve věku 65 a více let, což je o 2 712 osob více než v roce minulém. Nárůst podílu seniorů v populaci kraje souvisí s tím, že roste naděje dožití (lidé dožívají vyššího věku). V dlouhodobém pohledu byl podíl dětské složky na populaci kraje vyšší než podíl složky seniorské. Změna nastala v roce 2007, kdy počet osob nejstarší věkové kategorie převýšil počet dětí o 476 osob, v roce 2013 byl rozdíl mezi oběma kategoriemi již více než 12 tis. osob.

Graf 1.3 Obyvatelstvo ve věkových skupinách 0 – 14 let a 65 a více let a index stáří v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

**Obyvatelstvo kraje
má čtvrtý nejnižší
průměrný věk**

Vzhledem ke stárnutí populace se průměrný věk obyvatel kraje stejně jako v celé republice zvyšuje. V roce 2013 byl v kraji průměrný věk obyvatel 41,5 roku; stejná hodnota byla zaznamenána v rámci celé ČR. Ve srovnání s ostatními kraji mělo obyvatelstvo Pardubického kraje čtvrtý nejnižší průměrný věk. V ženské části populace byl průměrný věk 42,9 let, u mužů to bylo téměř o tři roky méně, a to 40 let. Od roku 1991 se průměrný věk obyvatel kraje zvýšil o 5,3 roku; více u mužů (o 5,5 roku) než u žen (o 5,1 roku).

¹ Z dostupných údajů ovšem nelze zjistit, kolik z dětí narozených mimo manželství se skutečně narodilo neprovdaným matkám žijícím v domácnosti bez partnera a kolik jich žije v úplných rodinách bez uzavření sňatku.

Obyvatelstvo kraje dlouhodobě stárne

Ukazatelem, který zřetelně zachycuje demografické stárnutí obyvatelstva, je index stárí (počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let). Index stárí dlouhodobě roste, od roku 1991 vzrostla jeho hodnota o 56 bodů a v roce 2013 dosáhl v Pardubickém kraji hodnotu 116,1 (v celé ČR 115,7). Nejvyšší index stárí byl zaznamenán u obyvatel okresu Pardubice, nejnižší pak v okrese Ústí nad Orlicí. Velký rozdíl v hodnotě tohoto ukazatele je při porovnání podle pohlaví. U mužů je hodnota indexu stárí 94,0; u žen je to 139,4.

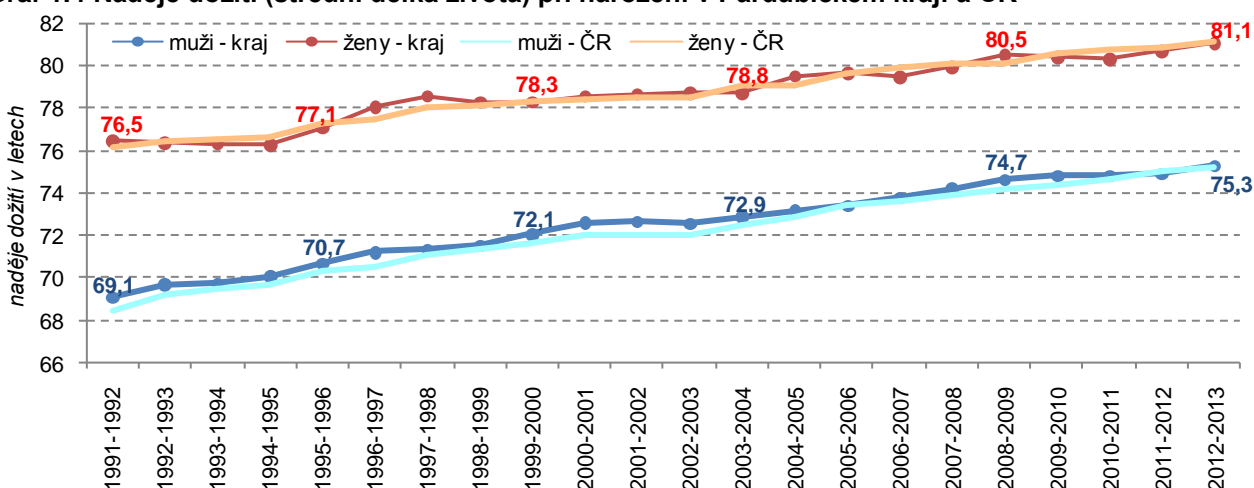
Podíl seniorů vzhledem k podílu osob v produktivním věku se dlouhodobě zvyšuje

Dalšími ukazateli, které hodnotí vzájemné zastoupení jednotlivých věkových skupin v populaci, jsou indexy závislosti. Index závislosti I (počet dětí ve věku 0 až 14 let na 100 osob ve věku 15 až 64 let) byl v roce 2013 v kraji 22,4 (mírně nad republikovou hodnotou). V roce 1991 tento ukazatel dosáhl hodnotu 32,7. Z uvedeného vyplývá, že za posledních dvacet let se výrazně snížil podíl dětské složky populace kraje a zároveň vzrostl podíl osob v produktivním věku. Vzájemné zastoupení seniorské (věk 65 a více let) a produktivní složky obyvatelstva popisuje index závislosti II. V roce 2013 měl v kraji hodnotu 26,0 (v celé ČR 25,7). Z porovnání s hodnotou indexu závislosti II z roku 1991 (19,1) vyplývá, že podíl seniorů vzhledem k podílu osob v produktivním věku v populaci výrazně vzrostl.

Naděje dožití se neliší od republikového průměru

V Pardubickém kraji se muž narozený v roce 2013 pravděpodobně dožije věku 75 let, což je mezi kraji sedmý nejvyšší věk. Žena narozená v roce 2013 v kraji se pravděpodobně dožije 81 let, což je mezi kraji rovněž věk sedmý nejvyšší. Naděje dožití při narození se v kraji u mužů i žen téměř neliší od průměru ČR.

Graf 1.4 Naděje dožití (střední délka života) při narození v Pardubickém kraji a ČR

Naděje dožití u mužů dlouhodobě roste rychleji než u žen

Střední délka života mužů se prodlužuje rychleji, čímž se snižuje rozdíl v naději dožití mezi pohlavími. Jestliže v období 1991 až 1992 činil rozdíl mezi střední délkou života mužů a žen v kraji 7,3 roku, v období 2012 až 2013 byl pouze 5,8 roku. Přispívá k tomu zejména klesající úmrtnost na nemoci oběhové soustavy spojená s rozvojem nových léčebných metod. Ještě koncem 20. století byly kardiovaskulární nemoci příčinou smrti u více než poloviny zemřelých mužů, do roku 2013 klesl v kraji tento podíl na 42 % (v celé ČR na 43 %).

Počet uzavřených manželství meziročně poklesl

V Pardubickém kraji bylo v průběhu roku 2013 uzavřeno 2 057 sňatků a jejich počet oproti předchozímu roku poklesl o 148 (o 6,7 %). Z dlouhodobého hlediska je pokles počtu sňatků na území kraje velmi výrazný, v roce 2013 bylo uzavřeno o 203 sňatků méně než v roce 2003 a o 1 566 sňatků méně než v roce 1993.

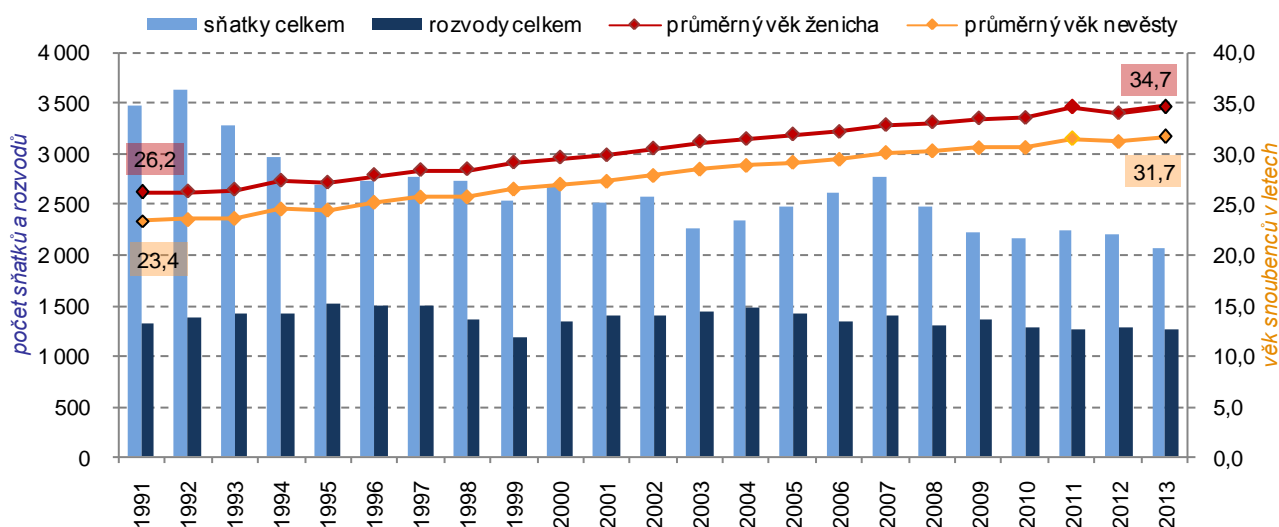
Sňatečnost dlouhodobě klesá

V dlouhodobém vývoji míra sňatečnosti v kraji klesá. V roce 2013 byly uzavřeny 4 sňatky na 1 000 obyvatel středního stavu, před deseti lety to bylo 4,5 sňatků na 1 000 obyvatel a před dvaceti lety 6,4 sňatků na 1 000 obyvatel. Míra sňatečnosti v Pardubickém kraji kopíruje trend v uzavírání manželství v České republice s minimálními výkyvy.

Manželství se uzavírají ve vyšším věku

Průměrný věk ženichů a nevěst se dlouhodobě zvyšuje. U ženichů v roce 2013 činil 34,7 let, před deseti lety měl hodnotu 31,2 let a před dvaceti lety byl 26,4 let. Průměrný věk nevěst před dvaceti lety byl 23,6 let, před deseti lety to bylo 28,5 let a v roce 2013 již 31,7 let. Nevěsty se v loňském roce poprvé vdávaly v průměru ve věku 28,4 let, průměrný věk ženichů při prvním sňatku byl 31,3 roku.

Graf 1.5 Sňatky, rozvody a průměrný věk snoubenců v Pardubickém kraji

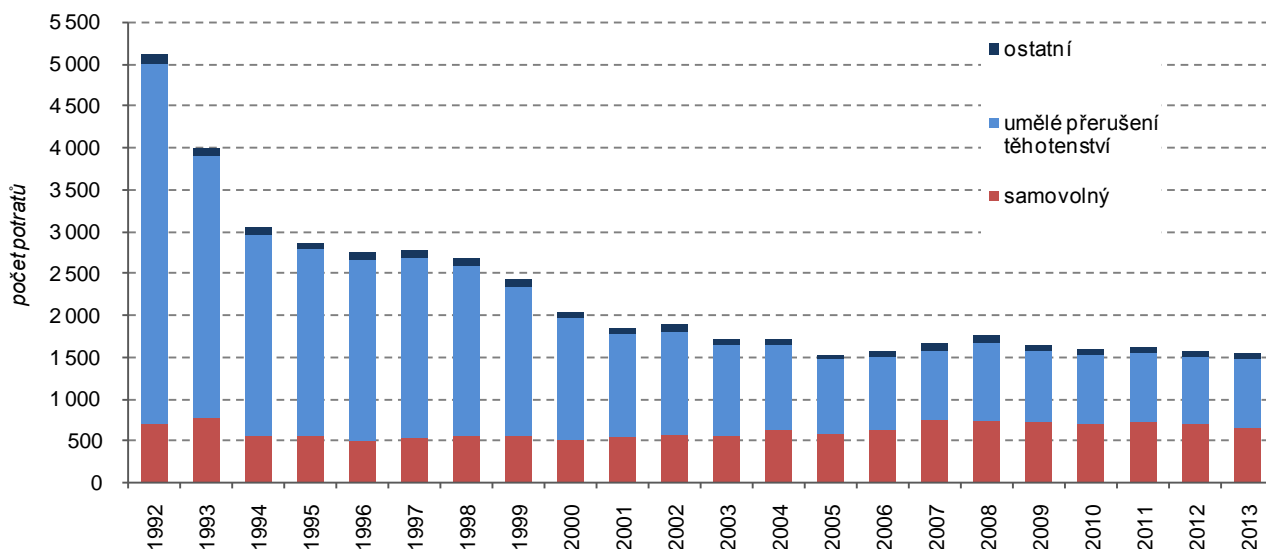
Rozvodovost v Pardubickém kraji je pod republikovým průměrem

V roce 2013 bylo v kraji rozvedeno 1 257 manželství, oproti předchozímu roku se jejich počet snížil o 18 rozvodů. V 62,0 % případů šlo o rozvod manželství s nezletilými dětmi. Téměř poloviční podíl na počtu rozvodů mají manželství, která trvají patnáct a více let. Rozvodovost v kraji dlouhodobě stagnuje, míra rozvodovosti v Pardubickém kraji (2,4 ‰) byla nižší než celorepublikový průměr (2,7 ‰). Průměrný věk rozvádějících se dlouhodobě roste, v roce 2013 u mužů činil 43,2 roku, u žen 40,1 roku. Nejvíce rozvodů bylo ve skupině obyvatelstva ve věku 40-49 let, u mužů to bylo 36,1 % všech rozvodů, u žen činil podíl 29,8 % všech rozvodů. Jako příčina rozvodu byl nejčastěji (v téměř 60 % případů) uváděn rozdíl povah, názorů a zájmů.

Potratovost dlouhodobě klesá

V roce 2013 bylo v Pardubickém kraji evidováno 1 545 potratů, což v meziročním porovnání znamená pokles o 17 případů. Počet potratů dlouhodobě klesá, a to především díky poklesu počtu umělých přerušování těhotenství. V roce 2013 bylo v kraji uměle přerušeno 819 těhotenství, v roce 2003 to bylo 1 071 a před dvaceti lety 3 138 těhotenství.

Graf 1.6 Potraty podle druhu v Pardubickém kraji

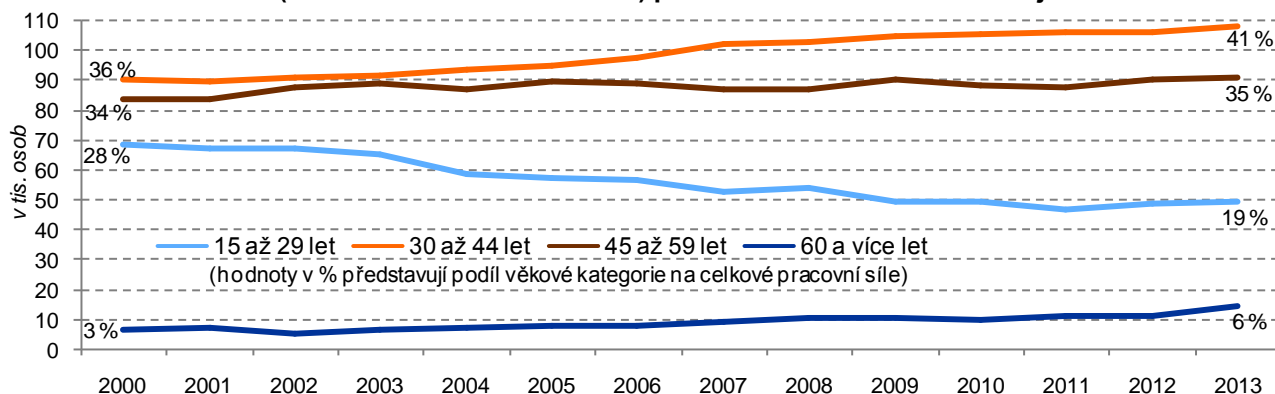

2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ

Počet osob tvořících pracovní sílu roste

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) tvořilo v roce 2013 pracovní sílu² v kraji 263,2 tis. osob, tj. o 6,1 tis. osob více ve srovnání s předchozím rokem a téměř o 9 tis. více oproti stavu před pěti lety. Na změny ve struktuře pracovní síly podle věku působí nejen demografické vlivy, ale i mění se míra ekonomické aktivity u nejmladších (prodlužující se příprava na povolání) i nejstarších věkových kategorií (prodlužování věku pro odchod do důchodu).

Graf 2.1 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle věku v Pardubickém kraji

Míra ekonomické aktivity žen roste rychleji

Míra ekonomické aktivity (EA)³ v roce 2013 v kraji činila 60 % (v celé ČR 59,3 %), o 1,5 proc. bodu převyšovala hodnotu z roku 2012. Trend dlouhodobě klesající míry EA tak přešel ve zřetelný růst. Míra EA mužů přitom meziročně vzrostla o 0,7 p. b. na 68,0 %. U žen byl zaznamenán vyšší nárůst (o 2,3 p. b. na 52,3 %).

Úroveň vzdělanosti pracovní síly v kraji roste, stále však zaostává za průměrem ČR

Podíl vysokoškoláků na pracovní síle vzrostl v roce 2013 na 16,5 %, přitom před pěti až osmi lety osciloval kolem 12 % (za průměrem ČR přesto zaostává téměř o 5 procentních bodů). Počet i podíl středoškoláků bez maturity vč. vyučených naopak neustále klesá (na 39,6 % v roce 2013), průměrnou republikovou hodnotu však převyšuje téměř o 3 procentní body.

Počet zaměstnaných začal růst, jejich podíl na pracovní síle však klesá

Z celkového počtu 263,2 tis. ekonomicky aktivních osob tvořících v roce 2013 v kraji pracovní sílu bylo 241 tis. osob zaměstnaných (tj. 91,6 % a zároveň o 4,8 procentního bodu méně než před pěti lety). Pokles zaměstnanosti se zřetelně projevil v letech 2009 a 2010, následoval kolísavý vývoj s tendencí k mírnému růstu počtu zaměstnaných. Obdobně se vyvíjela i míra zaměstnanosti⁴, která v roce 2013 mírně vzrostla na 55 % a jen nepatrně zaostávala za republikovou hodnotou.

Intenzita podnikatelské aktivity je podprůměrná

Z hlediska postavení v zaměstnání tvoří největší podíl zaměstnaných osob zaměstnanci vč. členů produkčních družstev (84,8 % v kraji v roce 2013); v postavení podnikatelů (tj. zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet) působilo v roce 2013 v kraji 14,4 % zaměstnaných osob, což byl třetí nejvyšší podíl mezi kraji; republikový podíl činil 16,9 %. V čase se projevuje tendence poklesu počtu zaměstnavatelů ve prospěch osob pracujících na vlastní účet.

Počet osob s více zaměstnáními vzrostl

Počet osob s druhým (či dalším) zaměstnáním po předchozím období poklesu meziročně v kraji vzrostl na 7 tis. osob. Na celkovém počtu zaměstnaných se tyto osoby podílely 2,9 %, což je hodnota mírně nad republikovým průměrem (2,2 %).

Zaměstnanost v sekundárním sektoru klesla

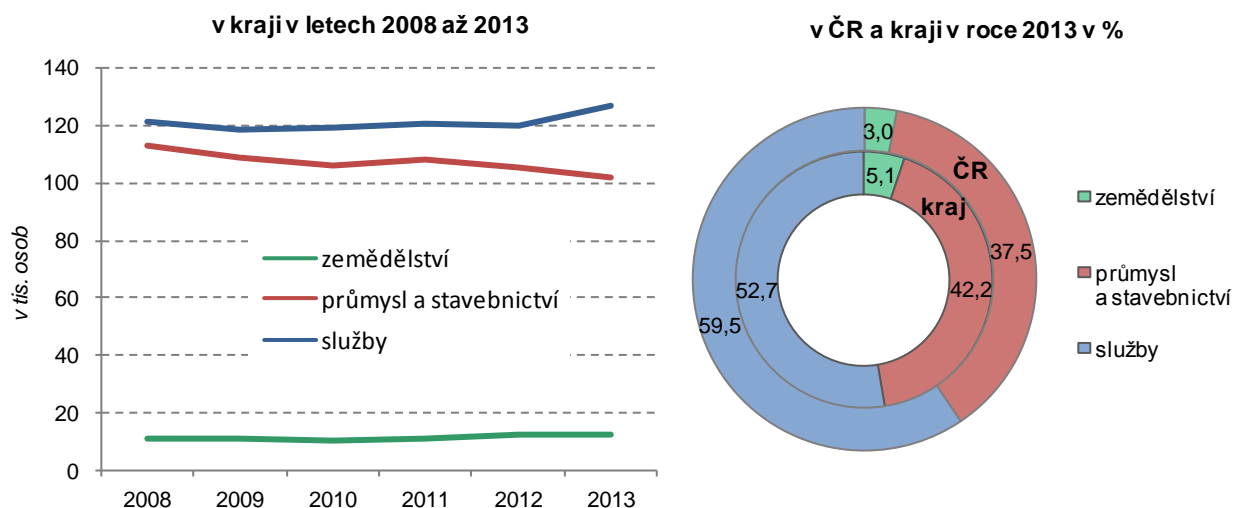
Počet zaměstnaných v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) v kraji v posledním období klesá. Podíl tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti (42,2 %) byl v roce 2013 mezi kraji 5. nejvyšší, když mu v roce 2012 patřila třetí příčka. Zaměstnanost v terciárním sektoru – tržních i netržních službách (52,7 % všech zaměstnaných osob) byla v roce 2013 mezi kraji 5. nejvyšší (v předchozím roce druhá nejvyšší). Podíl primárního sektoru (zemědělství a lesnictví) na celkové zaměstnanosti (5,1 %) byl v roce 2012 i 2013 v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší.

² Pracovní sílu tvoří osoby ekonomicky aktivní, a to jak zaměstnaní, tak nezaměstnaní. Zaměstnaní se dále člení podle postavení v zaměstnání na zaměstnance, zaměstnavatele a pracující na vlastní účet.

³ podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu všech osob patnáctiletých a starších

⁴ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších

Graf 2.2 Zaměstnané osoby podle odvětvových sektorů v Pardubickém kraji a ČR

Nezaměstnanost v roce 2013 rostla

Podle VŠPS vzrostl průměrný roční počet nezaměstnaných v kraji mezi roky 2012 a 2013 o více než 2 tisíce (tj. o 11 %) na 22,1 tis. osob. Jednalo se přitom o jednu z nejvyšších hodnot za posledních 20 let. Obecná míra nezaměstnanosti vzrostla na průměrnou roční hodnotu 8,4 % a převýšila republikový průměr o 1,5 procentního bodu. V mezikrajském srovnání byla pátá nejvyšší.

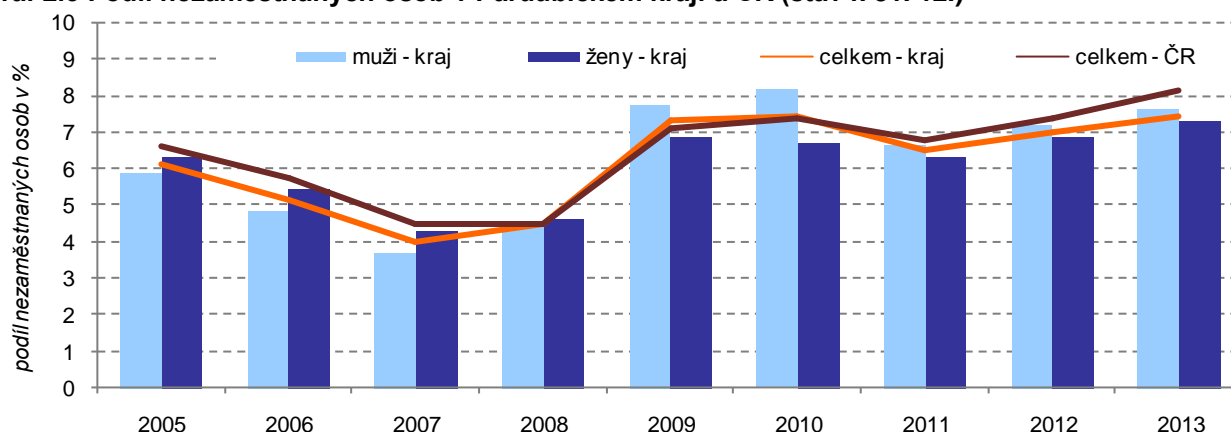
Počet ekonomicky neaktivních klesl

Počet ekonomicky neaktivních dosáhl v kraji maxima v roce 2010 (187,5 tis.), následoval pozvolný pokles na 175,2 tis. v roce 2013. Na celkovém počtu ekonomicky neaktivních v kraji v roce 2013 (40 % populace patnáctileté a starší) se 63 % podílely osoby šedesátileté a starší a čtvrtinou osoby ve věku 15 – 29 let. Ženy přitom tvořily 61 % ekonomicky neaktivních.

Počet uchazečů o zaměstnání v kraji rostl pomaleji než v celé ČR

Ke konci roku 2013 bylo na úřadech práce v kraji registrováno celkem 26 371 uchazečů o zaměstnání tj. o 4,4 % více než v předchozím roce a zároveň o 3,6 % méně ve srovnání s koncem roku 2010, kdy byl počet uchazečů o zaměstnání za posledních 24 let maximální. Meziroční procentní nárůst počtu nezaměstnaných v kraji byl přitom jedním z nejnižších v mezikrajském srovnání. Podíl nezaměstnaných osob v kraji vzrostl k 31. 12. 2013 na 7,4 % (dlouhodobě šestý nejnižší mezi kraji) a zůstal pod republikovou hodnotu (8,2 %). Meziročně se u obou pohlaví podíl nezaměstnaných osob v kraji zvýšil shodně o 0,4 procentního bodu; u mužů na 7,6 % a u žen na 7,3 %. Meziroční pokles nezaměstnanosti v kraji nastal až od dubna 2014.

Graf 2.3 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav k 31. 12.)*

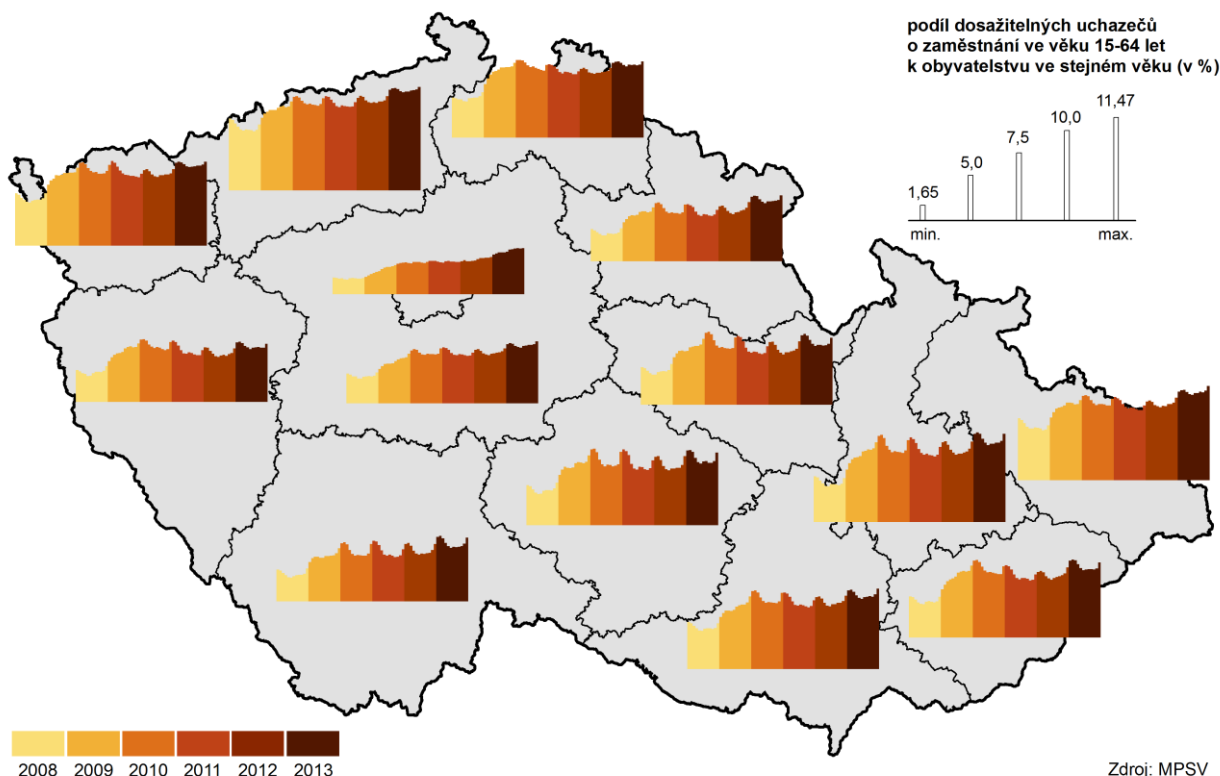

* podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let na obyvatelstvu stejného věku

Dlouhodobá nezaměstnanost roste, v mezikrajském srovnání však patří k nejnižším

Podíl uchazečů v evidenci déle než 1 rok dosáhl ke konci roku 2013 v kraji 35,5 %, což je nejvyšší hodnota za posledních osm let a zároveň čtvrtá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na osobách v produktivním věku (15-64 let) činil na konci roku 2013 v kraji 2,7 % (při republikovém průměru 3,3 %). Jednalo se přitom o nejvyšší procentní hodnotu za posledních dvacet let. Dlouhodobá nezaměstnanost je největším problémem v okrese Svitavy a Ústí nad Orlicí.

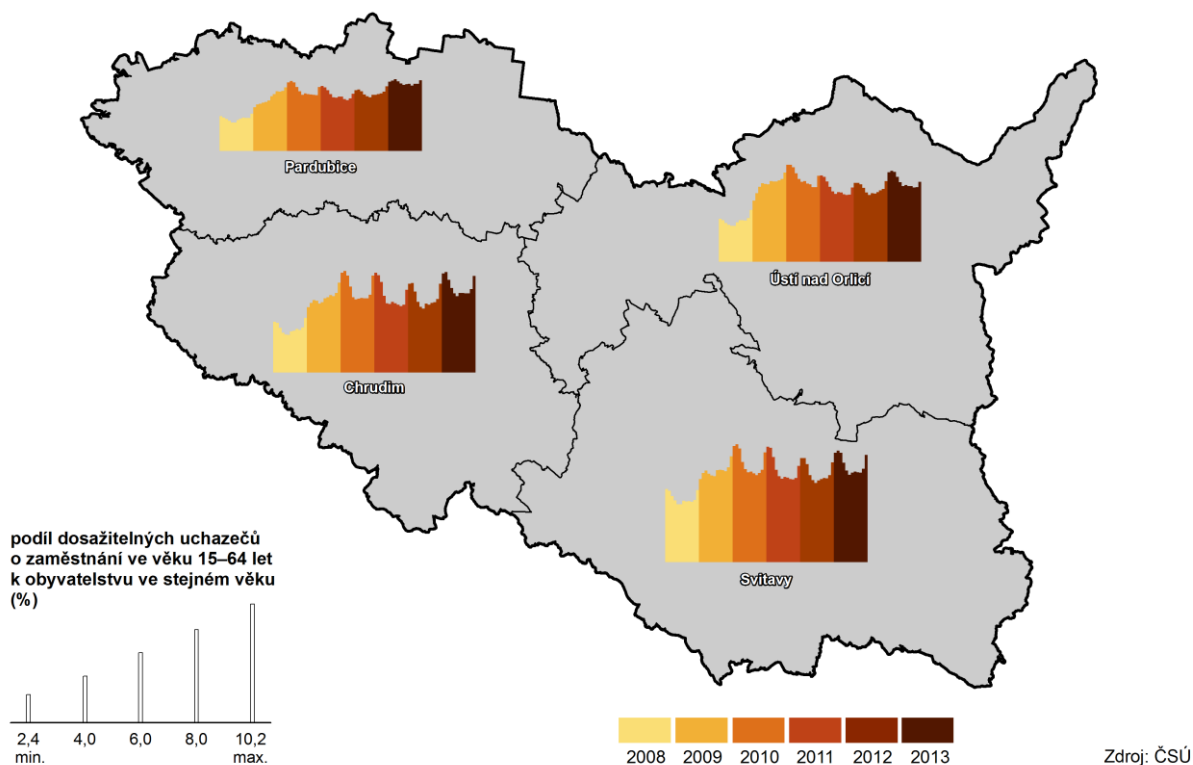
Nezaměstnanost v krajích v letech 2008 až 2013 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Na Orlickoústecku se počet nezaměstnaných meziročně snížil

Podíl nezaměstnaných osob je dlouhodobě nejvyšší v okrese Svitavy (9,3 % ke konci roku 2013) a tradičně nejnižší na Pardubicku (6,1 %). Zatímco počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání při porovnání koncových stavů let 2013 a 2012 vzrostl nejvíce právě v okrese Pardubice (o 8,9 %), na Orlickoústecku se dokonce snížil, a to o 2,5 %.

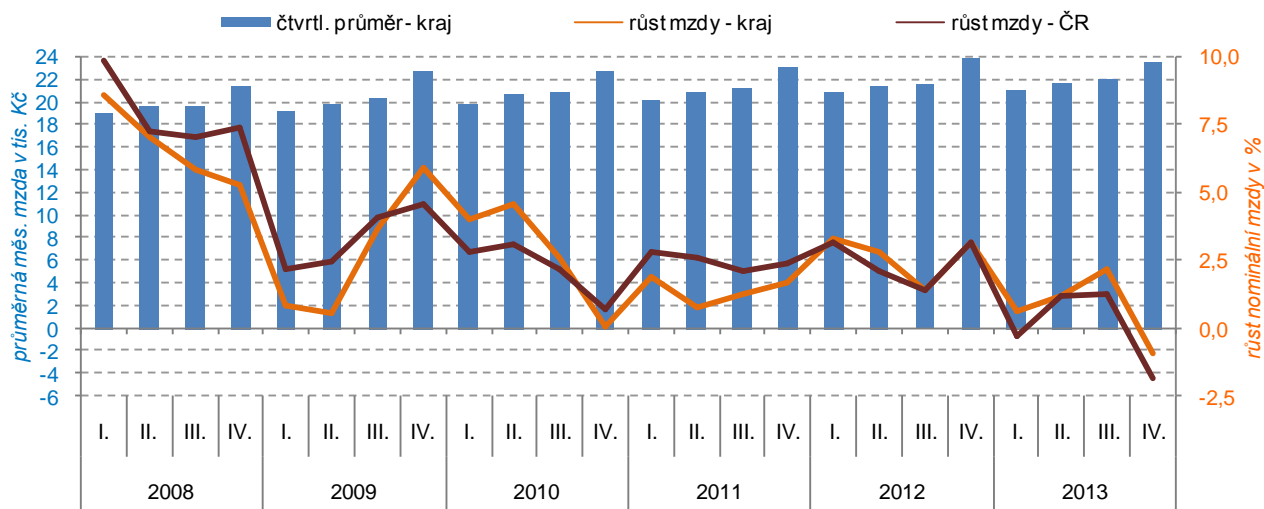
Nezaměstnanost v okresech Pardubického kraje v letech 2008 až 2013 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Meziroční růst mezd se výrazně zpomalil

Průměrná hrubá měsíční mzda⁵ v roce 2013 v Pardubickém kraji činila 22 068 Kč. Jednalo se o třetí nejnižší mzdu mezi kraji v ČR, přičemž za republikovým průměrem zaostávala o 3 060 Kč. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k jejímu nominálnímu zvýšení o 0,8 %; vlivem meziročního nárůstu spotřebitelských cen (míra inflace v roce 2013 v ČR⁶ činila 1,4 %) klesla reálně průměrná mzda v kraji o 0,6 %. Průměrný reálný pokles mezd v ČR činil 1,3 %. Pokles mezd v samotném 4. čtvrtletí roku 2013 souvisí zejména s předčasně vyplácenými mimořádnými odměnami manažerům závěrem roku 2012 z důvodu očekávaného zavedení tzv. solidární daně pro nejvyšší výdělků.

Graf 2.4 Průměrná hrubá měsíční mzda⁷⁾ a její meziroční změny v Pardubickém kraji a ČR

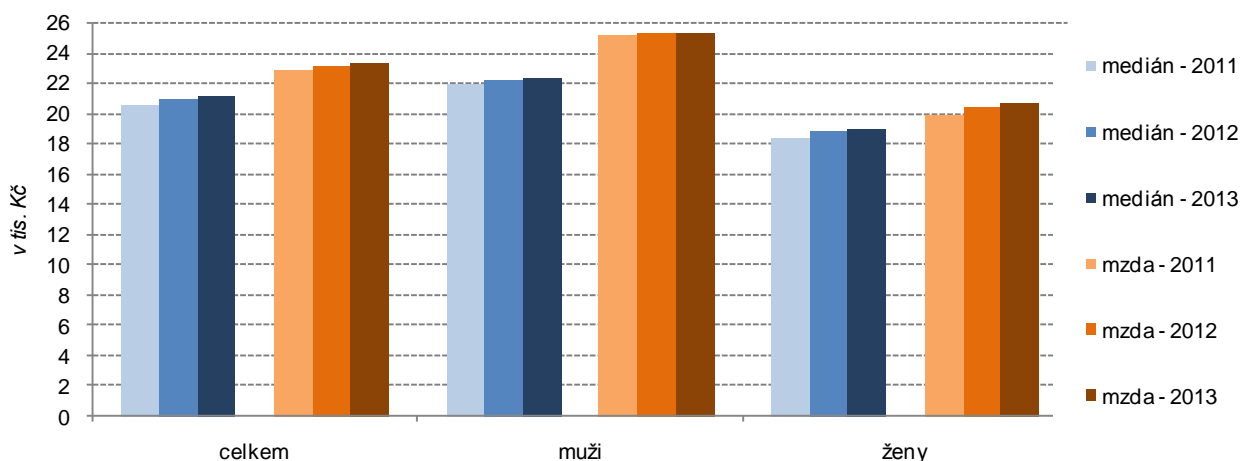

⁷⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané

Nárůst mzdového mediánu se zpomalil

Medián mezd⁷ činil v roce 2013 v kraji 21 166 Kč, u mužů dosahoval 22 380 Kč a u žen byl o 3 374 Kč nižší. Oproti roku 2012 medián mezd v kraji vzrostl o 220 Kč, v mezikrajském srovnání se přitom jednalo o druhé nejmenší navýšení v absolutním i relativním vyjádření. Tempo růstu mzdového mediánu se zároveň ve většině krajů zpomalilo (mezi roky 2011 a 2012 byl zaznamenán jeho nárůst v kraji o 419 Kč). Ve všech krajích leží medián pod úrovní průměrných mezd; největší rozdíl nacházíme v Hl. městě Praze (region s nadprůměrným podílem osob s vysokými příjmy). V roce 2013 tvořil medián 90,9 % průměrných mezd v kraji (třetí největší podíl v mezikrajském srovnání); více se odchyloval od průměru u mužů (o 11,3 %) než u žen (o 7,9 %).

Graf 2.5 Medián mezd a průměrná hrubá měsíční mzda podle pohlaví v Pardubickém kraji

⁵ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou (nikoli podle sídla podniku); za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

⁶ Souhrnný index nárůstu spotřebitelských cen za jednotlivé kraje není k dispozici.

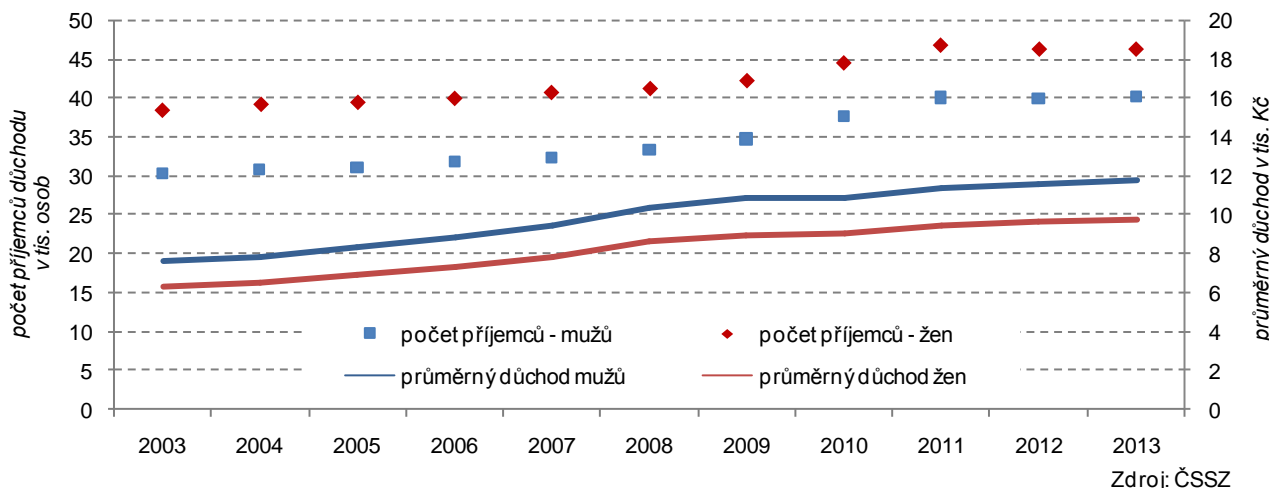
⁷ Hodnota mzdy, která rozdělí zaměstnance na dvě stejně velké skupiny – se mzdou pod a nad mediánem; na rozdíl od průměrných mezd lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd je zjišťován strukturálním šetřením. S ohledem k metodickým změnám ve výpočtu nelze provádět srovnání údajů za roky 2011 až 2013 s roky předchozími.

**Počet příjemců
důchodů meziročně
klesl**

V prosinci roku 2013 splňovalo v Pardubickém kraji podmínky pro výplatu některého z důchodů 144 629 osob (z toho 60 % žen); více než polovina těchto osob pobírala starobní důchod (bez souběhu). V porovnání s rokem 2012 se celkový počet osob pobírajících důchod v kraji snížil o 436 osob. K tomuto poklesu nejvíce přispělo snížení počtu osob pobírajících invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně (o 458 osob). Proti roku 2012 se dále snížil jak počet příjemců vdovských důchodů, tak i počet příjemců sirotčích důchodů. Průměrná měsíční výše důchodu vzrostla v kraji oproti roku 2012 o 1,5 % na 10 455 Kč, přičemž průměrný starobní důchod se ve stejném období zvýšil o 1,8 % na 10 740 Kč.

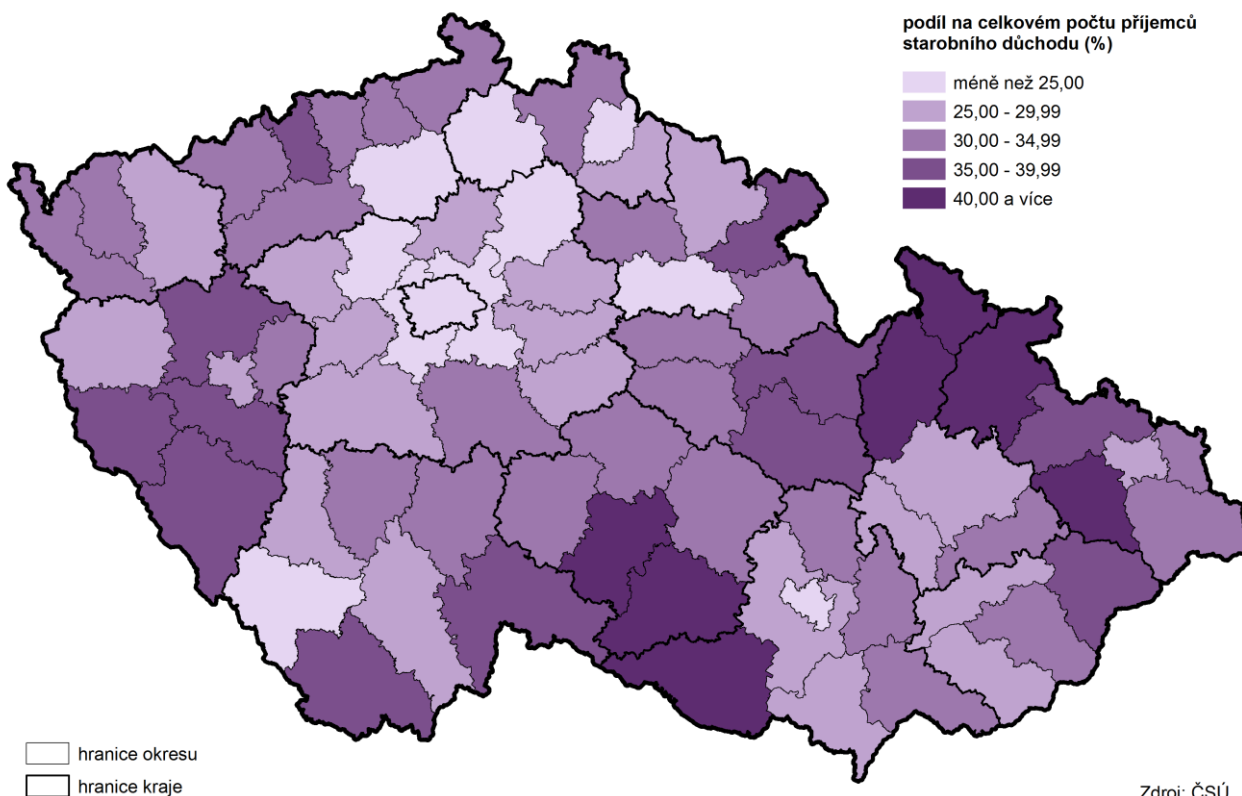
Graf 2.6 Starobní důchodci a důchody (bez souběhu) v Pardubickém kraji

**Podíl příjemců
předčasných
důchodů nadále
roste**

Starobní důchody (bez souběhu) v kraji svojí výší zaostávají za republikovou hodnotou v průměru o 230 Kč, u mužů jsou v mezikrajském srovnání dokonce třetí nejnižší. Ženy v kraji pobíraly v roce 2013 v průměru 9 803 Kč starobního důchodu, což je o 2 tis. Kč méně oproti mužům. Zastoupení příjemců předčasných důchodů na všech příjemcích starobních důchodů se v kraji meziročně zvýšilo o 1 procentní bod na 34,7 %, což je druhý nejvyšší podíl po Kraji Vysočina.

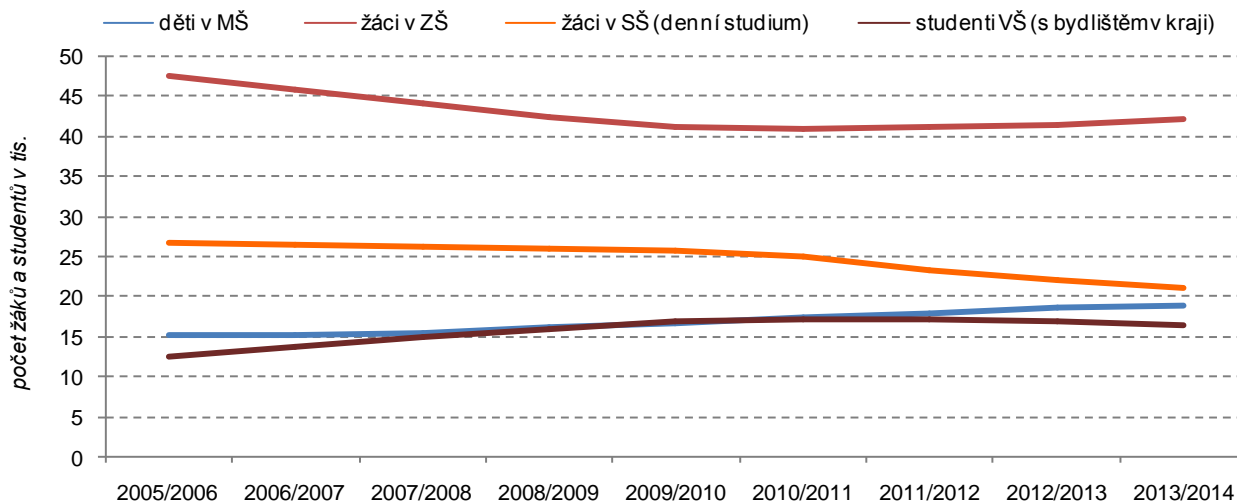
Příjemci předčasného důchodu v okresech v prosinci 2013

Počet žáků mateřských a základních škol mírně roste, středoškoláků stále ubývá

Obsazenost škol nižších stupňů je do značné míry ovlivněna vývojem porodnosti. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v kraji od školního roku 2006/07 trvale roste (o 3,7 tis. dětí na téměř 19 tis. ve školním roce 2013/14). V základním školství lze sledovat úbytek žáků do školního roku 2010/11. Následoval mírný růst na 41,5 tis. žáků v roce 2012/13 a 42,3 tis. o rok později. Nízká porodnost v 90. letech minulého století se odráží v poklesu počtu žáků středních škol, a to jak gymnázií, středních odborných škol, tak i učilišť. V úhrnu klesl počet žáků denního studia středních škol v kraji od roku 2010/11 o 3,8 tis. na 21,1 tis.

Graf 2.7 Počet žáků a studentů podle typu školy v Pardubickém kraji

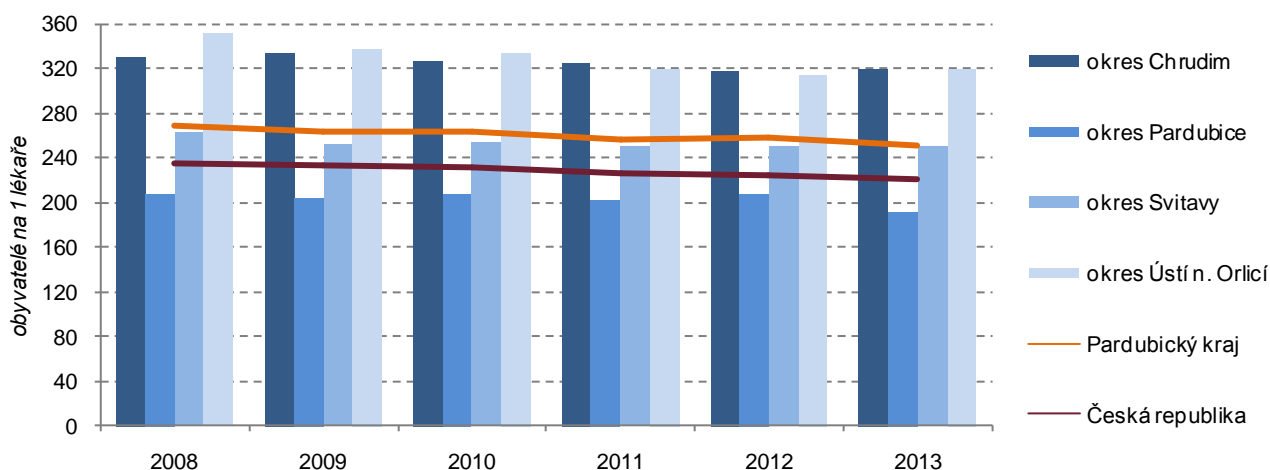
Počet studentů vysokých škol začíná mírně klesat

Počet studentů vysokých škol začal po předchozím zřetelném nárůstu v posledních letech stagnovat a postupně přechází v mírný pokles. V akademickém roce 2013/14 studovalo vysokou školu 16,3 tis. osob s trvalým bydlištěm v Pardubickém kraji, tj. o 476 osob méně oproti předchozímu akademickému roku. Počet studentů na Univerzitě Pardubice nadále překračuje 10 tisíc.

Počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře se snižuje

V roce 2013 působilo ve zdravotnických zařízeních v Pardubickém kraji celkem 2 055 lékařů (přepočtené počty), z toho 2 027 v nestátních zařízeních. Oproti předchozímu roku se celkový počet lékařů zvýšil o 52, ve srovnání se stavem před pěti lety byl vyšší o 7,6 %. Počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře postupně mírně klesá a v roce 2013 v kraji činil 251 osob (při republikovém průměru 221). Pokračoval i postupný nárůst počtu lékařů v ambulantní péči (na 1 374 osob v roce 2013).

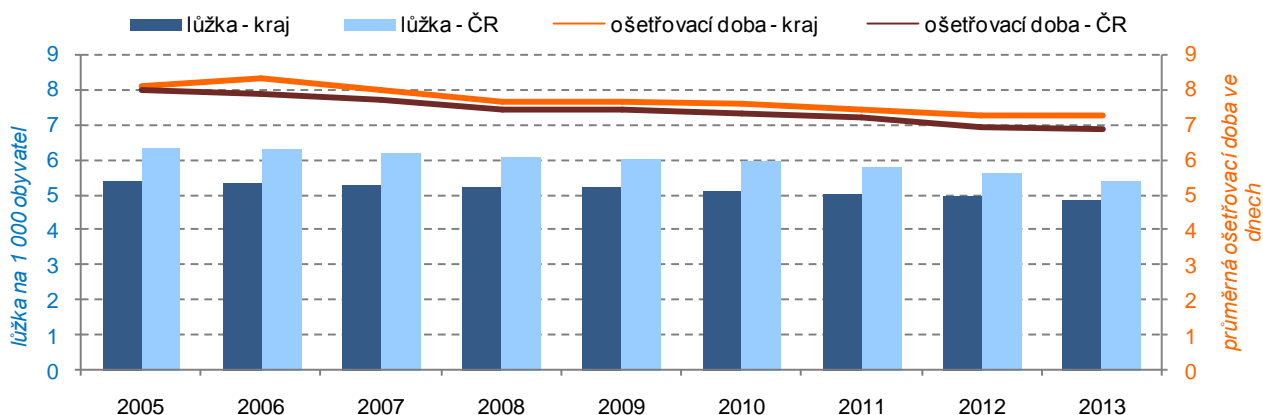
Graf 2.8 Počet obyvatel na jednoho lékaře v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech

Počet lůžek v nemocnicích nadále klesá, průměrná ošetrovací doba se nezměnila

Počet lůžek v nemocnicích v Pardubickém kraji meziročně klesl o 57 na 2 500; jejich pokles je přitom patrný již od roku 2010. V roce 2013 tak na tisíc obyvatel kraje připadalo 4,8 nemocničního lůžka, v celé ČR pak 5,4. Předchozí trend zkracování průměrné ošetrovací doby přešel v kraji ve stagnaci na 7,3 dne v letech 2012 i 2013. Na celorepublikové úrovni se snížila průměrná ošetrovací doba v nemocnicích ve stejném období jen mírně (ze 6,9 na 6,8 dne).

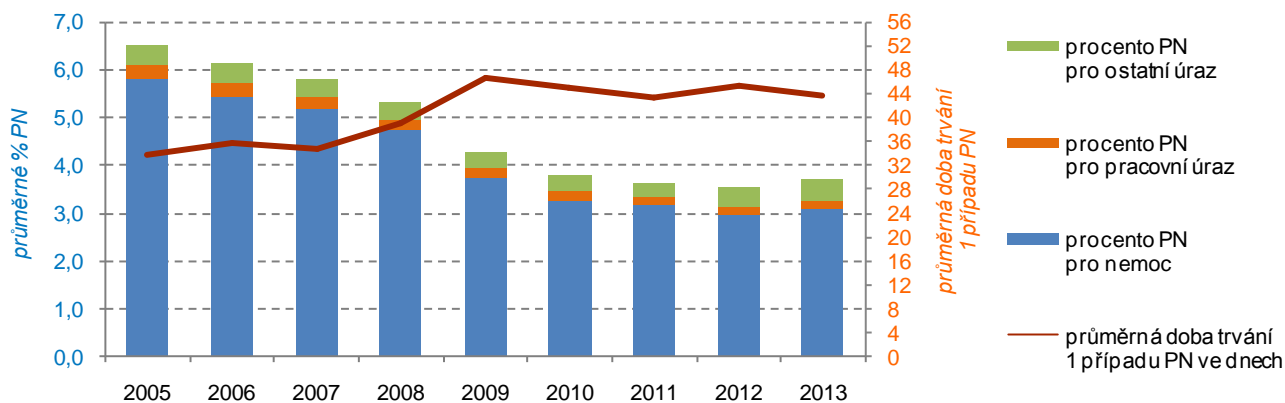
Graf 2.9 Lůžka a průměrná ošetrovací doba v nemocnicích v Pardubickém kraji a ČR

Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti meziročně vzrostl, průměrná délka pracovní neschopnosti se zkrátila

V roce 2013 bylo v kraji evidováno 189,7 tis. nemocensky pojištěných osob, tj. oproti roku 2012 o 1,5 % méně. Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti po předchozím dlouhodobém poklesu meziročně vzrostl o 6,5 % na 58,5 tis. Průměrné procento pracovní neschopnosti od roku 2005 trvale klesalo, přičemž v roce 2013 přešlo v mírný nárůst na 3,69 a zařadilo kraj na 10. místo. Dlouhodobě nejvyšší průměrné procento pracovní neschopnosti zaznamenáváme v okrese Chrudim, nejnižší naopak na Pardubicku. Průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti v roce 2013 činila 43,7 dne a byla oproti předchozímu roku o 1,6 dne kratší.

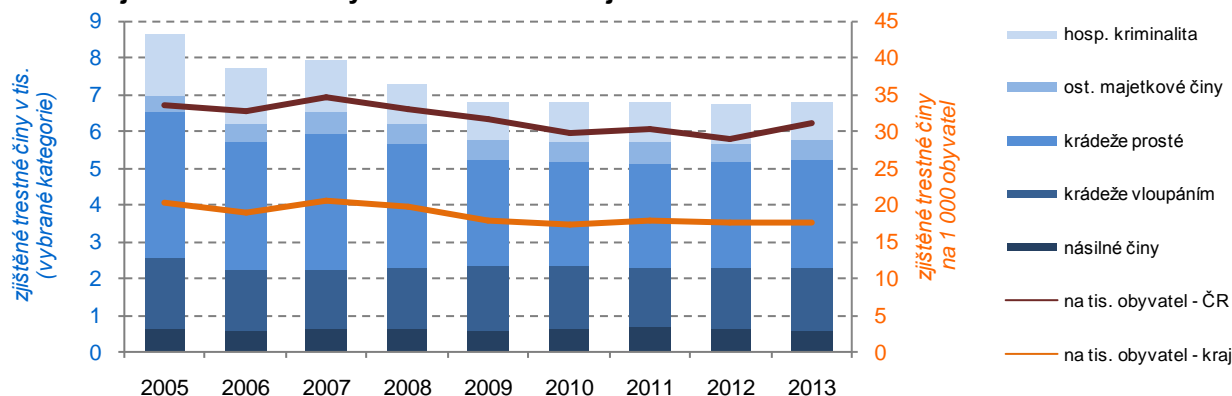
Graf 2.10 Pracovní neschopnost (PN) v Pardubickém kraji

Kriminalita v kraji vzrostla, nárůst byl však jeden z nejmenších v mezikrajském srovnání

Pardubický kraj dlouhodobě patří k regionům s nižší intenzitou kriminality. Na 1 000 obyvatel zde v roce 2013 připadlo 17,6 zjištěných trestných činů (třetí nejnižší podíl za Zlínským krajem a Krajem Vysočina), přičemž na republikové úrovni to bylo 31 trestných činů. V roce 2013 bylo v kraji zjištěno 9 092 trestných činů, tj. o 1,1 % činů více oproti předchozímu roku. Jednalo se přitom o jeden z nejmenších procentních nárůstů v mezikrajském srovnání při republikovém růstu 6,8 %. K nárůstu kriminality přitom došlo v okrese Svitavy (o 6,2 %) a Chrudim (1,5 %). Regionem s nejvyšší kriminalitou nadále zůstává okres Pardubice s 22,6 zjištěnými trestnými činy na tisíc obyvatel.

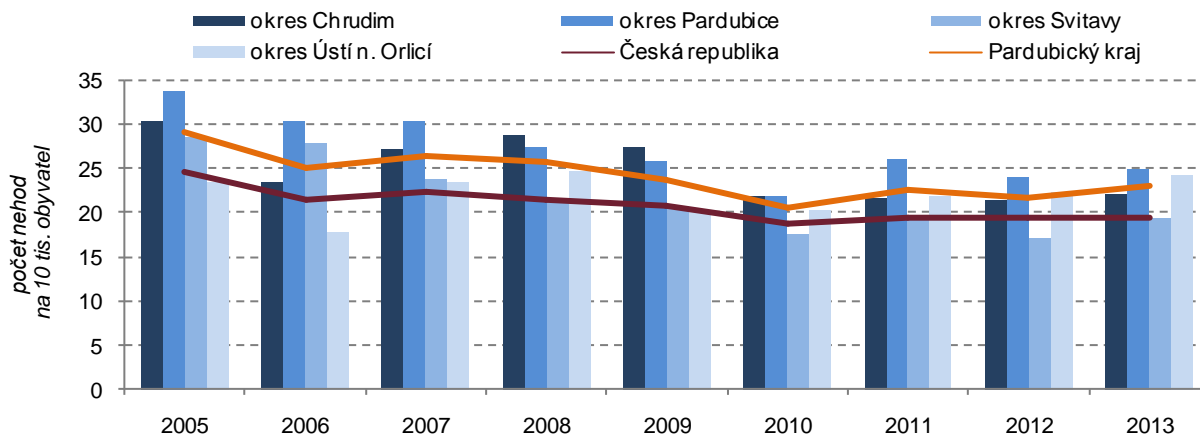
Graf 2.11 Zjištěné trestné činy v Pardubickém kraji a ČR

V kraji je nadprůměrné zastoupení dopravních nehod, při nichž došlo ke zranění nebo usmrcení

V roce 2013 bylo Policii ČR v kraji ohlášeno celkem 3 622 dopravních nehod (o 104 méně oproti roku předchozímu), z toho 35,8 % bylo zaznamenáno na území okresu Pardubice. Na tisíc obyvatel připadlo v roce 2013 v kraji 7,2 nehod při republikovém průměru 7,0 nehod. Ke zranění či usmrcení došlo při 1 190 nehodách v kraji, tj. 33 % všech nehod. Podíl těchto nehod na počtu obyvatel v kraji dlouhodobě převyšuje republikový průměr (3. pořadí mezi kraji v roce 2013). V roce 2013 v kraji zemřelo při dopravních nehodách 35 osob (tj. nejméně dle dostupných údajů od roku 1996), těžce bylo zraněno 149 osob a lehce 1 356 osob.

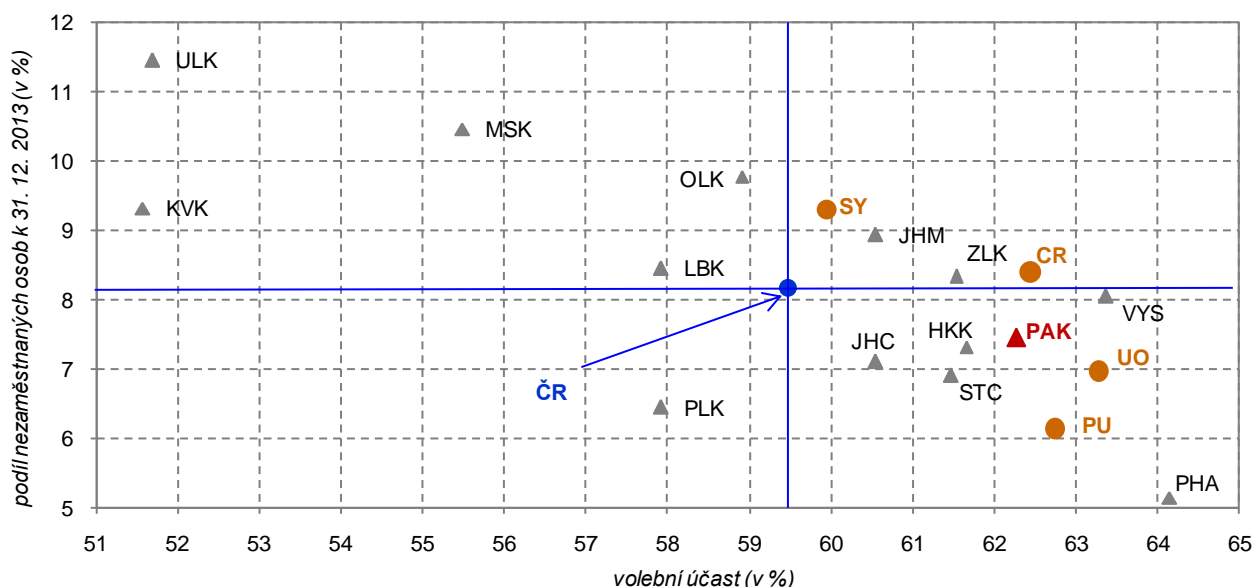
Graf 2.12 Dopravní nehody, při nichž došlo ke zranění nebo usmrcení v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech

Účast voličů kraje při volbách do Poslanecké sněmovny PČR patří dlouhodobě k nejvyšším v mezikrajském srovnání

Do hodnocení sociálního vývoje kraje lze zařadit také zájem voličů hlasovat při volbách. V roce 2013 proběhly kromě historicky první volby prezidenta republiky v lednu i předčasné volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v říjnu. V obou typech voleb se Pardubický kraj umístil v procentu volební účasti na třetím místě v mezikrajském srovnání. Ve srovnání s rokem 2006 byla v kraji v roce 2013 zaznamenána o 5 procentních bodů nižší účast voličů ve volbách do PS PČR, oproti roku 2010 se volební účast snížila o 3 procentní body (na 62,3 % při průměru ČR 59,5 %).

Graf 2.13 Účast voličů ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2013 a podíl nezaměstnaných osob v krajích ČR a okresech Pardubického kraje

V regionech s vysokou nezaměstnaností je volební účast nižší

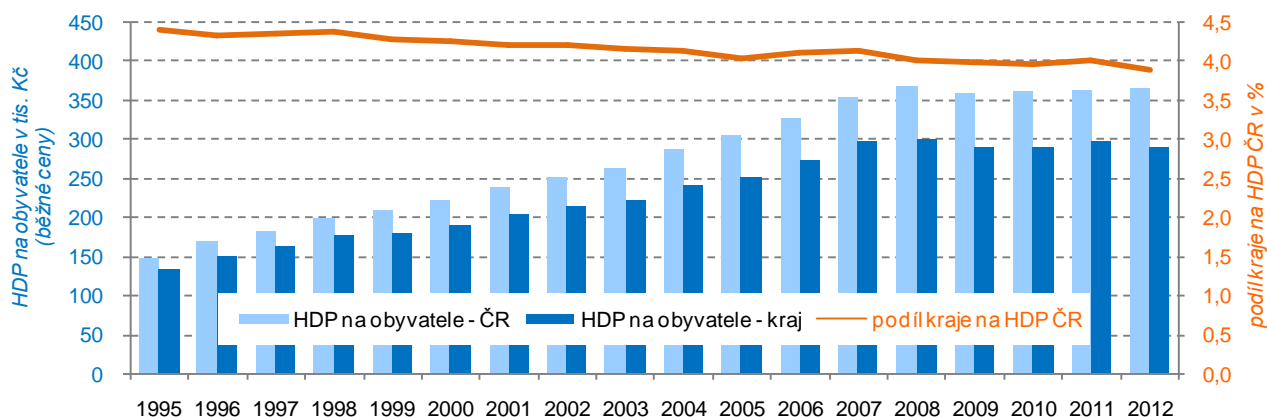
Z grafického znázornění polohy krajů a okresů Pardubického kraje z hlediska volební účasti a nezaměstnanosti je patrná zřetelná nepřímá závislost mezi hodnotami obou ukazatelů. Vysoká nezaměstnanost a s ní spojená sociální nejistota obyvatel (Ústecký, Moravskoslezský, Karlovarský kraj; v Pardubickém kraji okres Svitavy, zejména pak Moravskotřebovsko) tlumí zájem potenciálních voličů spolurozhodovat o politickém dění.

3. EKONOMICKÝ VÝVOJ

Ekonomická výkonnost kraje je podprůměrná

Ekonomickou výkonností se Pardubický kraj řadí mezi kraje podprůměrné. V letech 2008 až 2011⁸ se podíl na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP) České republiky ustálil na 4,0 %, v roce 2012 poklesl na 3,9 % (třetí nejnižší podíl mezi kraji), přičemž tento podíl dlouhodobě klesá (od roku 1999).

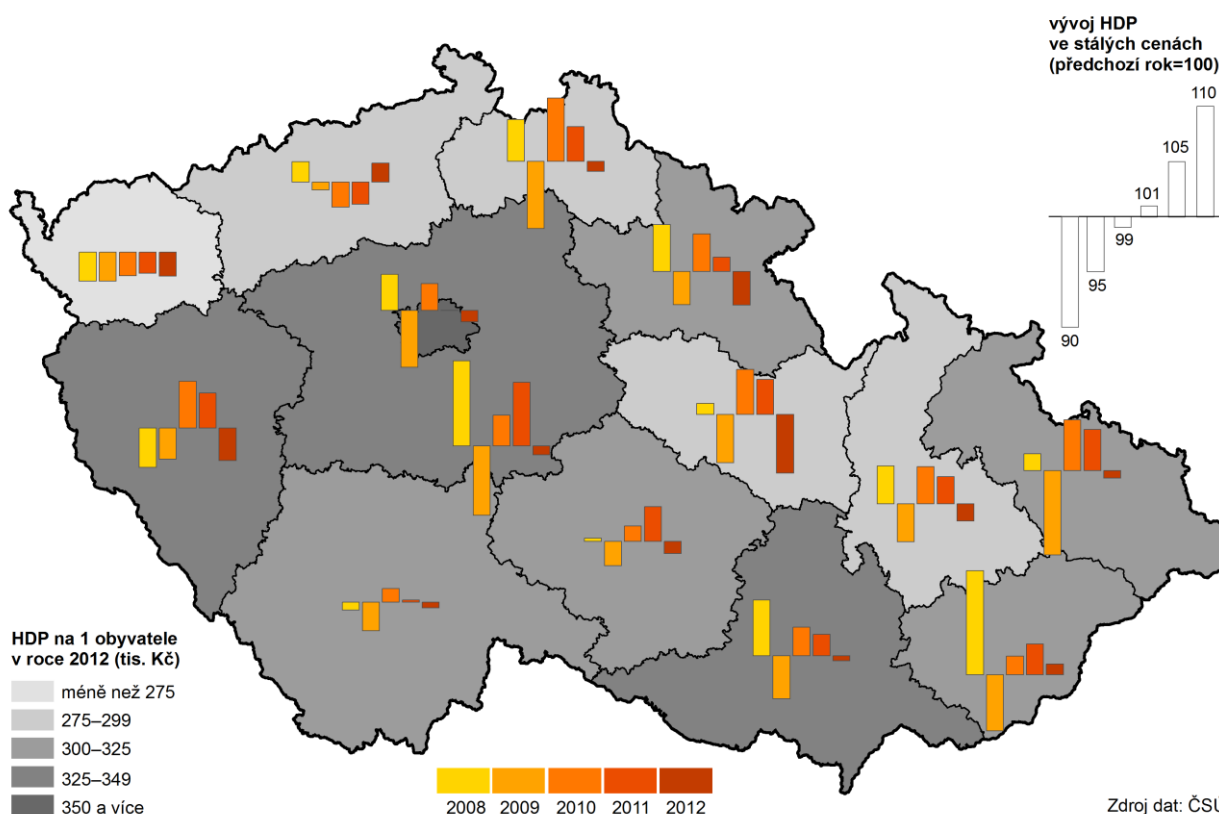
Graf 3.1 Hrubý domácí produkt v Pardubickém kraji

Hrubý domácí produkt na obyvatele v roce 2012 mírně poklesl

HDP po přepočtu na obyvatele v kraji do roku 2008 meziročně rostl, i když pomalejším tempem než v celé České republice. Po poklesu v roce 2009 v dalších dvou letech mírně rostl. Na rozdíl od celostátního vývoje došlo v kraji v roce 2012 opět k poklesu na nejnižší hodnotu za posledních šest let (290 tis. Kč v běžných cenách, tj. 79,2 % průměru ČR⁹). V mezikrajském srovnání se HDP na obyvatele v kraji řadil v roce 2012 na jedenácté místo.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2008 až 2012

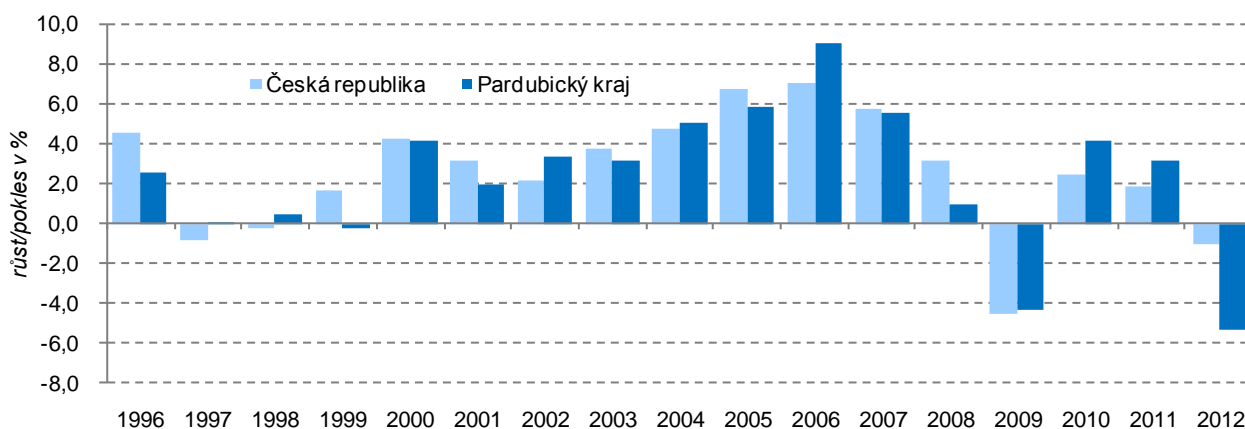
⁸ Makroekonomické údaje v regionálním členění za rok 2013 budou k dispozici v prosinci 2014; data za období 2008 – 2012 budou aktualizována.

⁹ Průměr ČR překračuje pouze Hl. město Praha, a to více než dvojnásobně.

Útlum ekonomiky byl v kraji výraznější

Po hospodářském útlumu, který se v kraji obdobně jako ve všech ostatních krajích projevil v roce 2009 poklesem HDP ve stálých cenách, došlo v roce 2010 a 2011 k nadprůměrnému růstu. O to výraznější pokles nastal v kraji v roce 2012 (v ČR o 1,0 procentní bod, v kraji o 5,3 procentního bodu).

Graf 3.2 Meziroční růst/pokles HDP ve stálých cenách v Pardubickém kraji a ČR

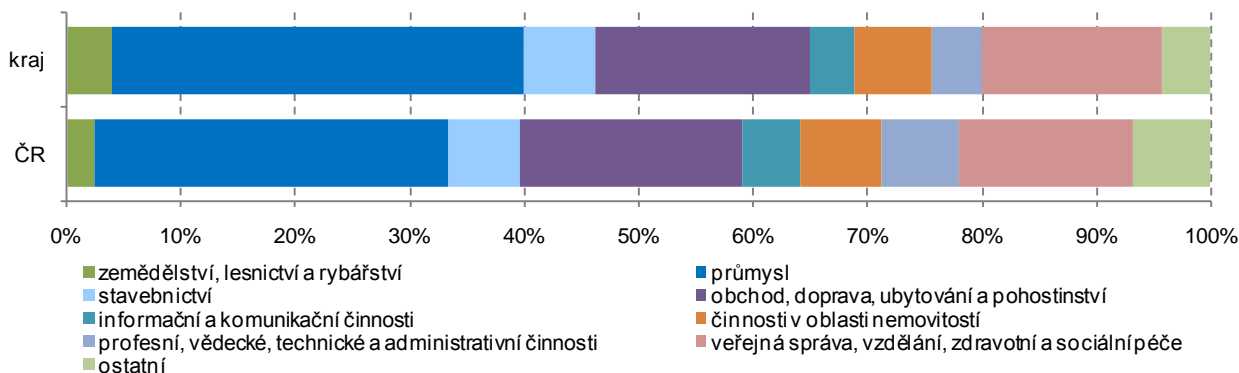
Objem tvorby hrubého fixního kapitálu zůstává podprůměrný

Nepříznivý ekonomický vývoj se odrazil rovněž ve snížené míře investování. V roce 2008 dosáhla tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) v kraji nejvyšší hodnoty od poloviny 90. let (36 446 mil. Kč v běžných cenách), v roce 2012 to bylo pouze 31 559 mil. Kč. Podílem 3,6 % na republikovém objemu THFK se Pardubický kraj v roce 2012 řadil mezi kraje na 10. místo, objemem THFK na 1 obyvatele na místo jedenácté a za republikovým průměrem zaostával o 28 %.

Roste sektor služeb, zastavil se útlum primárního sektoru

Hospodářský charakter Pardubického kraje je určován především sekundárním sektorem (průmysl a stavebnictví), který se na hrubé přidané hodnotě (HPH)¹⁰ v roce 2012 podílel 42,4 % (tj. o 5,1 procentního bodu více, než byl průměr ČR). Podíl terciárního sektoru (tržní a netržní služby) na HPH vzrostl v kraji v roce 2012 na 53,7 %, což je nejvyšší podíl za dobu sledování regionální HPH. Také zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybolovu) v roce 2012 meziročně mírně vzrostlo, především vlivem snížení HPH v průmyslu a stavebnictví; v mezikrajském srovnání zůstává podíl primárního sektoru Pardubického kraje pátý nejvyšší.

Graf 3.3 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Pardubickém kraji a ČR v roce 2011

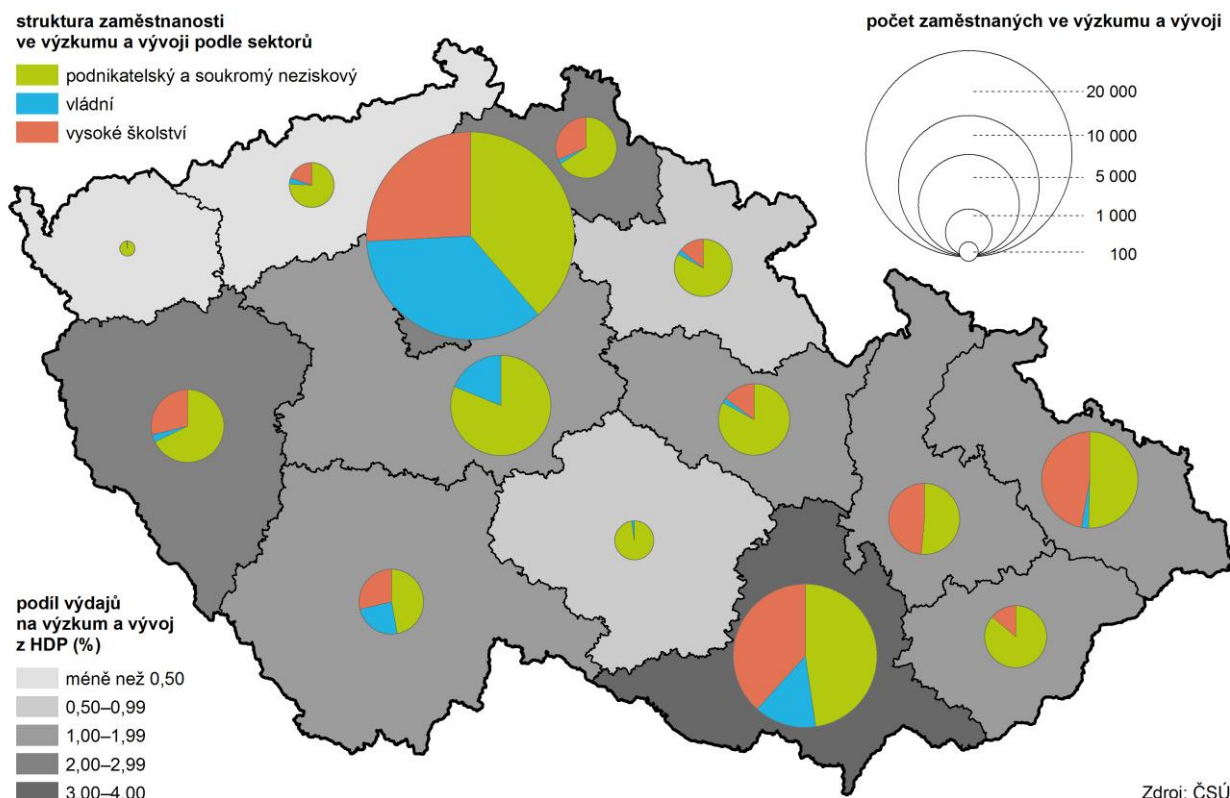

Do kraje směřuje na vědu a výzkum méně prostředků z veřejných zdrojů

V Pardubickém kraji roste počet pracovišť, která se zabývají výzkumem a vývojem. Ze 143 pracovišť (poslední dostupný údaj za rok 2012) se jich dvě třetiny zabývaly technickými vědami, následovaly přírodní a zemědělské vědy. Více než 90 % pracovišť, zabývajících se v kraji výzkumem a vývojem, příslušelo do podnikatelského sektoru. Vysokoškolských pracovišť bylo 8 a pouze 3 pracoviště náležela k vládnímu sektoru. Do kraje jsou na vědu a výzkum alokovány menší objemy veřejných prostředků; zatímco celostátně připadalo v roce 2012 na veřejné prostředky 37 %, v Pardubickém kraji to bylo 23 %.

¹⁰ Nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit; je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí (oceněnou v základních cenách) a mezispotřebou (oceněnou v kupních cenách).

Výzkum a vývoj v krajích v roce 2012

Počet výzkumných pracovníků roste v kraji rychleji

V porovnání s rokem 2008 se v kraji zvýšil přepočtený počet zaměstnanců výzkumu o 18 %, což je srovnatelné tempo růstu s republikovým vývojem. Výzkumníci tvořili v roce 2012 polovinu všech zaměstnanců pracovišť, která se v kraji zabývají výzkumem a vývojem, čtvrtinu tvořili technici. Přepočtený počet výzkumných pracovníků vzrostl v kraji od roku 2008 o 14 % při celostátním růstu o 11 %.

Podíl uživatelů osobních počítačů i internetu je nadprůměrný

Obyvatelé Pardubického kraje postupně ztrácejí náskok, který měli po roce 2000 ve využívání informačních technologií. V roce 2008 byl v kraji po Hlavním městě Praze a Královéhradeckém kraji třetí nejvyšší podíl domácností vybavených počítačem, v roce 2012 klesl Pardubický kraj na 5. místo. V roce 2012 pravidelně využívalo PC v kraji více než 70 % osob starších než 16 let; v mezikrajském srovnání se kraj zařadil na 5. místo. Mírně nadprůměrný je i podíl osob využívajících internet. Třetina dospělé populace kraje má zkušenost s nákupy přes internet.

Tři čtvrtiny nově vzniklých ekonomických subjektů jsou fyzické osoby

Celkový počet ekonomických subjektů ke konci roku 2013 byl 115 116, z nich byla u 62 706 zjištěna ekonomická aktivita. Tyto údaje nejsou vzhledem ke zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) plně srovnatelné s předchozími roky. V průběhu roku 2013 přibýlo v kraji 3 942 nových ekonomických subjektů. Tři čtvrtiny nových subjektů byly fyzické osoby (především živnostníci). Mezi právníckými osobami nově vznikaly zejména společnosti s ručením omezeným (473), sdružení (183) a zahraniční osoby (133). Mezi zaniklými subjekty (6 023) převažovali z fyzických osob živnostníci (4 133) a z právníckých osob zahraniční osoby (1 306).

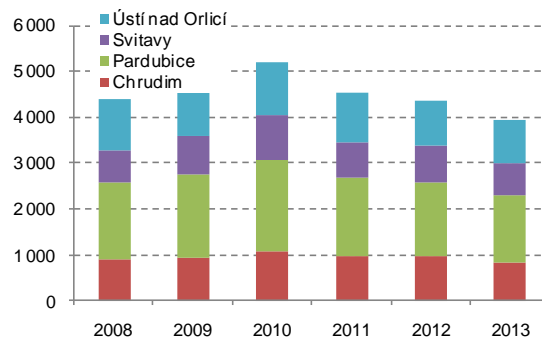
Třetina ekonomických subjektů nezaměstnává žádné zaměstnance

Z hlediska zaměření se nejvíce subjektů orientuje na obchod, ubytování a stravování (26 %), následuje průmysl (15 %), stavebnictví (13 %), profesní, vědecké a technické činnosti (9 %), peněžnictví a pojišťovnictví (6 %) a zemědělství (5 %). Pouze 614 subjektů sídlících v kraji má více než 50 zaměstnanců. Jen 10 subjektů má více než 1 000 zaměstnanců, z toho je 7 průmyslových podniků. Naproti tomu bez zaměstnanců je 38 568 subjektů (především živnostníci, ale též svobodná povolání, zemědělství podnikatelé a zahraniční osoby).

Graf 3.4 Struktura ekonomických subjektů v Pardubickém kraji k 31. 12. v %

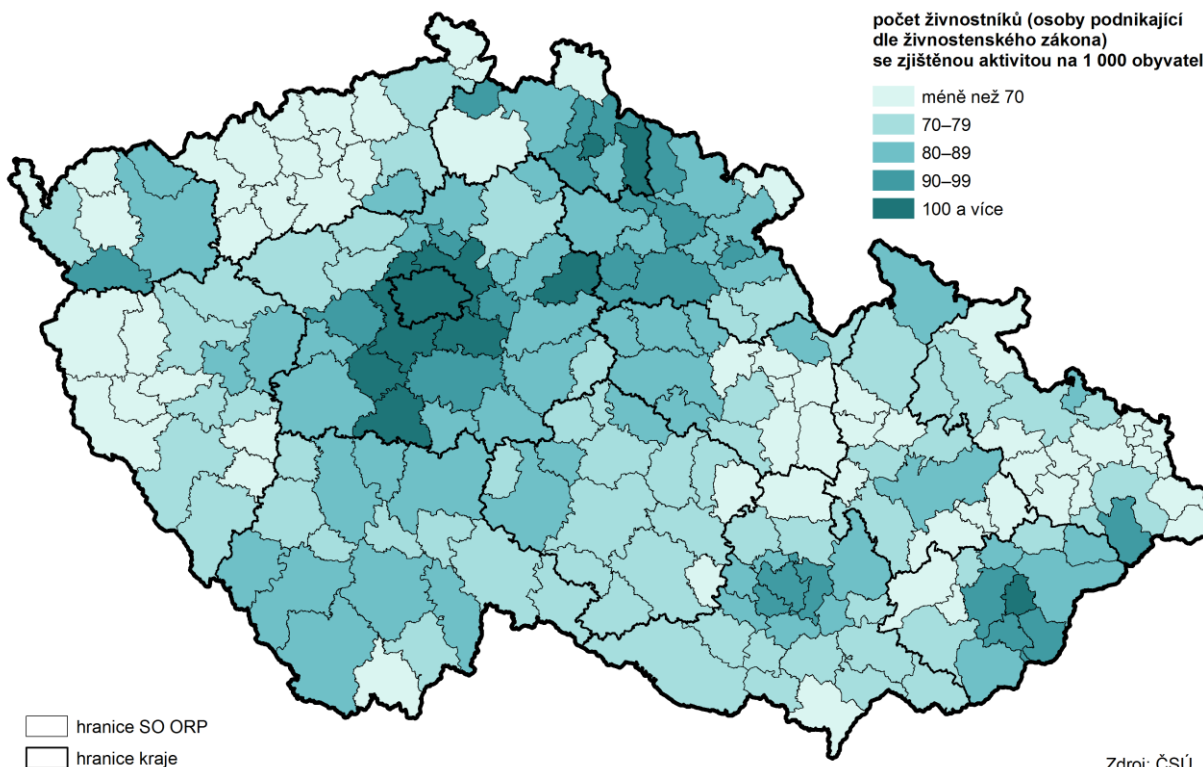
Graf 3.5 Nově vzniklé ekonomické subjekty v okresech Pardubického kraje

Nejnižší podnikatelská aktivita je na východě kraje

Podnikatelská aktivita (počet fyzických osob v registru ekonomických subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou na 1 000 obyvatel) je v Pardubickém kraji pátá nejnižší mezi kraji. V rámci kraje je nadprůměrná v okrese Pardubice (hlavně SO ORP Holice), výrazně podprůměrná v okrese Svitavy (především SO ORP Moravská Třebová).

Živnostníci ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2013

Zdroj: ČSÚ

Od roku 2010 převyšuje rostlinná produkce živočišnou

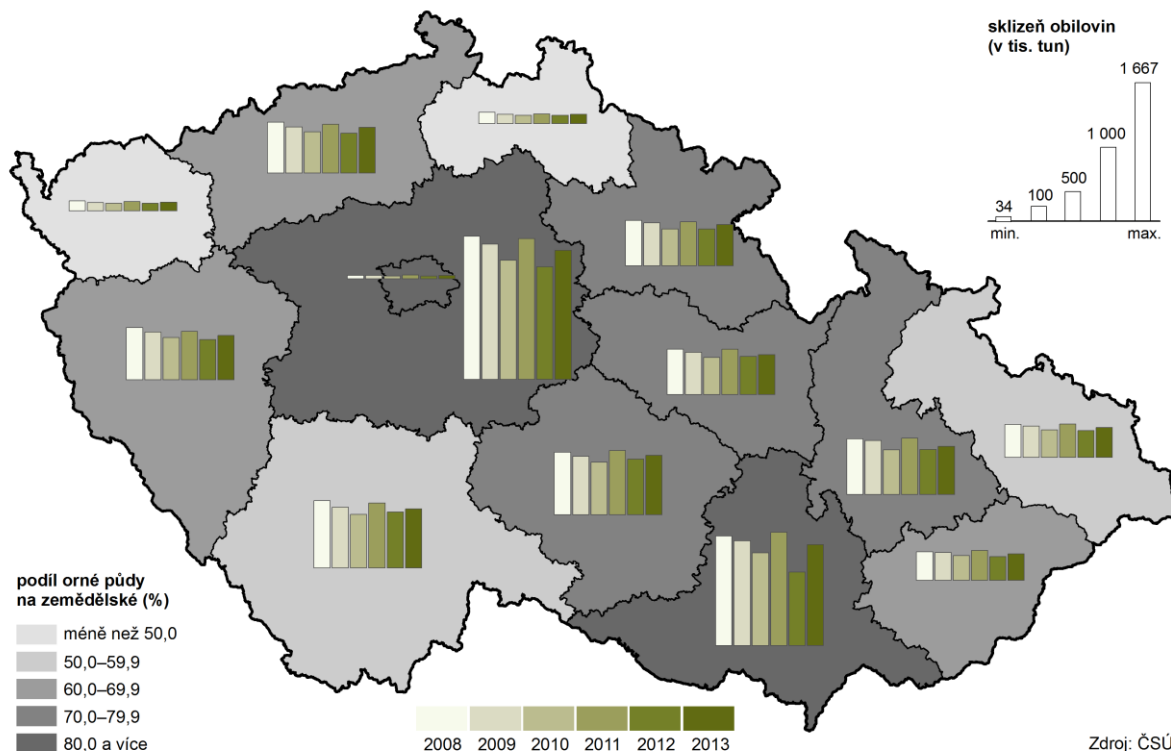
Kraj se řadí k regionům s nadprůměrným podílem primárního sektoru na zaměstnanosti i na hrubé přidané hodnotě, přitom živočišná produkce se dlouhodobě podílela na celkové zemědělské produkci více než produkce rostlinná. Pokračující snižování živočišné produkce vedlo k tomu, že od roku 2010 převažuje v kraji rostlinná produkce nad živočišnou. Rostlinná produkce se ve finančním vyjádření v roce 2012 (poslední dostupná data) podílela na celkové zemědělské produkci 49 %. Rozhodující podíl na rostlinné produkci mají obiloviny (47 % v roce 2012), následují technické plodiny (28 %) a pícniny (17 %). Malé zastoupení má zelenina (3 %), brambory (2 %) a ovoce (méně než 1 %).

Ladem v roce 2013 leželo 0,7 % výměry orné půdy

Z výměry 230,7 tis. ha zemědělské půdy připadá v kraji 175,9 tis. ha na ornou půdu. Na neosetou ornou půdu a úhor připadalo v roce 2013 téměř 0,7 % výměry orné půdy.

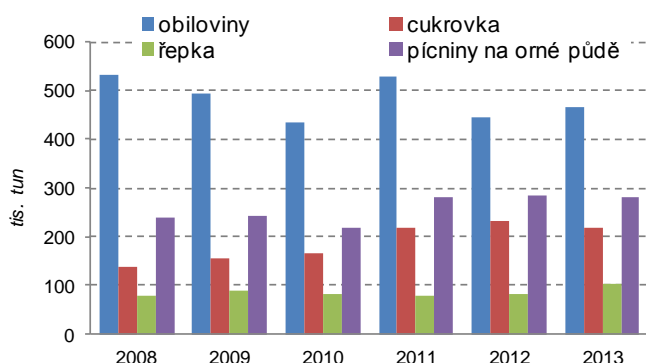
Skližeň obilovin v krajích v letech 2008 až 2013

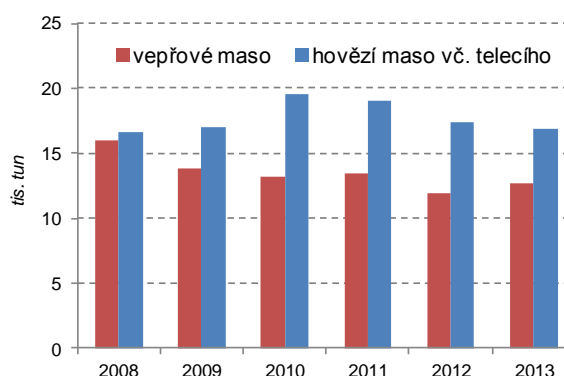
Skližeň obilovin byla vyšší než v roce 2012

Struktura využití osevních ploch se v kraji meziročně mění ve vazbě na poptávku po jednotlivých zemědělských komoditách. V posledních letech se snižují osevní plochy obilovin. Dlouhodobě se s klesající živočišnou výrobou snižovaly osevní plochy krmných plodin a pícnin na orné půdě. Plocha pícnin v kraji meziročně vzrostla pouze v letech 2011 a 2012. Podpora produkce biopaliv vede v kraji ke zvětšování osevních ploch řepky (v roce 2013 byly největší v historii). Meziroční zvýšení sklizně obilovin v kraji v roce 2013 o 22,1 tis. tun souvisí s vyšší sklizní ozimé pšenice, která byla umožněna kombinací větších osevních ploch a jejího vyššího průměrného hektarového výnosu.

Graf 3.6 Skližeň vybraných plodin v Pardubickém kraji

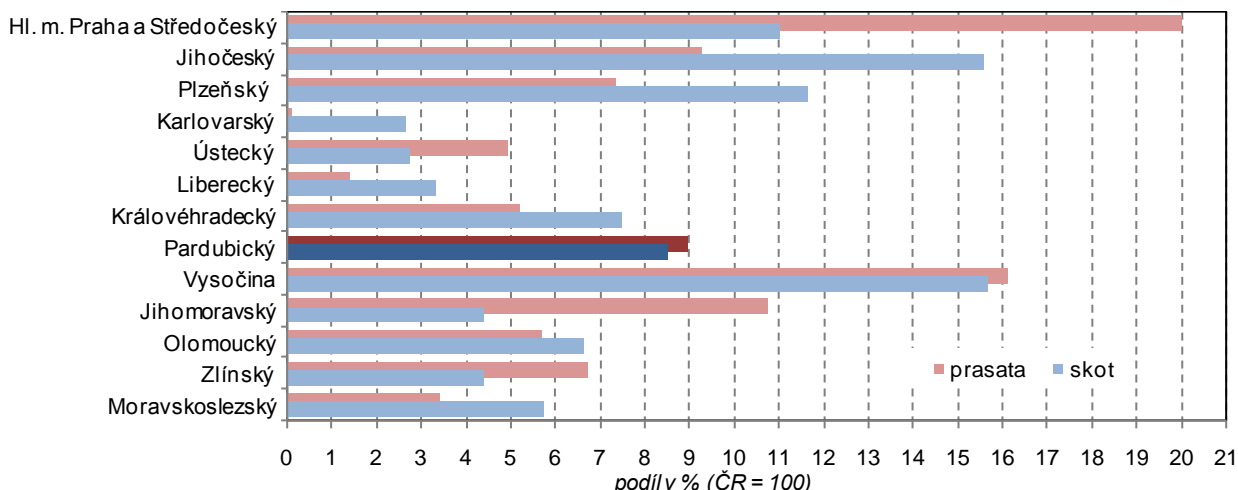
Graf 3.7 Výroba masa v jatečné hmotnosti v Pardubickém kraji

Intenzita chovu skotu a prasat se zvýšila; v odchovu patří kraj dlouhodobě k nejlepším

Soupisem hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2014) byl v Pardubickém kraji zjištěn meziroční růst stavů skotu, prasat; stavy ovcí a drůbeže poklesly. Intenzita chovu skotu zvolna roste druhým rokem, nedosáhla však úrovně z roku 2009. Intenzita chovu prasat roste čtvrtým rokem, nedosáhla přitom úrovně z roku 2007. Počet narozených telat na 100 krav se v kraji oproti roku 2012 sice snížil, přesto jde o nejvyšší hodnotu mezi všemi kraji ČR. Zásluhou snížení úhynu telat se zlepšilo postavení kraje v jejich odchovu; počtem odchovaných telat na 100 krav se tak Pardubický kraj zařadil v roce 2013 na 1. místo v republice. Příznivé výsledky kraj zaznamenává i v odchovu selat (3. místo v ČR).

Graf 3.8 Podíl krajů na stavech skotu a prasat v roce 2013 (k 31. 12.)

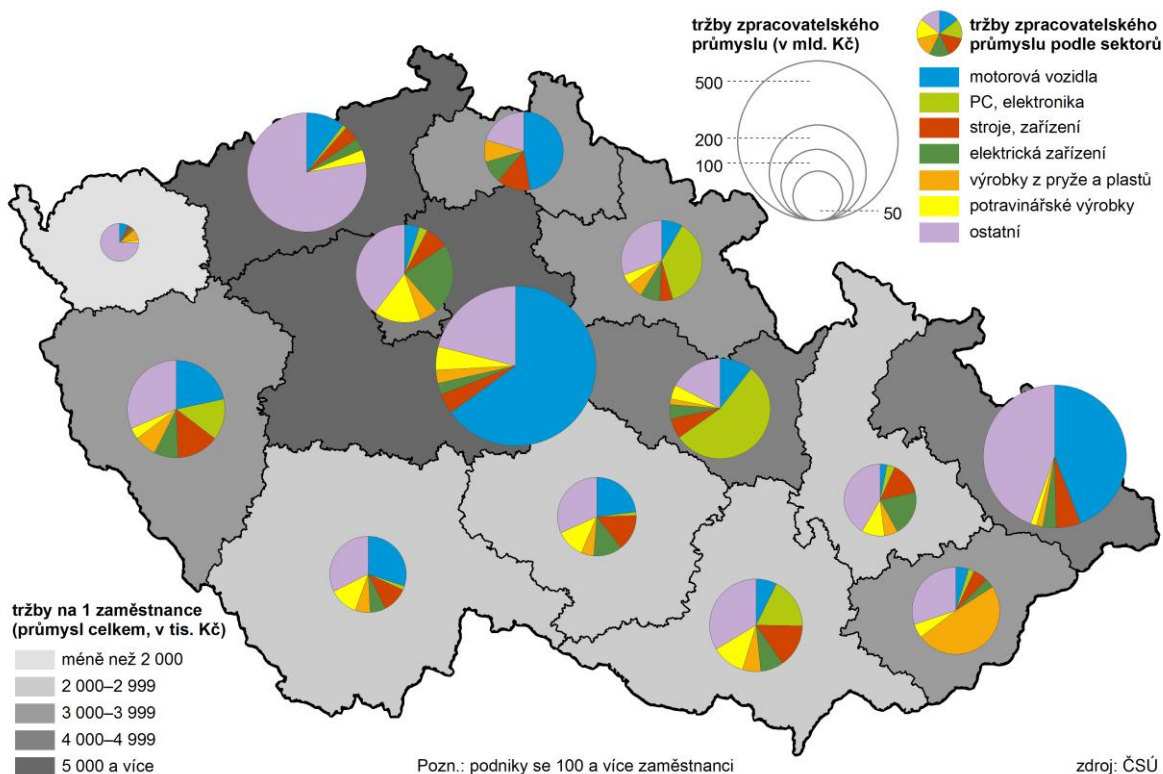
Výroba mléka roste, výroba hovězího masa klesá

Výroba mléka se v kraji zvýšila v roce 2013 o 3,4 %, přitom celostátně výroba mléka vzrostla o 1,2 %. Průměrná dojivost se v kraji mírně snížila; hodnota 7 428 litrů na krávu za rok řadí Pardubický kraj na 8. místo. V porovnání s rokem 2012 se v uplynulém roce v kraji snížily počty poraženého skotu o 8,2 % a vzrostly počty poražených prasat o 8,3 %; výroba hovězího masa poklesla o 3,0 %, vepřového masa vzrostla o 5,7 %.

Tržby za prodej vlastních výrobků v průmyslu meziročně rostly pomaleji než v roce 2012

V roce 2013 se v Pardubickém kraji snížil počet průmyslových podniků s více než 100 zaměstnanci o jeden na 138. Meziročně se průměrný počet zaměstnanců těchto podniků v kraji nezměnil. Průměrná hrubá měsíční mzda se v uvedeném souboru podniků během roku 2013 zvýšila o 2,9 % a dosahovala 89,2 % úrovně průměrné republikové mzdy v průmyslu; mezi kraji ČR byla 4. nejnižší. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy vzrostly v kraji o 0,6 %; objem tržeb na zaměstnance byl v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší za Ústeckým a Středočeským krajem.

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2013

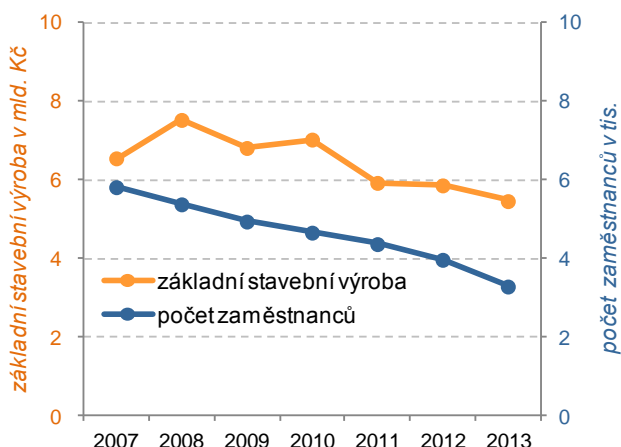
Dominantní postavení ve výrobě elektroniky

Pardubický kraj má jako jediný mezi kraji nadpoloviční podíl tržeb za výrobky z oblasti elektroniky a výpočetní techniky. Další v pořadí – Královéhradecký kraj – má přitom podíl této komodity oproti Pardubickému kraji o třetinu nižší.

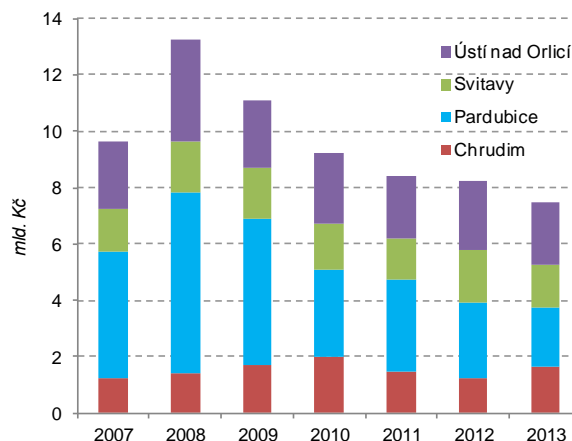
Počet zaměstnanců ve stavebnictví se meziročně výrazně snížil; stavební výroba nadále klesala, pokles byl výraznější než v předchozím roce

V Pardubickém kraji se v roce 2013 počet stavebních podniků zaměstnávajících 50 a více osob snížil o 8 podniků na 29. Průměrný evidenční počet pracovníků meziročně poklesl o 17,1 %, což představuje nejvyšší meziroční pokles od roku 2007. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v těchto společnostech meziročně vzrostla, a to o 4,4 % na 25 007 Kč. Mzda v kraji dosáhla více než 86 % republikové hodnoty, oproti roku 2012 jde o nárůst o 6 procentních bodů. Objem základní stavební výroby (ZSV) oproti předchozímu roku poklesl o 6,8 %, což znamená výrazné snížení ve srovnání s poklesem ZSV v kraji za rok 2012 (o 1,1 %). V rámci celé republiky objem základní stavební výroby poklesl o 8,0 %. ZSV v kraji dosáhla navýšení v pozemním stavitelství, v oblasti inženýrských staveb její objem meziročně poklesl.

Graf 3.9 Počet zaměstnanců a základní stavební výroba v podnicích s 50 zaměstnanci a více se sídlem v Pardubickém kraji

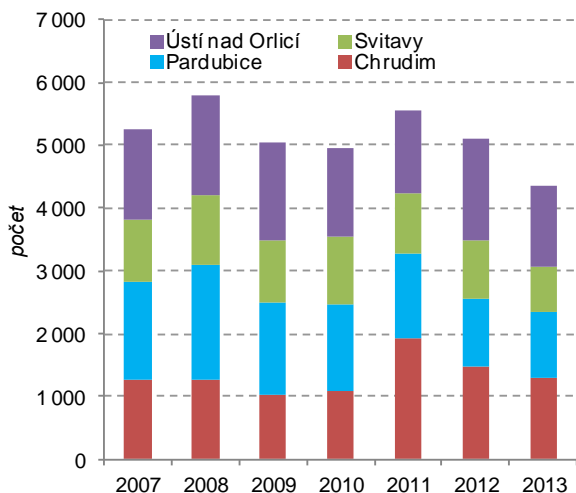
Graf 3.10 Stavební práce provedené na území okresů Pardubického kraje podniky s 20 a více zaměstnanci

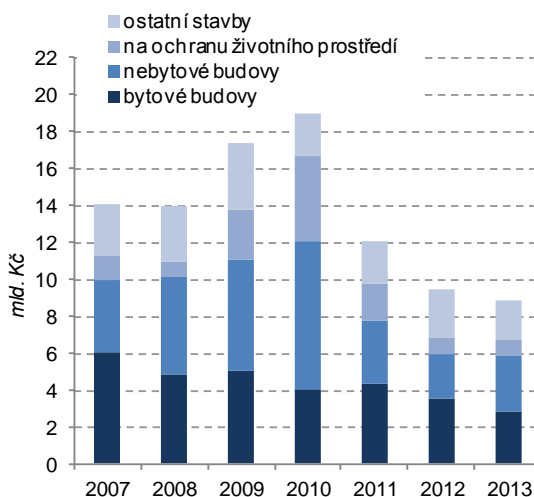
Objem stavebních prací v kraji klesal, nejvýrazněji u bytové výstavby

Objem prací provedených podle dodavatelských smluv na území kraje se v roce 2013 snížil o 8,7 %, což je pokles o 0,9 procentních bodů vyšší než v celé republice a o téměř 7 procentních bodů vyšší než v předcházejícím období. Objem stavebních prací v uplynulém roce vzrostl pouze v okrese Chrudim, a to především v oblasti inženýrských staveb a výstavby nebytových budov. V rámci celého kraje se objem stavebních prací nejvýrazněji snížil u bytové výstavby, v oblasti inženýrských staveb byl srovnatelný s minulým rokem. V přepočtu na 1 obyvatele se v roce 2013 nejvíce stavělo v okresech Ústí nad Orlicí a Chrudim.

Graf 3.11 Vydaná stavební povolení v okresech Pardubického kraje

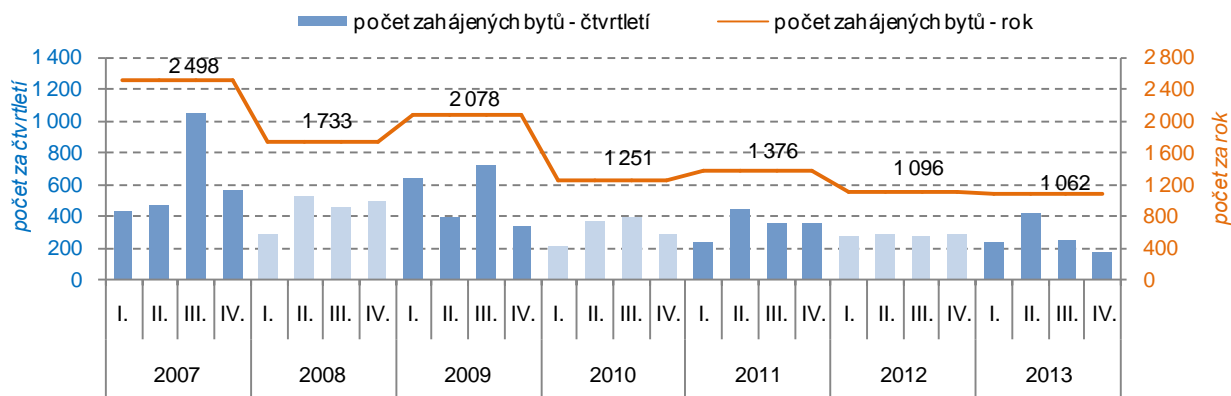
Graf 3.12 Předpokládaná hodnota povolených staveb v kraji podle druhu stavby

Pokračuje pokles počtu stavebních povolení, nejvíce u staveb na ochranu životního prostředí

V roce 2013 pokračoval pokles počtu stavebních povolení vydaných stavebními úřady. Počet stavebních povolení meziročně poklesl ve všech okresech kraje, nejvíce staveb bylo povoleno v okresech Ústí nad Orlicí a Chrudim. Nárůst počtu stavebních povolení na výstavbu budov byl zaznamenán pouze v okrese Ústí nad Orlicí, výrazněji zde však vzrostl počet stavebních povolení na budovy nebytové než na budovy určené k bydlení. V okrese Pardubice se meziročně zvýšil počet stavebních povolení u staveb určených na ochranu životního prostředí.

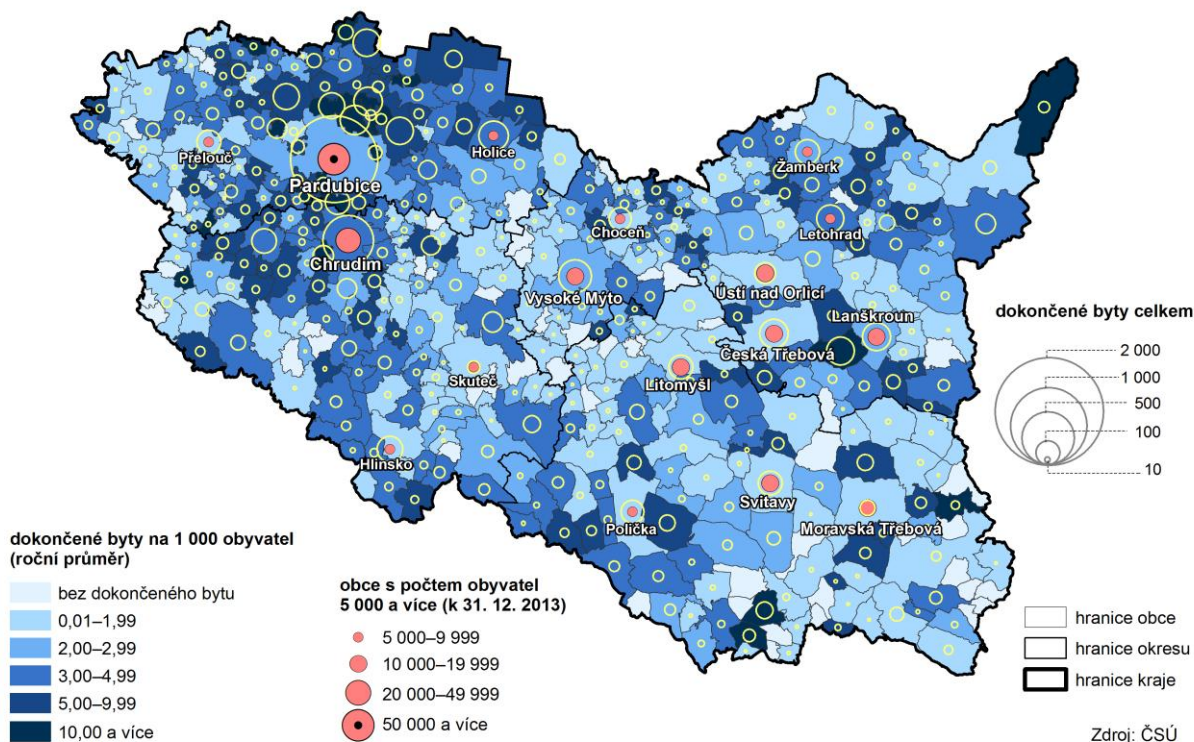
Graf 3.13 Zahajovaná výstavba bytů podle čtvrtletí v Pardubickém kraji

U výstavby rodinných domů pokračuje útlum, výstavba bytů v bytových domech zaznamenala oživení

Po mírném nárůstu počtu zahájených bytů v roce 2011 došlo v následujících letech k výraznému poklesu. V roce 2013 počet zahájených bytů celkem meziročně poklesl o více než 3 %. Tento pokles se týkal pouze výstavby bytů v rodinných domech, u bytových domů byl zaznamenán výrazný meziroční nárůst. Výstavba bytů meziročně vzrostla jen v okrese Pardubice, a to právě u bytů v bytových domech. U počtu bytů zahájených v rodinných domech byl v kraji zaznamenán pokles o více než 25 %, ke snížení došlo ve všech okresech Pardubického kraje. Ve srovnání s rokem 2007, kdy byla bytová výstavba za posledních 20 let nejtintenzivnější, nastal v roce 2013 pokles o více než 57 %.

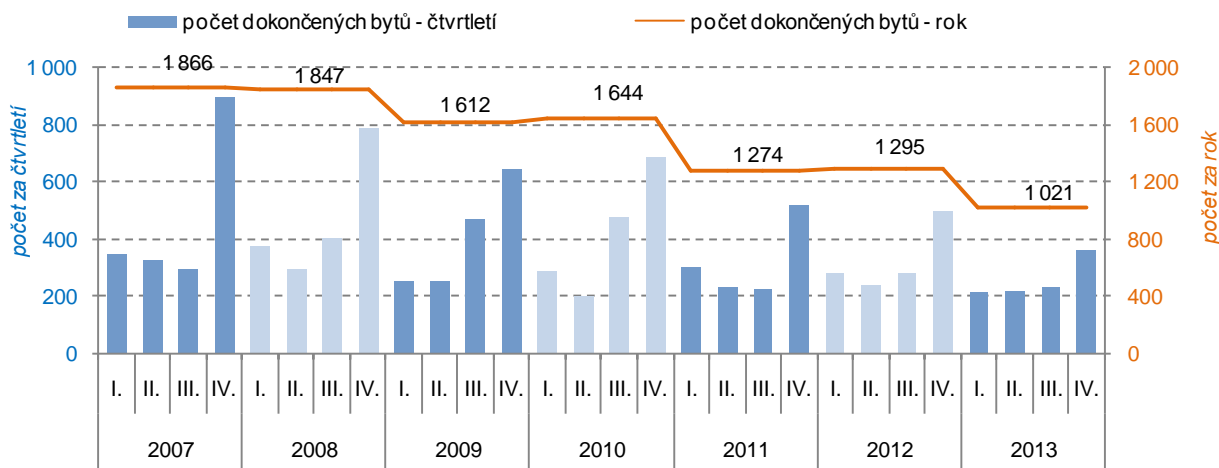
Bytová výstavba v obcích Pardubického kraje v letech 2008 až 2013

Počet dokončených bytů meziročně poklesl v bytových i v rodinných domech

V roce 2013 došlo ve srovnání s rokem 2012 k výraznému poklesu počtu dokončených bytů (pokles o 21,2 %). Výrazněji poklesl počet bytů v bytových domech (snížení o 60,1 %), než v domech rodinných (snížení o 12,8 %). Nejvíce bytů bylo v roce 2013 dokončeno v okrese Pardubice, a to jak v domech bytových, tak v domech rodinných. Za rok 2013 se v přepočtu na 1 000 obyvatel dokončilo nejvíce bytů v okrese Pardubice, nejméně pak v okrese Ústí nad Orlicí. Ze správních obvodů ORP se v roce 2013 v přepočtu na 1 000 obyvatel postavilo nejvíce bytů na Přeloučsku a Králícku, nejméně na Svitavsku.

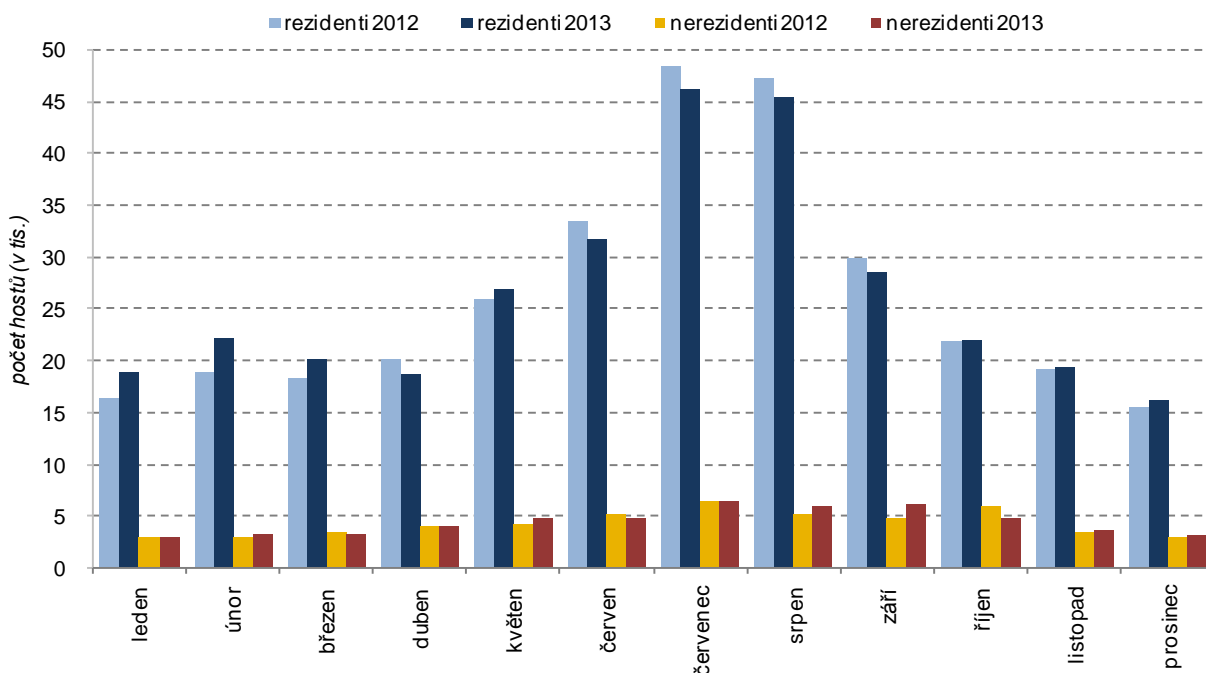
Graf 3.14 Dokončená výstavba bytů podle čtvrtletí v Pardubickém kraji

Mezi ubytovacími zařízeními převažují penziony, využití lůžek meziročně stouplo

V 361 hromadných ubytovacích zařízeních, která v roce 2013 poskytla informace o své činnosti, bylo hostům k dispozici 7 673 pokojů s 21 842 lůžky. V kraji bylo 19 kempů s 1 627 místy pro stany a karavany. Počet ubytovacích zařízení v Pardubickém kraji je ve srovnání s ostatními kraji nejnižší, také v počtu hotelů nejvyšší kvality je kraj na posledním místě. Nejčastějším typem ubytovacích zařízení jsou penziony, tříhvězdičkové hotely a turistické ubytovny. Využití lůžek v hotelech a podobných zařízeních v kraji meziročně mírně vzrostlo, v rámci republiky bylo čtvrté nejnižší.

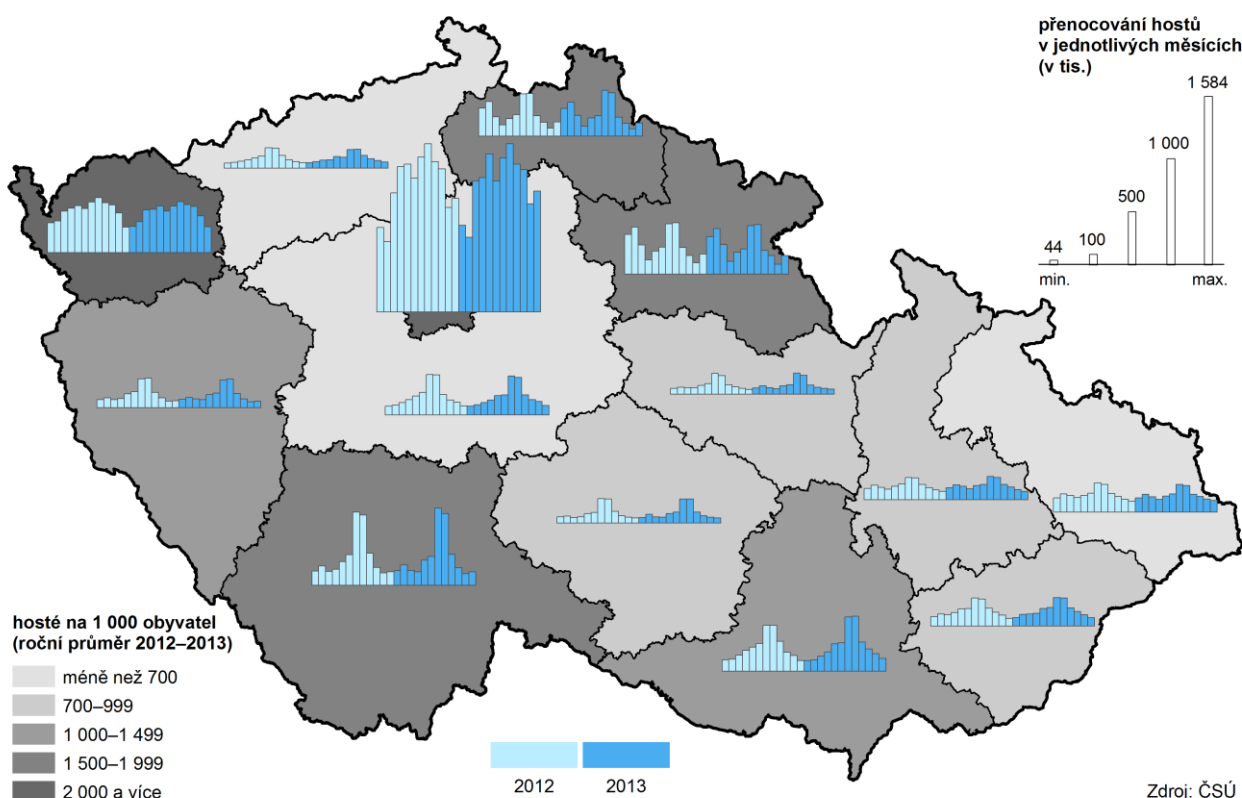
Graf 3.15 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Pardubickém kraji

Počet hostů mírně vzrostl, více u hostů ze zahraničí

V roce 2013 se v hromadných ubytovacích zařízeních Pardubického kraje ubytovalo celkem 369 233 hostů, což představovalo 2,4 % z republikového úhrnu a mezi kraji se Pardubický umístil na posledním místě. Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v kraji v roce 2013 meziročně vzrostl o 0,8 %. Počet návštěvníků z České republiky (rezidenti) se zvýšil o 0,3 %, vyšší nárůst byl zaznamenán u počtu hostů ze zahraničí – nerezidentů, a to o 3,3 %. Průměrná doba pobytu hostů byla 3,8 dne, což odpovídá republikovému průměru. Hosté ze zahraničí v kraji pobývali průměrně kratší dobu, a to 3,6 dne.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2012 a 2013

Nejvíce hostů navštíví kraj v letních měsících

Nejvíce hostů navštíví hromadná ubytovací zařízení Pardubického kraje v letních měsících. V červenci a srpnu je to téměř 46 tisíc návštěvníků z České republiky a 6 tisíc hostů ze zahraničí. Návštěvnost hostů z České republiky v letních měsících meziročně poklesla, u hostů ze zahraničí došlo k mírnému nárůstu. V posledních letech se zvýšil počet hostů, kteří navštívili kraj v zimních měsících, a to především z důvodu rozšíření středisek pro zimní sporty na východě kraje. V prvních třech měsících roku 2013 návštěvnost kraje ve srovnání se stejným obdobím minulého roku stoupla.

Pardubický kraj nejčastěji navštěvují hosté z Německa

Ze zahraničních návštěvníků využívají hromadná ubytovací zařízení v kraji nejčastěji hosté z Německa (4 % z celkového počtu hostů), Slovenska (3 %), Polska (2 %) a Ruska (1 %). Návštěvnost hostů ze zahraničí je již po několik let nejvyšší na podzim, což souvisí s konáním významných sportovních akcí, jako jsou dostihové závody Velká Pardubická steeplechase nebo závody motocyklů na ploché dráze Zlatá přilba města Pardubic.

Poznámka

Na základě výsledků projektu Ministerstva pro místní rozvoj "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Z toho důvodu nejsou revidované údaje srovnatelné s daty za předchozí roky.

4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

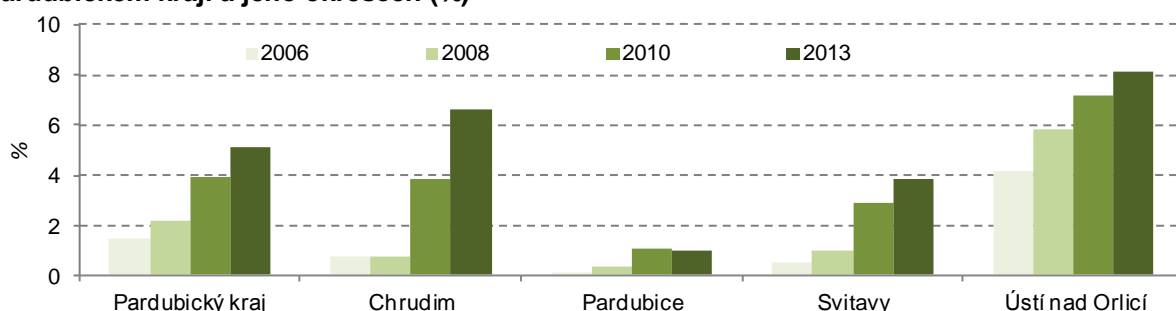
Zemědělské půdy ubývá ve prospěch lesů a zastavěných ploch

V Pardubickém kraji pokračoval i v roce 2013 dlouhodobý pokles výměry orné půdy, naproti tomu rostly plochy trvalých travních porostů. Úbytek zemědělské půdy byl z poloviny kompenzován zvětšováním lesních pozemků. Zastavěných ploch a nádvorí přibýlo 134 ha, což je více, než činil součet přírůstků za předchozích 5 let.

Zpomalil se růst počtu farem zaměřených na ekologické zemědělství

V roce 2013 přibýlo v kraji pouze 5 farem věnujících se ekologickému zemědělství. Největší počet ekologických zemědělců je tradičně na Orlickoústecku. To přispívá k intenzivnějšímu využívání zemědělsky méně vhodných ploch (např. podhorských oblastí) pro jinou než klasickou produkci, která by v daných lokalitách byla ekonomicky neudržitelná. Podíl ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období) se za poslední rok v kraji zvýšil jen o 0,1 procentního bodu (na 5,1 % celkové výměry zemědělské půdy), přičemž o třetinu vzrostla výměra půdy v ekologickém zemědělství na úkor ploch v přechodném období.

Graf 4.1 Podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy na celkové výměře zemědělské půdy v Pardubickém kraji a jeho okresech (%)

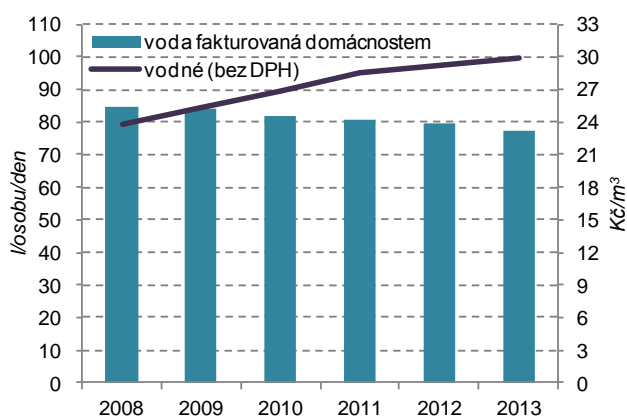

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

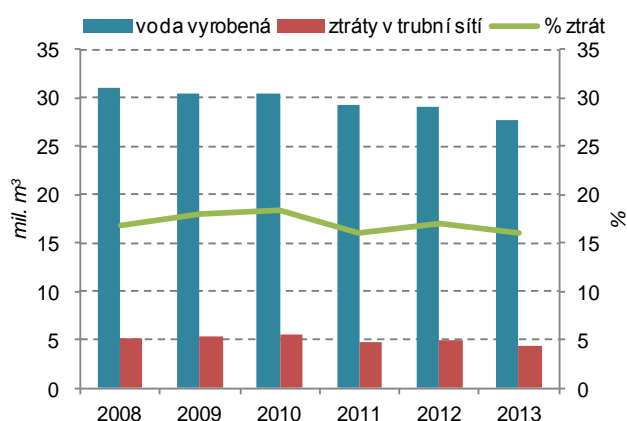
Klesá specifické množství vody fakturované domácnostem

V souvislosti se zvyšováním cen vodného a stočného klesá dlouhodobě v kraji (stejně jako v celé republice) specifické množství vody fakturované domácnostem. Za poslední rok se v Pardubickém kraji snížilo toto množství o 2,4 litru na osobu a den na 77,1 litru. Celkové množství vyrobené vody meziročně pokleslo o 4,6 %, přitom objem ztrát v trubní síti se snížil o 10,4 %; podíl ztrát na vyrobené vodě poklesl na 16,2 %.

Graf 4.2 Specifické množství vody fakturované domácnostem (l/osobu/den) a vodné (Kč/m³) v Pardubickém kraji

Graf 4.3 Výroba vody (mil. m³) a ztráty v trubní síti (mil. m³ a %) v Pardubickém kraji

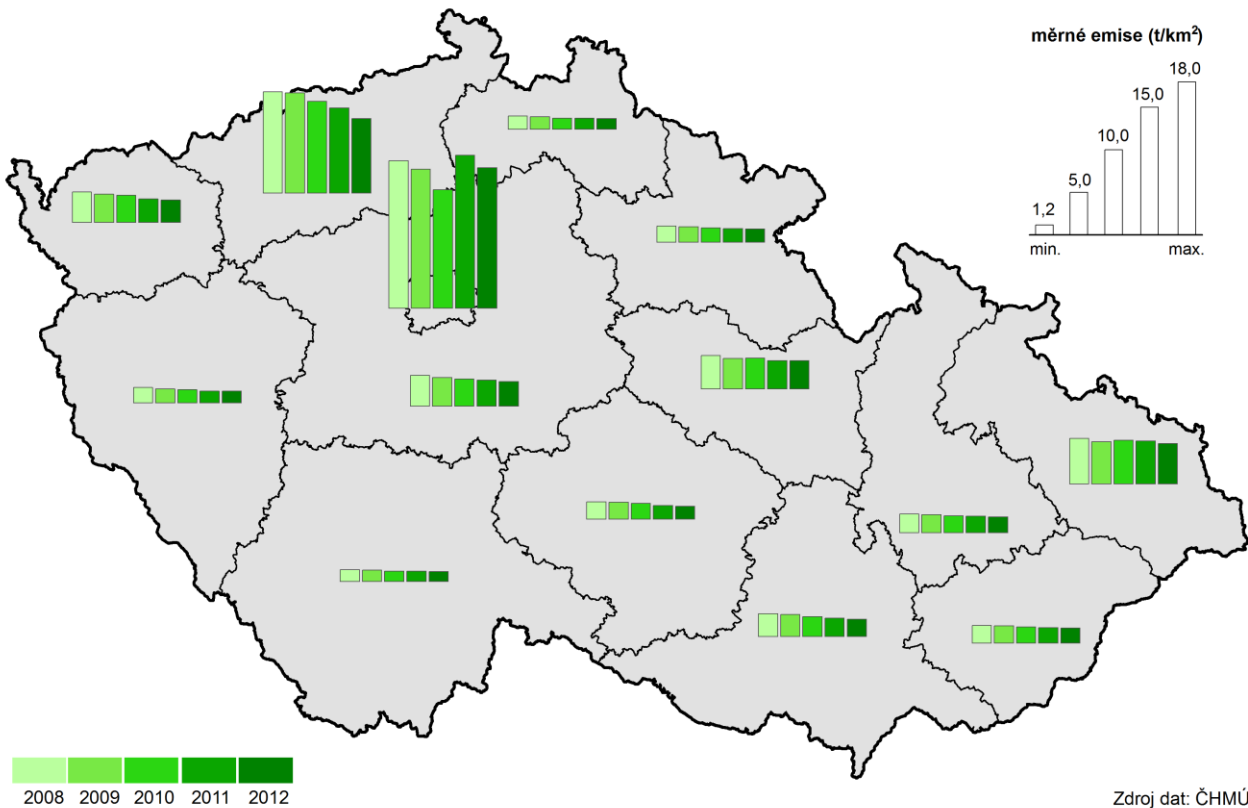
Roste podíl obyvatel napojených na kanalizaci s ČOV

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci v kraji dlouhodobě pozvolna stoupá; v roce 2013 žilo v domech napojených na veřejnou kanalizaci 73,2 % obyvatel, přitom v domech napojených na koncovou čistírnu odpadních vod žilo 70,2 % obyvatel kraje. Podíl čištěných odpadních vod v roce 2013 dosáhl 98,4 % a nelišil se od podílu čištěných vod v předchozím roce.

Znečištění ovzduší v kraji je nadprůměrné

Pardubický kraj se řadí mezi kraje s nadprůměrnou úrovní znečištění ovzduší (měrné emise REZZO 1-4) s výjimkou měrných emisí oxidu uhelnatého. Kraj má v mezikrajském srovnání čtvrté nejvyšší měrné emise oxidu siřičitého a oxidů dusíku.

Emise oxidů dusíku (REZZO 1-4) v krajích v letech 2008 až 2012

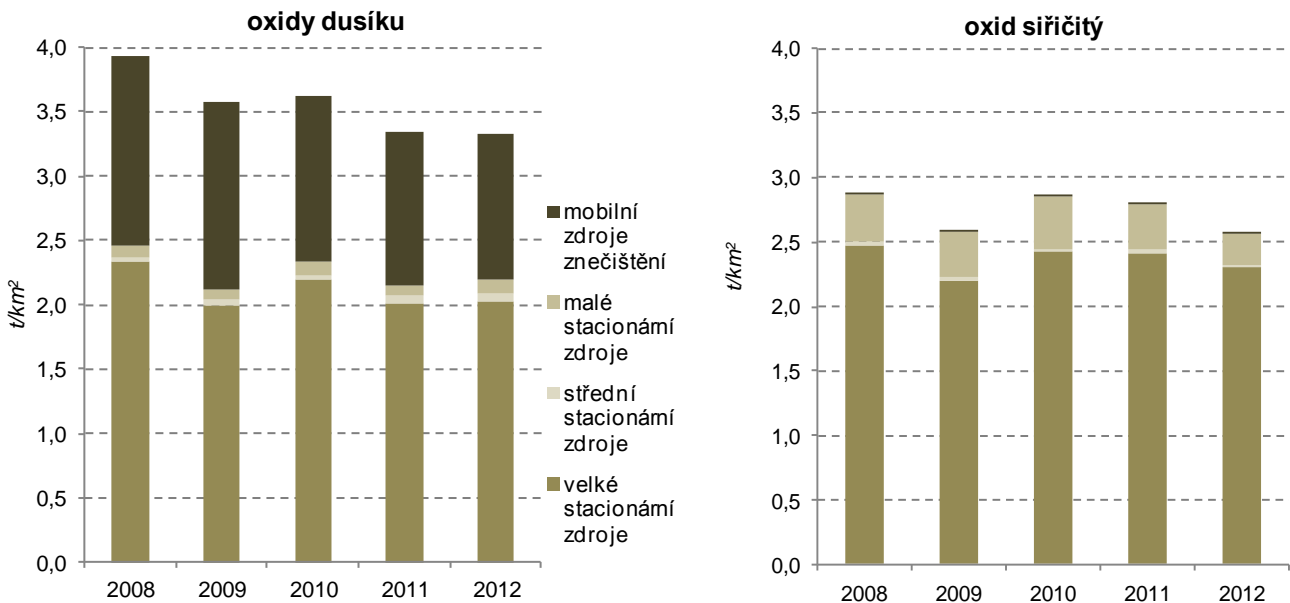

Zdroj dat: ČHMÚ

Emise hlavních znečišťujících látek klesají

V posledních pěti letech se v kraji postupně snižovaly emise oxidu siřičitého a oxidů dusíku. Největší pokles v roce 2012 nastal u měrných emisí oxidu siřičitého (REZZO 1-4), a to o 8,2 % oproti roku předchozímu. Naproti tomu měrné emise tuhých znečišťujících látek vzrostly a byly nejvyšší za posledních 5 let. Změna metodiky výpočtu měrných emisí oxidu uhelnatého neumožňuje srovnání s předchozími roky.

Graf 4.4 Měrné emise oxidů dusíku a oxidu uhelnatého v Pardubickém kraji (t/km²)

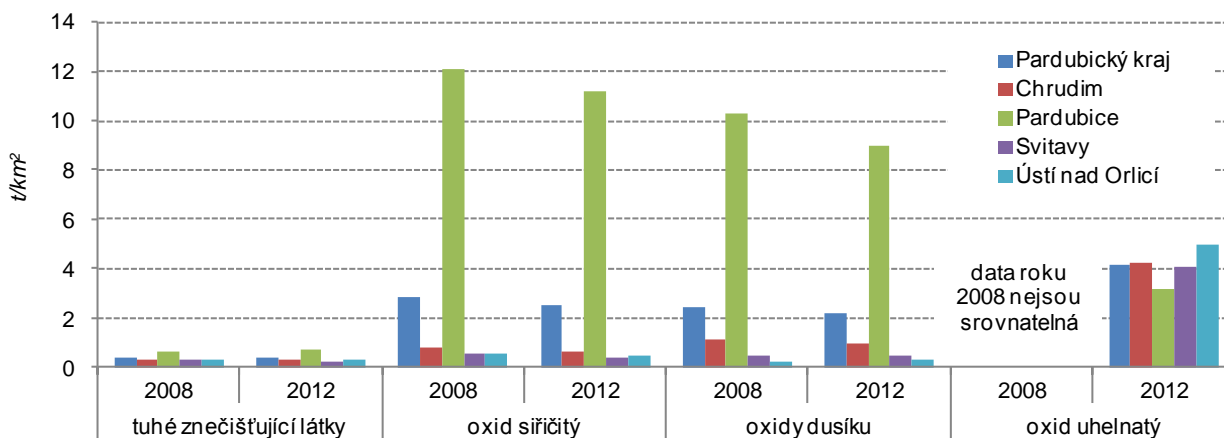

**Zhoršená kvalita ovzduší
přetrvává v okrese
Pardubice**

V kraji se znečištění ovzduší nejvíce dotýká okresu Pardubice. Zde však došlo v roce 2012 k výraznému poklesu měrných emisí oxidu siřičitého a oxidů dusíku.

**Graf 4.5 Měrné emise znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů (REZZO 1-3; t/km²)
v okresech Pardubického kraje**

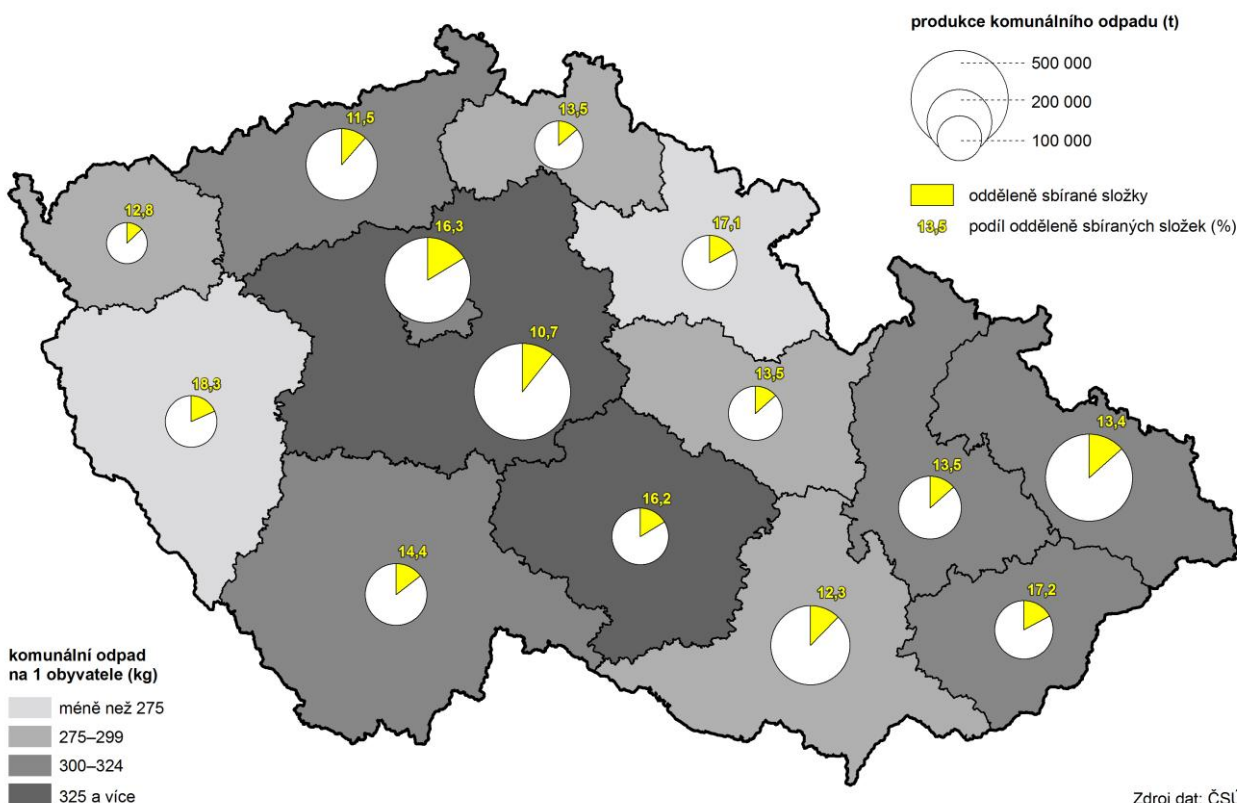
**Ke snížení emisí oxidu
siřičitého došlo v roce
2012 ve všech okresech**

Na úrovni okresů jsou k dispozici údaje pouze za kategorie stacionárních zdrojů (tj. REZZO 1-3). Emise oxidu siřičitého klesaly v roce 2012 ve všech okresech kraje; největší meziroční pokles zaznamenal okres Ústí nad Orlicí (o 25 %). Meziroční růst měrných emisí tuhých znečišťujících látek nastal pouze v okrese Pardubice a oxidů dusíku především v okrese Svitavy.

**Pokles objemu
produkovaného
komunálního odpadu
na obyvatele se zastavil**

Produkce komunálního odpadu vzrostla v roce 2012 oproti roku 2011 v kraji o 7,9 %; v přepočtu na 1 obyvatele dosáhla 294 kg za rok. Toto množství je z celorepublikového hlediska 6. nejnižší mezi kraji a je 4,4 % pod republikovým průměrem. Podíl odděleně sbíraných složek odpadu rostl až do roku 2008 na 20,0 %, v dalších letech klesal (na 13,5 % v roce 2012).

Komunální odpad v krajích v roce 2012

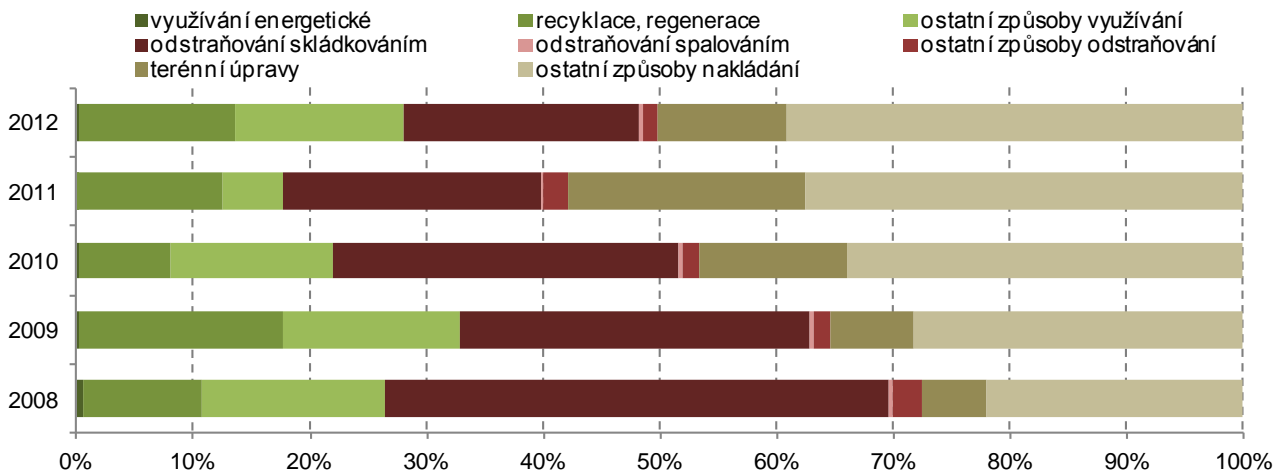

Zdroj dat: ČSÚ

Produkce podnikového odpadu vzrostla

Vývoj celkové produkce podnikového odpadu v kraji rok od roku kolísá; v roce 2012 bylo vyprodukováno o 8 % podnikového odpadu více než v roce předchozím. Vyšší objem odpadů produkovalo především, stavebnictví a činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi. Méně odpadů než v roce 2011 pocházelo ze zemědělství a ze zpracovatelského průmyslu (zejména textilního).

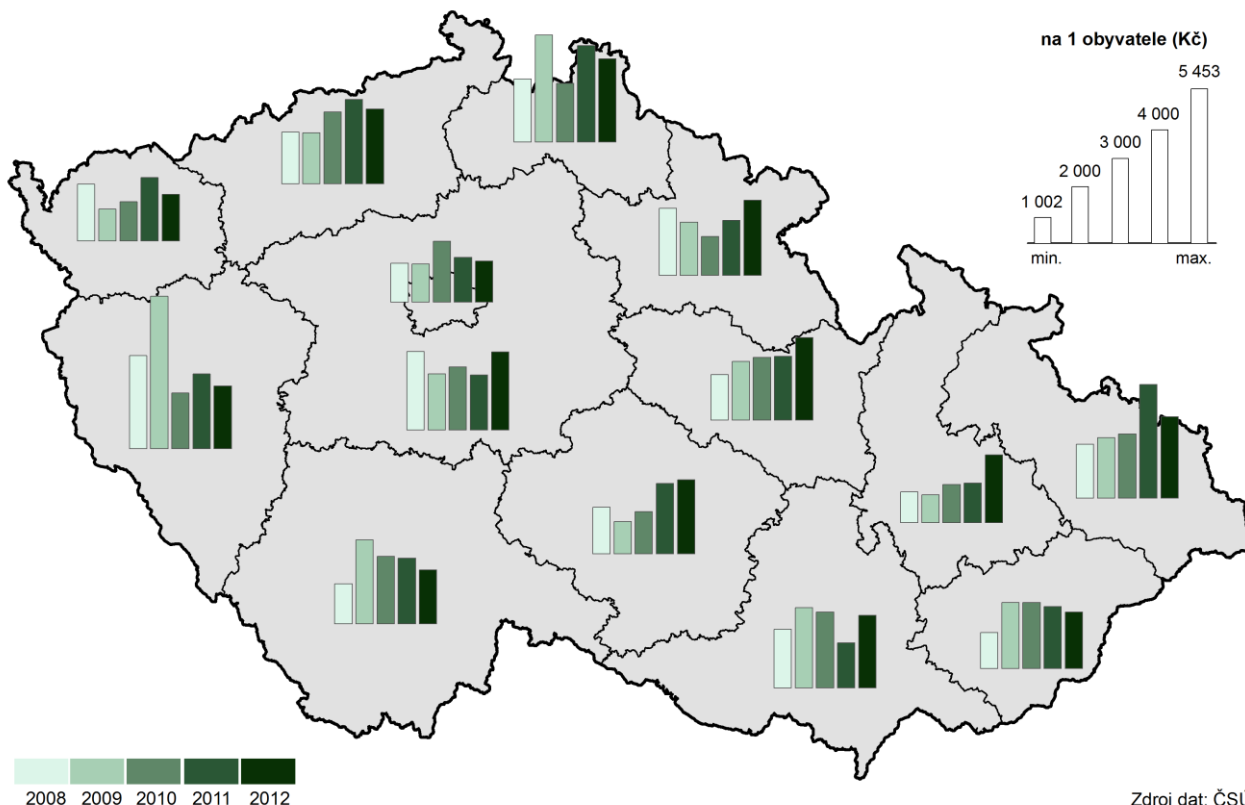
Graf 4.6 Nakládání s odpady v Pardubickém kraji podle vybraných způsobů nakládání

Vzrostl objem odpadů využitých k výrobě energie

Celkové množství odpadu, se kterým bylo v kraji nakládáno, se do roku 2012 zvyšovalo, přechodně došlo k poklesu pouze v roce 2010. V roce 2012 se snížily objemy odpadu ukládaného na skládky a využitého pro terénní úpravy, více odpadu bylo recyklováno a využito k výrobě energie. Množství uskladněného odpadu ke konci roku 2012 se meziročně zvýšilo o 5 %. Objem nebezpečného odpadu v kraji se na celkovém objemu odpadu, se kterým bylo během roku nakládáno, podílel méně než 6 procenty.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2008 až 2012

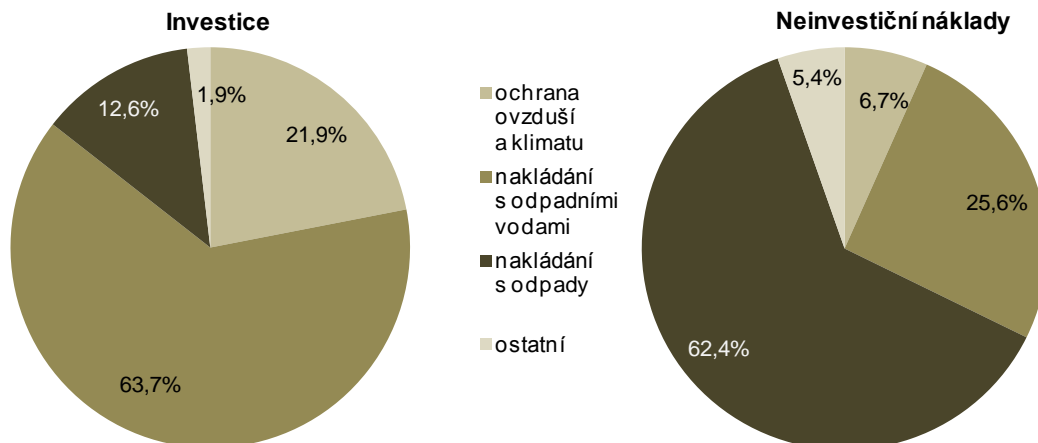

Zdroj dat: ČSÚ

Investice na ochranu životního prostředí na obyvatele kraje byly nejvyšší za 15 let

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2012 dosáhly pořízené investice na ochranu životního prostředí v Pardubickém kraji (místo investice) na 1 obyvatele částky 2 947 Kč, což bylo nejvíce za posledních 15 let a o 29 % více než v předchozím roce. V mezikrajském srovnání jde po Libereckém kraji o druhou nejvyšší hodnotu, přitom v letech 2009 – 2011 byla na životní prostředí na 1 obyvatele vynakládána v Pardubickém kraji až sedmá nejvyšší částka.

Graf 4.7 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí subjektů se sídlem v Pardubickém kraji podle účelu (v %; průměr let 2008 – 2012)

Dvě třetiny investic jsou určeny na kanalizace a čistírny odpadních vod

V členění výdajů podle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Z výše uvedeného grafu znázorňujícího pětiletý průměr je patrné, že struktura vynaložených finančních prostředků se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší podíl investic je určen na nakládání s odpadními vodami, zatímco rozhodující objem neinvestičních nákladů je vynaložen na nakládání s odpady.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

- [1] Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Pardubického kraje v roce 2012, ČSÚ
http://www.pardubice.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_vyvoje_pardubickeho_kraje_v_roce_2012
- [2] Demografická ročenka krajů 2004 až 2013, ČSÚ, kód 130068-14
<http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/130068-14>
- [3] Věkové složení obyvatelstva v roce 2013, ČSÚ, kód 130064-14
<http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/130064-14>
- [4] Úmrtnostní tabulky za ČR, regiony soudržnosti a kraje 2012 až 2013, kód 130063-14
<http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/130063-14>
- [5] Trh práce v ČR – časové řady 1993 až 2013, ČSÚ, kód 250130-14
http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/publ/250130-14-r_2014
- [6] Struktura mezd zaměstnanců v roce 2013, ČSÚ, kód 110026-14
http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/publ/110026-14-r_2014
- [7] Vybrané údaje o sociálním zabezpečení v roce 2013, ČSÚ, kód e-3202-13
<http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3202-13>
- [8] Makroekonomika za kraje v časové řadě, ČSÚ
http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_reg
- [9] Ukazatele výzkumu a vývoje podle krajů České republiky, ČSÚ
http://www.pardubice.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistika_vyzkumu_a_vyvoje
- [10] Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin 2013, ČSÚ, kód 270141-14
<http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/270141-14>
- [11] Výsledky chovu skotu 2. pololetí 2013, ČSÚ, kód e-2122-13
http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/publ/2122-13-p2_2013
- [12] Výsledky chovu prasat 2. pololetí 2013, ČSÚ, kód e-2123-13
<http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/2123-13>
- [13] Bytová výstavba, stavební povolení – časové řady, ČSÚ
http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/bvz_cr
- [14] Dlouhodobý vývoj bytové výstavby v České republice, ČSÚ, kód e-8217-13
<http://www.pardubice.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/8217-13>
- [15] Vodovody, kanalizace a vodní toky 2013, ČSÚ, kód 280021-14
http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/publ/280021-14-r_2014
- [16] Výdaje na ochranu životního prostředí 2012, ČSÚ, kód e-2005-13
<http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/2005-13>
- [17] Statistická ročenka Pardubického kraje 2013, ČSÚ, kód e-531011-13
<http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/kraj/531011-13-xe>

Internetové adresy:

Český statistický úřad - <http://www.czso.cz/>, <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>, <http://www.pardubice.czso.cz/>

Ministerstvo práce a sociálních věcí - <http://www.mpsv.cz/>

Integrovaný portál MPSV - <http://portal.mpsv.cz/>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy - <http://www.msmt.cz/>

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR - <http://www.uzis.cz/>

Český hydrometeorologický ústav (emise) - <http://www.chmu.cz/>

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Parubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)															
2008	1,4	1,7	2,5	1,3	1,1	1,7	1,5	2,1	1,3	1,3	1,5	1,7	1,1	0,4	0,3
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2008	6,9	15,5	21,3	3,6	14,0	1,3	4,2	5,6	2,9	6,1	1,9	4,1	-0,5	0,6	-0,1
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
Živě narození mimo manželství (%)															
2008	36,3	32,6	33,2	35,6	37,3	53,9	50,2	40,3	35,9	32,6	29,0	30,6	36,7	27,9	41,7
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) (%)															
2008	105,1	130,0	95,6	103,2	110,1	93,7	87,6	94,1	109,6	103,7	104,5	112,3	107,1	110,8	101,2
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
2011 ¹⁾	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry															
2008	73,8	75,9	73,8	74,3	74,4	72,8	71,7	73,3	75,0	74,2	74,5	74,1	73,5	73,4	72,3
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,2	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry															
2008	80,0	80,8	79,8	80,0	80,2	79,0	78,5	79,8	80,4	80,0	81,1	80,6	79,9	80,4	79,4
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,1	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2008	4,2	11,5	4,9	2,6	4,9	6,6	4,2	4,0	3,0	2,4	1,9	3,1	1,5	1,4	2,0
2009	4,1	11,9	4,7	2,4	4,8	6,4	3,8	3,9	2,7	2,3	1,7	3,2	1,5	1,4	1,9
2010	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,5	2,4	4,4	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	1,9

¹⁾ promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2008	55,9	60,2	58,0	57,9	57,8	56,2	52,6	53,8	55,9	56,0	56,4	54,5	53,6	55,7	53,1
2009	54,8	60,7	57,0	56,3	55,8	54,5	51,5	52,8	53,5	54,1	54,6	53,5	53,0	53,0	52,0
2010	54,2	59,9	56,6	55,0	55,6	55,0	51,1	53,9	53,5	53,3	54,1	53,7	50,6	52,0	50,9
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2008	4,5	1,8	3,4	3,7	4,0	5,8	7,3	5,0	3,6	4,5	4,7	5,1	4,9	4,5	6,1
2009	7,1	3,2	5,5	5,9	6,5	8,7	9,9	8,3	6,0	7,3	7,7	8,1	8,9	8,0	8,9
2010	7,4	3,6	6,1	6,4	6,6	8,9	10,2	8,1	6,3	7,5	8,1	8,5	9,1	7,9	9,0
2011	6,8	3,6	5,6	5,8	5,7	8,0	9,8	7,3	5,7	6,5	7,2	7,6	8,3	7,0	8,3
2012	7,4	4,2	6,1	6,4	5,9	8,5	10,5	7,7	6,5	7,0	7,6	8,1	8,9	7,8	9,2
2013	8,2	5,1	6,9	7,1	6,4	9,3	11,5	8,5	7,3	7,4	8,1	8,9	9,8	8,3	10,5
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2008	1,4	0,3	0,8	0,7	0,9	1,9	2,9	1,3	0,6	1,1	1,3	1,6	1,4	1,4	2,6
2009	1,7	0,4	1,0	1,0	1,3	2,4	3,2	1,9	0,9	1,5	1,7	2,0	1,8	1,8	2,7
2010	2,4	0,8	1,7	1,5	1,9	3,3	4,1	2,8	1,5	2,2	2,5	2,8	3,1	2,8	3,6
2011	2,5	0,9	1,9	1,7	1,9	3,3	4,3	2,8	1,6	2,2	2,6	2,9	3,3	2,7	3,7
2012	2,7	1,1	2,1	1,8	1,9	3,3	4,6	2,9	1,9	2,2	2,6	3,0	3,5	2,7	3,8
2013	3,3	1,8	2,6	2,3	2,4	4,0	5,5	3,5	2,5	2,7	3,1	3,7	4,1	3,3	4,9
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	185,0	239,8	196,2	180,5	182,9	163,2	163,6	171,0	180,4	175,2	176,9	182,4	170,5	176,3	171,2
2009	190,4	244,4	205,0	183,0	187,0	172,4	171,3	178,0	187,5	180,7	180,8	187,5	175,6	178,6	174,5
2010	190,4	252,5	207,8	179,7	187,2	171,3	170,8	179,8	182,0	175,2	179,8	188,0	170,6	175,6	173,2
2011	190,4	250,1	206,7	181,2	187,9	171,8	170,9	178,7	179,7	177,1	180,1	184,8	172,4	178,6	176,1
2012	192,8	249,6	208,9	181,6	192,0	169,6	171,2	179,8	184,5	180,9	181,1	189,9	178,5	182,7	178,0
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Medián mezd (Kč)³⁾ (MPSV, MF)															
2008	22 217	27 900	23 133	20 259	22 154	20 103	21 156	21 730	20 637	20 486	20 961	21 287	21 345	20 280	21 564
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
2011	21 782	27 162	22 447	20 303	21 554	19 183	20 533	21 017	20 266	20 527	20 378	21 127	20 717	20 153	21 383
2012	22 262	27 454	22 904	21 104	22 192	19 837	21 176	21 436	21 178	20 946	20 869	21 732	21 011	20 403	21 987
2013	22 557	27 803	23 215	21 382	22 528	20 306	21 506	21 931	21 421	21 166	21 311	22 044	21 285	20 786	22 202
Průměrná výše starobního důchodu (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) (ČSSZ)															
2008	9 638	10 289	9 673	9 532	9 604	9 475	9 571	9 563	9 523	9 437	9 370	9 540	9 377	9 430	9 694
2009	10 045	10 730	10 101	9 942	10 009	9 855	9 968	9 984	9 932	9 835	9 771	9 941	9 766	9 833	10 084
2010	10 123	10 817	10 184	10 014	10 075	9 925	10 047	10 056	10 003	9 909	9 847	10 003	9 829	9 900	10 194
2011	10 552	11 266	10 629	10 449	10 507	10 330	10 466	10 482	10 438	10 333	10 279	10 430	10 245	10 323	10 619
2012	10 778	11 520	10 868	10 669	10 727	10 536	10 687	10 701	10 661	10 553	10 498	10 649	10 457	10 546	10 845
2013	10 970	11 726	11 074	10 861	10 920	10 707	10 871	10 893	10 848	10 740	10 689	10 832	10 636	10 739	11 035
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2008	21,6	12,4	19,2	21,8	25,9	23,3	25,0	19,3	21,2	25,5	28,5	20,4	22,9	22,3	25,6
2009	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010 ⁵⁾	24,3	12,9	21,1	25,0	28,5	26,0	27,8	22,5	24,5	29,0	31,8	22,9	26,6	25,5	28,9
2011 ⁵⁾	27,2	14,2	24,0	28,4	31,2	29,3	30,7	25,8	27,8	32,5	34,9	25,8	30,2	28,8	31,9
2012 ⁵⁾	28,2	14,7	24,8	29,7	32,2	30,3	31,4	26,8	29,0	33,7	36,2	26,7	31,5	30,0	33,0
2013 ⁵⁾	29,0	15,1	25,4	30,6	32,9	31,2	32,2	27,6	30,1	34,7	37,2	27,5	32,5	31,1	34,0

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

³⁾ od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1-9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁴⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; stav v provincii

⁵⁾ v letech 2010-2013 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Parubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	369,0	797,5	341,3	308,5	315,3	264,0	295,5	276,9	313,5	300,5	296,3	347,4	275,4	313,4	314,6
2009	358,3	764,0	321,1	307,4	310,0	265,8	300,4	267,7	311,3	290,7	294,6	338,9	270,5	308,0	294,6
2010	360,4	771,8	318,8	306,0	319,6	260,1	292,0	275,7	315,0	291,2	292,3	340,4	274,3	301,5	304,3
2011	364,2	768,2	325,8	306,6	326,5	260,1	289,9	279,7	315,3	297,8	303,3	341,0	281,5	308,6	317,8
2012	366,0	763,0	325,6	311,3	325,9	258,4	295,1	283,7	313,5	289,9	307,1	345,8	284,5	322,2	319,3
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	98,9	281,9	74,8	67,7	75,6	67,4	81,0	75,7	54,3	70,9	57,5	95,8	62,1	59,0	85,7
2009	88,3	227,0	65,5	73,5	96,5	62,2	84,2	52,8	58,0	54,9	64,3	80,2	76,6	50,0	66,7
2010	88,5	207,5	67,8	78,8	77,8	74,2	104,9	55,5	55,4	66,7	61,9	79,0	73,4	56,0	70,5
2011	87,9	214,5	79,1	67,0	69,0	74,1	96,9	58,9	50,4	62,0	63,1	79,5	61,2	55,5	72,2
2012	84,5	191,4	80,1	67,1	69,7	76,4	89,3	62,3	48,6	61,1	67,5	77,6	58,4	52,7	71,9
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)															
2008	33,7	37,5	30,0	30,0	16,8	30,9	23,0	36,9	36,7	36,1	40,3	33,5	33,2	29,9	
2009	27,7	30,9	24,4	24,7	13,4	24,3	18,7	31,3	30,9	29,3	33,4	27,1	26,9	25,0	
2010	29,2	33,4	26,6	26,6	16,2	24,4	18,8	32,7	31,6	31,3	34,1	29,1	27,4	25,7	
2011	33,8	38,9	29,2	30,5	17,7	27,7	21,6	36,0	38,7	36,5	42,0	33,6	32,4	29,0	
2012 ¹⁾	34,7	40,8	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,2	38,3	37,4	33,7	34,3	30,3	
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2008	885,6	74,0	101,5	50,3	59,3	24,5	64,0	49,8	46,6	50,6	53,8	78,0	53,4	53,9	125,8
2009	782,8	76,3	94,0	45,7	51,5	20,6	56,0	41,4	39,2	42,6	44,4	69,1	44,3	47,0	110,6
2010	749,7	73,9	90,9	41,5	50,5	20,7	52,5	40,1	37,1	41,8	44,1	63,2	40,6	44,4	108,6
2011	775,2	80,1	86,4	43,6	53,0	20,3	52,9	40,2	40,4	43,2	47,1	70,0	41,2	46,3	110,4
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	32,0	64,6	26,6	34,4	30,1	31,3	27,8	22,7	21,3	25,8	24,6	32,5	24,2	22,1	29,5
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2008	3,7	5,2	6,6	4,3	4,7	2,0	1,2	3,1	3,5	3,6	3,4	4,0	2,9	2,2	2,0
2009	3,7	6,0	6,0	3,4	3,6	1,7	1,3	3,4	2,7	3,1	2,7	4,3	3,2	3,2	2,4
2010	3,5	4,9	5,9	3,4	3,3	2,8	1,3	2,9	3,3	3,2	3,4	3,9	2,6	2,4	2,3
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních³⁾ (tis.)															
2008	12 836	4 587	665	936	487	680	367	704	903	361	396	1 186	427	497	640
2009	11 986	4 347	645	917	479	666	336	653	810	321	359	1 041	377	448	586
2010	12 212	4 743	631	893	484	670	290	633	804	317	336	1 042	378	463	527
2011	12 899	5 051	695	916	496	710	337	633	826	324	358	1 115	397	469	572
2012	15 099	5 726	853	1 107	595	809	417	754	969	366	439	1 318	475	572	699
2013	15 408	5 900	820	1 139	559	787	427	753	965	369	448	1 427	512	603	698

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje

³⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Parubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²)															
2008	2,2	3,6	2,1	1,0	1,2	3,0	11,2	1,0	1,5	2,9	0,4	0,6	0,8	1,4	4,3
2009	2,2	3,4	2,0	1,0	1,4	2,8	11,7	0,9	1,2	2,6	0,4	0,5	0,9	1,4	4,1
2010	2,2	3,1	2,1	1,0	1,0	2,9	10,9	0,8	1,3	2,9	0,4	0,5	0,8	1,2	4,1
2011	2,2	1,8	2,1	0,9	1,0	2,7	11,6	0,6	1,2	2,8	0,4	0,4	0,9	1,3	4,1
2012	2,0	0,8	1,9	0,8	0,9	2,8	10,6	0,5	1,1	2,6	0,4	0,3	0,7	1,2	3,7
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²)															
2008	3,4	17,3	3,6	1,4	1,8	3,6	11,9	1,5	1,9	3,9	2,0	2,7	2,2	2,1	5,3
2009	3,2	16,3	3,4	1,3	1,6	3,3	11,8	1,4	1,8	3,6	2,0	2,6	2,1	2,0	5,0
2010	3,0	13,9	3,2	1,2	1,6	3,2	10,8	1,3	1,7	3,6	1,8	2,4	2,0	1,9	5,1
2011	2,9	18,0	3,1	1,2	1,4	2,8	10,0	1,3	1,6	3,3	1,6	2,2	1,9	1,8	5,0
2012	2,7	16,5	2,9	1,2	1,4	2,6	8,8	1,2	1,5	3,3	1,5	2,0	1,9	1,8	4,7
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2008	305	299	357	276	283	305	343	315	281	288	294	281	316	283	302
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	.	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2008	14,3	15,0	11,1	12,1	14,3	9,6	13,1	19,6	21,4	20,0	15,0	10,8	16,0	14,0	15,3
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)															
2008	18,6	17,2	8,6	22,1	27,5	11,8	9,4	7,4	14,2	10,2	8,2	24,2	11,6	17,5	30,0
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010	17,6	10,0	13,0	21,9	17,1	9,1	9,7	4,3	12,0	7,9	6,2	25,3	19,4	12,2	32,7
2011	18,6	10,1	9,5	29,5	28,8	4,3	12,7	6,9	11,2	12,4	9,0	26,4	21,4	12,0	36,1
2012	20,4	12,2	13,0	26,0	26,4	38,5	13,9	7,8	10,3	13,5	11,5	25,7	17,8	14,3	39,2
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2008	94,2	122,0	90,2	88,1	96,1	95,6	87,5	89,3	88,0	84,9	83,4	93,2	86,5	81,6	98,1
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2008	1 949	1 396	2 802	1 418	3 330	2 025	1 845	2 249	2 395	1 629	1 661	2 090	1 102	1 279	1 925
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	osoby	515 185	516 329	517 164	516 411	516 440	515 985
v tom: muži		253 973	254 545	255 117	254 961	255 018	254 797
ženy		261 212	261 784	262 047	261 450	261 422	261 188
z toho podíl cizinců (bez azylantů)	%	2,4	2,3	2,3	2,2	.	2,2
Sňatky	počet	2 470	2 223	2 166	2 228	2 205	2 057
Rozvody	počet	1 292	1 361	1 281	1 258	1 275	1 257
Rozvody na 100 sňatků	počet	52,3	61,2	59,1	56,5	57,8	61,1
Živě narození	osoby	5 752	5 644	5 721	5 312	5 385	5 077
z toho mimo manželství	%	32,6	35,7	38,1	39,8	41,6	44,3
Úhrnná plodnost ²⁾		1,490	1,480	1,523	1,459	1,509	1,450
Potraty	počet	1 753	1 647	1 591	1 622	1 562	1 545
z toho umělá přerušování těhotenství		922	852	824	833	797	819
Potraty na 100 narozených	počet	30,4	29,1	27,7	30,4	28,9	30,3
Zemřelí celkem	osoby	5 087	5 003	5 320	5 365	5 403	5 392
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 526	2 483	2 684	2 701	2 548	2 469
novotvary		1 308	1 270	1 324	1 288	1 375	1 296
Přirozený přírůstek	osoby	665	641	401	-53	-18	-315
Přistěhovalí celkem	osoby	7 120	4 726	4 473	3 927	4 304	4 156
z toho z ciziny		2 977	1 054	708	530	1 042	849
Vystěhovalí celkem	osoby	4 000	4 223	4 039	3 723	4 257	4 296
z toho do ciziny		56	270	395	210	633	731
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	3 120	503	434	204	47	-140
z toho s cizinou		2 921	784	313	320	409	118
Celkový přírůstek	osoby	3 785	1 144	835	151	29	-455
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	11,2	10,9	11,1	10,3	10,4	9,8
zemřelí	‰	9,9	9,7	10,3	10,4	10,5	10,5
přirozený přírůstek	‰	1,3	1,2	0,8	-0,1	-0,0	-0,6
přistěhovalí	‰	13,9	9,2	8,7	7,6	8,3	8,1
vystěhovalí	‰	7,8	8,2	7,8	7,2	8,2	8,3
přírůstek stěhováním	‰	6,1	1,0	0,8	0,4	0,1	-0,3
celkový přírůstek	‰	7,4	2,2	1,6	0,3	0,1	-0,9
Mrtvorozenost	‰	2,6	2,5	3,3	3,9	3,7	3,9
Kojenecká úmrtnost	‰	4,0	2,7	2,1	3,0	3,0	2,0
Novorozenecká úmrtnost	‰	2,6	1,8	1,4	1,3	1,9	1,4
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku ¹⁾ :							
0–14 let	osoby	74 997	75 260	76 015	77 030	77 616	77 936
%		14,6	14,6	14,7	14,9	15,0	15,1
15–64 let	osoby	362 393	361 150	359 758	354 670	351 073	347 586
%		70,3	69,9	69,6	68,7	68,0	67,4
65 a více let	osoby	77 795	79 919	81 391	84 711	87 751	90 463
%		15,1	15,5	15,7	16,4	17,0	17,5
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	roky	40,4	40,6	40,8	41,0	41,2	41,5
v tom: muži		38,8	39,0	39,2	39,5	39,8	40,0
ženy		41,9	42,1	42,2	42,5	42,7	42,9
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) ¹⁾	%	103,7	106,2	107,1	110,0	113,1	116,1
Index ekonomického zatížení (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let) ¹⁾	%	42,2	43,0	43,8	45,6	47,1	48,4
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	74,24	74,65	74,83	74,84	74,94	75,32
ženy	roky	79,95	80,51	80,46	80,34	80,72	81,07
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	15,28	15,55	15,60	15,53	15,76	15,99
ženy	roky	17,95	18,43	18,35	18,38	18,68	18,89

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	437,7	440,9	440,9	439,6	439,2	438,4
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	17,4	16,9	16,0	16,3	16,0	14,9
střední bez maturity	%	41,5	40,5	39,6	38,5	39,3	36,8
střední s maturitou	%	31,3	31,7	33,6	32,9	33,1	35,0
vysokoškolské ²⁾	%	9,7	11,0	10,8	12,3	11,6	13,2
Pracovní síla	tis. osob	254,3	254,9	253,4	252,4	257,0	263,2
v tom: zaměstnaní v NH		245,1	238,5	235,0	238,3	237,2	241,0
z toho ženy		104,1	102,4	99,1	103,1	101,3	104,5
nezaměstnaní		9,2	16,4	18,4	14,0	19,9	22,1
z toho ženy		5,9	8,7	9,8	7,8	10,8	12,5
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	183,4	186,0	187,5	187,2	182,2	175,2
z toho: studující (vč. učňů)		45,6	47,5	45,3	44,8	41,0	.
důchodci (starobní a invalidní)		118,1	119,4	122,7	124,2	121,1	.
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	4,6	4,7	4,4	4,7	5,1	5,1
průmysl a stavebnictví	%	46,0	45,6	44,9	44,8	44,2	42,2
služby	%	49,5	49,7	50,7	50,5	50,7	52,7
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	85,8	85,8	83,5	83,6	85,6	84,8
zaměstnavatelé	%	4,3	3,5	3,3	2,6	2,0	2,4
pracující na vlastní účet	%	9,6	10,1	12,8	13,5	12,0	12,0
Míra ekonomické aktivity	%	58,1	57,8	57,5	57,4	58,5	60,0
v tom: muži		67,6	66,7	67,0	65,7	67,3	68,0
ženy		49,1	49,3	48,4	49,4	50,1	52,3
Míra zaměstnanosti	%	56,0	54,1	53,3	54,2	54,0	55,0
v tom: muži		66,0	63,1	63,0	62,8	63,1	63,6
ženy		46,5	45,5	44,0	46,0	45,2	46,7
Obecná míra nezaměstnanosti	%	3,6	6,4	7,2	5,6	7,7	8,4
v tom: muži		2,3	5,3	6,0	4,4	6,2	6,6
ženy		5,4	7,9	9,0	7,0	9,7	10,7
NEZAMĚSTANOST k 31. 12. (MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	16 998	26 817	27 359	23 631	25 264	26 371
z toho: ženy		8 644	12 479	12 226	11 317	12 094	12 674
absolventi škol a mladiství		1 355	2 011	1 784	1 777	2 012	2 099
osoby se zdravotním postižením		3 486	4 087	3 996	3 528	3 371	3 398
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		7 963	10 610	10 329	7 191	5 511	5 839
dosažitelní		16 334	26 446	26 815	23 072	24 766	25 955
v tom podle věku:							
15–24 let		3 050	5 018	4 437	4 388	4 852	4 558
25–34 let		3 889	6 346	6 284	5 214	5 407	5 560
35–44 let		3 365	5 510	5 941	5 367	5 605	6 183
45–54 let		3 990	5 992	6 116	5 236	5 360	5 543
55 a více let		2 704	3 951	4 581	3 426	4 040	4 527
průměrný věk	roky	39,7	39,1	40,0	39,2	38,6	39,5
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	4 494	6 597	6 584	5 907	6 293	6 980
střední bez maturity	osoby	7 967	13 197	13 461	11 132	11 922	11 818
střední s maturitou	osoby	3 748	5 806	5 989	5 259	5 583	5 867
vyšší odborné vč. nástavbového	osoby	145	229	229	226	266	267
vysokoškolské	osoby	644	988	1 096	1 107	1 200	1 439

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měsíční jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 285	3 673	3 605	2 868	1 936	2 873
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		3 776	6 269	6 463	6 462	6 103	8 038
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6–8)		5 117	8 979	9 511	6 979	7 064	8 737
nekvalifikovaní (třída 9)		5 098	6 816	6 694	5 954	5 176	6 364
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	7 493	9 466	10 809	8 285	8 292	7 907
3–6 měsíců	osoby	3 238	6 069	4 670	4 217	4 852	4 570
6–12 měsíců	osoby	2 257	5 792	4 087	3 406	4 254	4 535
od 1 roku do 2 let	osoby	1 438	2 994	4 420	3 402	3 430	4 275
více než 2 roky	osoby	2 572	2 496	3 373	4 321	4 436	5 084
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 367	5 504	5 504	5 396	5 791	6 091
Podíl nezaměstnaných osob ⁴⁾	%	4,5	7,3	7,5	6,5	7,0	7,4
v tom: muži		4,4	7,8	8,2	6,7	7,2	7,6
ženy		4,6	6,9	6,7	6,3	6,9	7,3
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k31. 12. (%) ⁵⁾	%	1,1	1,5	2,2	2,2	2,2	2,7
Volná pracovní místa	počet	3 654	1 813	2 165	2 609	1 857	2 393
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	4,7	14,8	12,6	9,1	13,6	11,0
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ							
Zaměstnaní cizinci k 31. 12.	osoby	18 604	11 520	11 670	11 258	.	.
z toho ze zemí mimo EU		12 431	6 939	6 155	5 351	.	.
v tom podle postavení na trhu práce:							
evidovaní na úřadech práce	osoby	16 736	9 129	8 873	8 648	.	.
z toho ženy		5 626	3 183	3 194	3 159	.	.
s platným živnostenským oprávněním	osoby	1 868	2 391	2 797	2 610	2 575	2 355
z toho ženy		450	584	740	705	652	588
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	90 019	93 207	90 528	91 411	93 443	.
na 1 obyvatele	Kč	175 235	180 680	175 178	177 064	180 948	.
průměr ČR = 100	%	94,7	94,9	92,0	93,0	93,9	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁶⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	23 382	24 120	23 537	22 792	23 122	23 282
v tom: muži		26 208	27 261	26 401	25 143	25 245	25 231
ženy		19 546	19 996	19 852	19 885	20 336	20 643
Medián mezd	Kč	20 486	20 828	20 721	20 527	20 946	21 166
v tom: muži		22 229	22 409	22 404	21 973	22 189	22 380
ženy		17 931	18 277	18 242	18 325	18 837	19 006
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péstounské péče)	v tis.	942,4	792,5	690,1	592,8	563,1	.
z toho přídavek na dítě		586,8	440,6	336,2	308,1	297,0	.
Výdaje na dávky celkem (vč. péstounské péče)	mil. Kč	2 056	1 986	1 955	1 727	1 683	1 741
z toho přídavek na dítě		344	256	204	187	179	179
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	4 002	3 850	3 782	3 346	3 259	3 375
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci)							
Příjemci důchodů	počet	139 308	141 608	142 802	145 942	145 065	144 629
z toho ženy		85 018	85 979	86 270	87 633	86 869	86 319
Příjemci starobního důchodu ⁷⁾	počet	74 753	77 012	82 273	86 799	86 403	86 466
z toho ženy		41 359	42 302	44 552	46 784	46 412	46 253
Příjemci předčasného starobního důchodu ⁸⁾	počet	19 058	21 105	22 897	27 096	27 900	28 738
z toho ženy		10 711	11 795	12 628	14 683	15 084	15 449
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu ⁹⁾	%	25,5	27,4	29,0	32,5	33,7	34,7

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
v tom: muži		25,0	26,8	28,6	32,6	33,7	34,8
ženy		25,9	27,9	29,2	32,4	33,6	34,6
Průměrná měsíční výše důchodu	Kč	9 268	9 638	9 716	10 117	10 299	10 455
v tom: muži		9 804	10 229	10 325	10 751	10 942	11 104
ženy		8 926	9 256	9 318	9 695	9 868	10 017
Průměrná měsíční výše starobního důchodu ⁷⁾	Kč	9 437	9 835	9 909	10 333	10 553	10 740
v tom: muži		10 397	10 854	10 919	11 377	11 622	11 818
ženy		8 661	8 998	9 054	9 440	9 631	9 803
Podíl průměrné výše starobního důchodu ⁷⁾ na mzdovém mediánu	%	46,1	47,2	47,8	50,1	50,2	50,7
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 441 648	1 166 583	960 240	888 756	818 071	832 178
z toho dávky:							
nemocenské		1 119 882	813 233	619 770	551 407	487 171	505 527
peněžitá pomoc v mateřství		281 814	317 453	321 930	308 700	300 603	290 652
ošetřovné		39 823	35 720	18 507	28 491	30 104	35 794
ZDRAVOTNICTVÍ							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	1 910	1 962	1 964	2 009	2 003	2 055
z toho lékaři v nestátních zařízeních		1 875	1 925	1 934	1 979	1 966	2 027
Lékaři na 1 000 obyvatel	počet	3,7	3,8	3,8	3,9	3,9	4,0
Nemocnice							
lůžka	počet	2 681	2 682	2 641	2 584	2 557	2 500
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	89,5	88,7	88,0	87,7	90,1	89,2
průměrná ošetřovací doba	dny	7,7	7,6	7,6	7,4	7,3	7,3
využití lůžek	dny	255,7	251,9	251,3	251,0	255,9	256,1
ŠKOLSTVÍ							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		16 074	16 629	17 490	17 994	18 572	18 976
základních škol		42 521	41 266	40 955	41 184	41 505	42 295
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		26 156	25 867	25 062	23 549	22 119	21 296
vyšších odborných škol (denní studium)		1 070	1 038	1 078	1 135	1 142	1 147
Studenti vysokých škol (občané ČR) k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		15 866	16 814	17 166	17 134	16 809	16 333
s místem výuky v kraji		9 244	10 063	10 391	10 541	10 353	10 275
z toho v prezenčním studiu	%	76,9	77,8	79,1	80,3	80,8	80,9
Absolventi VŠ (občané ČR)							
s místem výuky v kraji	počet	1 864	1 949	1 873	2 055	2 035	2 111
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy	počet	10 062	9 226	8 877	9 160	8 994	9 092
na 1 000 obyvatel		19,6	17,9	17,2	17,7	17,4	17,6
Objasněné trestné činy	počet	4 694	4 571	4 234	4 685	4 577	4 805
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	55	47	60	48	42	35

¹⁾ do roku 2010 údaje vážené na data demografické statistiky před promítnutím Sčítání lidu, domů a bytů 2011

²⁾ zahrnuje vyšší odborné vzdělání

³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

⁴⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁶⁾ Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výdělku) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1–9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁷⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdovečným; od roku 2010 se invalidní důchod vyplácený ke dni dovršení věku 65 let mění na starobní důchod

⁸⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁹⁾ v letech 2010 až 2013 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
MAKROEKONOMIKA¹⁾							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	154 384	149 956	150 480	153 719	149 683	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	101,0	95,6	104,1	103,2	94,7	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	300 531	290 687	291 190	297 755	289 854	.
průměr ČR = 100	%	81,4	81,1	80,8	81,7	79,2	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	617 443	634 096	650 036	648 855	635 826	.
průměr ČR = 100	%	83,5	86,2	86,7	85,8	83,9	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	139 601	135 246	135 770	138 484	134 341	.
v tom sektory:							
primární	%	3,8	3,5	2,6	3,6	3,9	.
sekundární	%	43,7	43,2	44,1	44,8	42,4	.
terciární	%	52,6	53,3	53,3	51,5	53,7	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	36 446	28 318	34 461	32 000	31 559	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	70 948	54 894	66 685	61 984	61 112	.
průměr ČR = 100	%	71,8	62,2	75,4	70,5	72,3	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ²⁾	osoby	212 017	202 013	193 880	200 534	203 444	.
z toho zaměstnanci		250 037	236 488	231 495	236 908	235 415	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	28 958	27 740	28 039	29 156	29 727	.
z toho: přímé náklady		20 890	20 036	20 329	21 123	21 615	.
sociální požitky		334	274	263	274	264	.
sociální náklady a výdaje		7 483	7 217	7 261	7 570	7 681	.
personální náklady a výdaje		283	262	245	253	234	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	1 916	1 866	2 113	2 470	2 781	.
z toho: mzdové		856	885	983	1 120	1 179	.
financované z veřejných zdrojů		446	541	545	619	638	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji celkem	přep. os.	2 218	2 092	2 160	2 404	2 617	.
z toho výzkumní pracovníci		1 176	1 142	1 053	1 166	1 346	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE							
Domácnosti mající: ³⁾							
osobní počítač	%	49,6	56,1	61,1	66,3	69,4	.
internet	%	38,8	48,2	55,7	62,5	66,8	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ⁴⁾							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	109 524	109 449	112 121	114 072	115 333	115 116
z toho fyzické osoby		88 893	87 598	89 085	90 760	91 552	92 365
z toho živnostníci		77 464	81 069	83 228	84 917	85 494	78 892
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou k 31. 12.	počet	58 866	59 086	60 954	63 019	64 564	62 706
z toho fyzické osoby		46 419	47 344	47 912	49 671	50 259	48 177
z toho živnostníci		40 686	42 964	43 318	45 019	45 449	39 774
Vzniklé subjekty	počet	4 410	4 790	5 202	4 520	4 356	3 942
z toho fyzické osoby		3 229	3 361	3 728	3 530	3 196	3 023
z toho živnostníci		3 099	3 191	3 423	3 404	3 037	2 561
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce celkem ⁵⁾	mil. Kč	8 532	7 171	7 296	8 907	9 509	.
z toho: rostlinná produkce		3 920	3 437	3 720	4 477	4 656	.
živočišná produkce		4 351	3 502	3 408	4 171	4 561	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	232 928	231 853	231 993	229 581	231 167	230 708
z toho orná		181 170	180 197	179 487	176 906	176 735	175 894
Sklizeň: obilovin	t	530 816	494 457	433 131	529 267	443 532	465 617
brambor	t	36 723	34 457	31 002	38 769	31 869	25 359

¹⁾ data budou revidována; revidovaná data budou zveřejněna koncem roku 2014

²⁾ odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

³⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2011 je vypočten z dat roku 2010, 2011 a 2012)

⁴⁾ vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje od roku 2013 plně srovnatelné s předchozími roky

⁵⁾ v roce 2012 semidefinitivní výsledky

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4.							
skot	počet	122 134	118 735	114 680	111 473	111 722	113 402
prasata	počet	148 309	122 988	119 580	127 478	140 888	147 085
drůbež	počet	2 150 713	1 665 112	1 861 756	1 223 110	2 917 681	3 364 310
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem (bez drůbežního)	t	32 622	30 991	32 859	32 664	29 424	29 598
z toho: hovězí (včetně telecňho)		16 596	17 070	19 583	19 101	17 430	16 910
vepřové		15 988	13 885	13 241	13 515	11 956	12 642
Výroba mléka	tis. l	256 105	262 247	245 390	243 502	252 966	261 484
Snáška vajec (konzumních)	tis. ks	126 401	123 206	103 171	118 143	70 540	149 390
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	821	1 168	1 425	1 202	1 004	1 022
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 164 212	889 943	919 329	824 771	845 854	835 217
z toho nahodilá živelní		853 213	306 633	277 365	72 099	91 459	120 651
PRŮMYSL							
(za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	147	150	140	137	141	138
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	180 478	160 571	194 306	202 294	206 292	207 567
na 1 zaměstnance	tis. Kč	3 566	3 769	4 654	4 680	4 787	4 816
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	50 609	42 608	41 752	43 225	43 092	43 097
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	20 876	21 795	22 563	23 276	23 875	24 570
STAVEBNICTVÍ							
(za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	45	44	43	39	37	29
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	7 527	6 813	7 027	5 925	5 861	5 461
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 399	1 379	1 508	1 357	1 477	1 661
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	5 379	4 941	4 659	4 367	3 968	3 288
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	22 558	22 536	23 552	23 846	23 958	25 007
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem ⁶⁾	mil. Kč	13 231	11 121	9 227	8 384	8 214	7 499
z toho pro veřejné zadavatele		4 993	5 729	3 721	3 083	2 780	2 416
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	13 972	17 354	18 967	12 035	9 504	8 879
z toho: budov (bytových a nebytových)		10 121	11 048	12 047	7 742	5 963	5 815
na ochranu životního prostředí		833	2 723	4 608	2 059	876	948
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 413	3 447	3 819	2 161	1 862	2 032
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	1 733	2 078	1 251	1 376	1 096	1 062
z toho v nových rodinných domech		1 256	985	952	965	838	625
Dokončené byty	počet	1 847	1 612	1 644	1 274	1 295	1 021
z toho v nových rodinných domech		1 153	995	1 116	882	934	814
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy dokončeného bytu							
v novém rodinném domě	Kč	29 292	30 745	32 922	32 509	33 207	33 388
v novém bytovém domě	Kč	30 453	25 177	23 594	30 867	23 641	44 365
CESTOVNÍ RUCH⁷⁾							
Hromadná ubytovací zařízení k 31. 12.	počet	338	359	336	365	374	361
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	19 607	20 544	18 793	20 236	22 671	21 842
Hosté celkem	osoby	360 903	320 972	317 087	323 867	366 443	369 233
z toho ze zahraničí		58 742	46 503	45 516	46 987	51 338	53 048
Průměrná doba pobytu	dny	3,9	4,0	4,0	3,9	3,8	3,8
z toho hostů ze zahraničí		3,8	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6

⁶⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

⁷⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné.

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	272 811	272 430	272 179	271 914	271 564	271 146
z toho: orná půda		199 532	198 929	198 403	197 792	197 580	196 823
zahrady a ovocné sady		13 157	13 159	13 152	13 139	13 134	13 138
trvalé travní porosty		60 122	60 343	60 624	60 981	60 850	61 185
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	179 055	179 433	179 697	179 972	180 325	180 744
z toho: lesní pozemky		133 398	133 569	133 692	133 787	133 996	134 181
zastavěné plochy a nádvoří		7 234	7 256	7 285	7 320	7 328	7 462
Ekologické zemědělství (MZe)							
Ekologičtí zemědělci	počet	59	94	126	163	150	155
Výměra půdy v ekologickém zemědělství	ha	4 346	4 729	5 704	7 730	10 213	13 152
Výměra půdy v přechodném období	ha	1 575	3 408	4 994	5 812	3 338	659
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy	%	2,2	3,0	3,9	5,0	5,0	5,1
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	84,9	84,3	81,8	80,9	79,5	77,1
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	69,7	70,2	71,8	72,1	72,3	73,2
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		64,6	65,4	67,5	69,4	69,7	70,2
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	93,6	96,9	96,5	95,1	98,5	98,4
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4)	t/km ²	0,75	0,73	0,78	0,70	0,79	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,13	0,09	0,11	0,11	0,14	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,32	0,33	0,33	0,28	0,27	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1-4)	t/km ²	2,87	2,59	2,86	2,80	2,57	.
z toho velké stacionární zdroje (REZZO 1)		2,47	2,19	2,42	2,41	2,30	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1-4)	t/km ²	3,94	3,57	3,62	3,34	3,33	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		2,33	1,99	2,19	2,01	2,02	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,48	1,45	1,29	1,18	1,14	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1-4) ¹⁾	t/km ²	3,89	3,69	3,36	3,02	5,60	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,44	0,36	0,33	0,31	0,29	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,31	2,20	1,76	1,55	1,41	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	690	819	710	768	827	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	288	283	.	273	294	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	20,0	14,4	.	15,6	13,5	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	57,4	40,7	.	42,6	43,1	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	429	536	464	588	594	.
z toho nebezpečné odpady	%	7,0	5,3	5,4	5,5	5,9	.
Podíl využitých odpadů	%	26,4	32,8	22,0	17,6	28,0	.
z toho recyklovaných (vč. regenerace)		10,2	17,5	7,9	12,4	13,5	.
Podíl odstraněných odpadů	%	46,0	31,8	31,4	24,5	21,9	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 629	2 101	2 235	2 283	2 947	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	923 362	1 054 660	910 769	1 150 171	1 632 238	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	33,9	6,4	16,7	22,3	16,7	.
nakládání s odpadními vodami	%	41,2	82,4	70,6	68,1	70,6	.
nakládání s odpady	%	21,6	9,7	11,5	7,8	11,5	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	3 014 863	3 478 523	1 769 184	1 862 413	2 022 916	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	7,4	5,1	7,3	6,3	7,3	.
nakládání s odpadními vodami	%	18,1	16,7	31,2	34,2	31,2	.
nakládání s odpady	%	69,4	73,5	52,8	54,0	52,8	.

¹⁾ výpočet emisí u REZZO 3 ovlivněn v roce 2012 novou metodikou s novou sadou emisních faktorů

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	2008	515 185	104 351	166 519	104 934	139 381
	2010	517 164	104 395	168 446	105 209	139 114
	2011	516 411	104 371	167 750	105 112	139 178
	2013	515 985	104 043	168 569	104 622	138 751
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	2008	2,4	1,5	3,7	1,2	2,6
	2010	2,3	1,5	3,6	1,2	2,2
	2011	2,2	1,4	3,4	1,2	2,2
	2013	2,2	1,3	3,4	1,1	2,2
Přírůstek na 1 000 obyvatel: přirozenou měnou	2008	1,3	0,9	1,2	0,8	2,0
	2010	0,8	-1,3	1,2	1,0	1,6
	2011	-0,1	-0,6	0,3	-0,9	0,4
	2013	-0,6	-1,2	-0,4	-1,1	0,0
stěhováním	2008	6,1	3,8	14,4	0,9	1,7
	2010	0,8	0,8	4,5	-1,0	-2,2
	2011	0,4	-0,4	2,1	-0,2	-0,6
	2013	-0,3	-0,3	2,4	-2,2	-2,0
Podíl obyvatel k 31. 12. ve věku (%) ¹⁾ : 0–14 let	2008	14,6	14,7	13,6	15,2	15,2
	2010	14,7	14,7	14,0	15,1	15,3
	2011	14,9	14,8	14,4	15,3	15,4
	2013	15,1	14,9	14,8	15,2	15,5
15–64 let	2008	70,3	70,0	70,5	70,4	70,4
	2010	69,6	69,4	69,6	69,7	69,6
	2011	68,7	68,6	68,5	68,9	68,8
	2013	67,4	67,4	67,2	67,6	67,4
65 a více let	2008	15,1	15,4	16,0	14,4	14,4
	2010	15,7	16,0	16,5	15,2	15,1
	2011	16,4	16,6	17,2	15,8	15,8
	2013	17,5	17,7	18,0	17,2	17,1
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	2008	40,4	40,4	41,1	39,9	39,8
	2010	40,8	40,9	41,4	40,4	40,2
	2011	41,0	41,1	41,6	40,7	40,5
	2013	41,5	41,6	41,9	41,2	41,1
Index stáří (%) ¹⁾ (65 a více let / 0–14 let)	2008	103,7	104,9	117,7	95,0	94,6
	2010	107,1	109,0	117,7	100,4	98,9
	2011	110,0	112,3	119,4	103,6	102,5
	2013	116,1	118,4	121,7	112,9	110,3
Index ekonomického zatížení (%) ¹⁾ (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let)	2008	42,2	42,9	41,9	42,0	42,0
	2010	43,8	44,1	43,8	43,4	43,7
	2011	45,6	45,7	46,0	45,1	45,4
	2013	48,4	48,3	48,9	47,8	48,5
Uchazeči o zaměstnání celkem k 31. 12.	2008	16 998	3 618	3 952	4 768	4 660
	2010	27 359	6 206	6 709	7 045	7 399
	2013	26 371	6 037	7 090	6 623	6 621
z toho: ženy	2008	8 644	1 801	1 996	2 460	2 387
	2010	12 226	2 678	3 161	3 015	3 372
	2013	12 674	2 785	3 586	3 116	3 187
absolventi škol a mladiství	2008	1 355	288	373	328	366
	2010	1 784	396	485	464	439
	2013	2 099	513	549	517	520

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
osoby se zdravotním postižením	2008	3 486	792	695	977	1 022
	2010	3 996	1 023	795	974	1 204
	2013	3 398	894	667	911	926
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2008	7 963	1 836	1 931	1 926	2 270
	2010	10 329	2 567	2 676	2 508	2 578
	2013	5 839	1 417	1 763	1 436	1 223
dosažitelní	2008	16 334	3 477	3 801	4 624	4 432
	2010	26 815	6 109	6 492	6 971	7 243
	2013	25 955	5 899	6 954	6 593	6 509
Podíl uchazečů o zaměstnání z celkového počtu uchazečů k 31. 12. (%):						
ve věku 50 a více let	2008	29,8	28,8	27,6	31,2	31,1
	2010	28,8	28,7	28,1	28,0	30,2
	2013	27,9	27,2	27,3	28,3	28,7
evidovaných 12 a více měsíců	2008	23,6	20,3	17,2	33,1	21,9
	2010	28,5	25,8	19,7	34,5	33,0
	2013	35,5	32,6	29,3	40,1	40,2
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ²⁾	2008	4,5	4,8	3,2	6,3	4,5
	2010	7,5	8,4	5,5	9,5	7,5
	2013	7,4	8,4	6,1	9,3	7,0
v tom: muži	2008	4,4	4,7	3,2	6,0	4,3
	2010	8,2	9,4	5,8	10,7	8,1
	2013	7,6	8,9	6,0	9,6	7,1
ženy	2008	4,6	4,8	3,3	6,5	4,7
	2010	6,7	7,4	5,3	8,2	6,9
	2013	7,3	7,9	6,3	8,9	6,8
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ³⁾	2008	1,1	1,0	0,6	2,1	1,0
	2010	2,2	2,2	1,1	3,3	2,5
	2013	2,7	2,8	1,8	3,7	2,8
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu - stav v prosinci (%) ⁴⁾	2008	25,5	21,3	23,5	29,4	28,1
	2010	29,0	25,2	26,5	33,0	31,8
	2013	34,7	32,0	31,9	38,2	37,5
v tom: muži	2008	25,0	20,6	22,8	28,9	28,2
	2010	28,6	24,8	25,7	32,6	32,1
	2013	34,8	32,1	31,5	38,3	38,1
ženy	2008	25,9	22,0	24,2	29,8	28,1
	2010	29,2	25,6	27,1	33,4	31,5
	2013	34,6	32,0	32,2	38,2	37,0
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	2008	19,6	17,3	24,7	17,7	16,6
	2010	17,2	15,9	19,6	16,6	15,6
	2013	17,6	15,6	22,6	15,3	14,9
z toho násilné a mravnostní	2008	1,3	1,0	1,5	1,5	1,2
	2010	1,3	1,1	1,3	1,3	1,3
	2013	1,3	1,1	1,8	1,0	1,1
Soukromí podnikatelé (živnostníci) - počet vzniklých na 1 000 obyvatel	2008	6,0	6,3	6,5	5,1	6,1
	2010	6,6	7,0	7,0	6,1	6,2
	2013	5,0	5,4	5,3	4,6	4,5

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč) ⁵⁾	2008	25,8	13,3	39,0	17,3	25,7
	2010	17,9	18,8	18,7	15,4	17,9
	2013	14,5	15,6	12,6	14,6	16,0
Počet bytů na 1 000 obyvatel: zahájených	2008	3,4	3,0	4,5	2,7	2,7
	2010	2,4	2,5	3,3	1,8	1,7
	2013	2,1	1,9	3,3	1,2	1,3
dokončených	2008	3,6	3,0	5,1	2,7	3,0
	2010	3,2	3,7	3,8	1,9	3,0
	2013	2,0	2,0	2,5	1,5	1,7
Hromadná ubytovací zařízení ⁶⁾ : lůžka	2008	19 607	4 239	5 459	3 591	6 318
	2010	18 793	4 176	4 795	3 596	6 226
	2013	21 842	4 445	6 335	3 754	7 308
lůžka na 1 000 obyvatel	2008	38,2	40,7	33,0	34,3	45,4
	2010	36,4	40,0	28,6	34,2	44,7
	2013	42,3	42,7	37,6	35,9	52,7
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%): orné půdy	2008	44,2	45,3	49,0	46,0	37,9
	2010	43,9	45,2	48,9	45,7	37,4
	2013	43,6	44,9	48,6	45,5	36,9
zastavěných ploch	2008	1,6	1,7	2,4	1,2	1,4
	2010	1,6	1,7	2,5	1,2	1,4
	2013	1,7	1,7	2,6	1,2	1,4
Měrné emise (t/km ²) (REZZO 1–3): tuhých znečišťujících látek	2008	0,4	0,3	0,7	0,3	0,3
	2010	0,4	0,3	0,6	0,3	0,3
	2012	0,4	0,3	0,7	0,3	0,3
oxidu siřičitého	2008	2,9	0,8	12,0	0,6	0,6
	2010	2,9	0,8	12,0	0,5	0,6
	2012	2,6	0,6	11,2	0,4	0,4
oxidů dusíku	2008	2,5	1,2	10,3	0,4	0,2
	2010	2,3	1,1	9,7	0,4	0,2
	2012	2,2	1,0	8,9	0,5	0,3
oxidu uhelnatého ⁷⁾	2008	1,6	1,6	1,7	1,3	1,8
	2010	1,6	1,8	1,7	1,4	1,6
	2012	4,2	4,2	3,2	4,1	4,9

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

³⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ starobní důchod bez souběhu s vdovským nebo vdovečským; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb., v roce 2010 a 2013 výpočet z příjemců starobního důchodu bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

⁵⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

⁶⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

⁷⁾ výpočet emisí u REZZO 3 ovlivněn v roce 2012 novou metodikou s novou sadou emisních bilancí